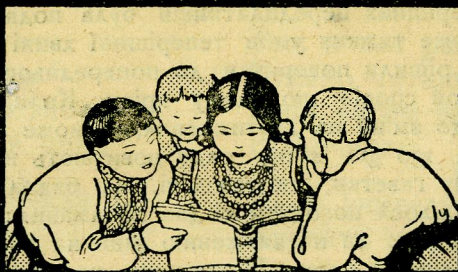

СВІТ ДИТИНИ

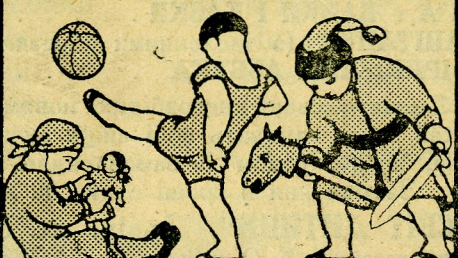
ЧИСЛО 3. ЖОВТЕНЬ, 1932. РІК XIV.

ЗМІСТ:

1. О, я вже вчена! 22; 2. Домашня квітка 34; 3. Церата з френзлями 36; 4. Чи ти справжня Українка? 39; 5. Добре видумав 39; 6. Наш рідний край 40; 7. Як Ромчик став пластуном 44; 8. В давнині люди хибно знали географію 45; 9. Дідусь і внуки 46; 10. Як він це розуміє? 46; 11. Приятелі 47; 12. Осінь 48; 13. Проба сильної волі 49; 14. Зі щоденника Слава Вірного 51; 15. Діточа астрономія 52; 16. Козацька побіда 53; 17. Як мала Людмила яечко хотіла знести 54; 18. Князенко Забави 55; 19. Забагато приемностей 56; 20. Вчимося англійської мови! 57; 21. Найважлиша думка 58; 22. Де троє плаче — там четверте скаче 59; 23. Як бавився наш гурток 60; 24. На лекції рахунків у І класі 61; 25. Школярська пісня 61; 26. Ану, спробуйте! 61; 27. Єгипетський трубказуб 62; 28. »Світикові« друзі з Берестя 63; 29. Діточа пісенька 63; 30. Забави 64; 31. Івасеві батьки 64.

Ціна 25 сотиків.

ВІД ВИДАВНИЦТВА.

На прохання багатьох наших передплатників, щоб повернути до первісного формату й об'єму газетку — постановило Видавництво від цього числа видавати газетку РАЗ на місяць — але зате в 2 аркушах друку — зовсім так само, як виходила вона по кінець 1931 р. Передплата остає незмінена: **5 зл. на рік**. Поодиноке число коштує 50 сот. Щоби видавати 2 рази в місяць — треба конечно, щоби скількість дотеперішних передплатників була подвоїлася! На жаль — з причини дуже тяжких умов теперішньої хвилі — годі нам цього надіятися, тому рішили повернути до попереднього вигляду, щоби передержати в той спосіб цю важку кризу. Коли вона промине — тоді перейдемо до зміни на двотижневик, а може й на тижневик.

Сподіємося, що цю зміну радо повитають всі ті, що бажали збільшення об'єму газетки, як теж і ті, що бажали зниження ціни. Видавництво старалося погодити ті два побажання: у переході з поворотом до місячника, та на зниженню ціни на 50% у відношенню до ціни з попереднього року. Поручаючи маленького „СВІТИКА“ увазі всіх наших дотеперішних прихильників — просимо о приєднання нам нових передплатників.

ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“.

НОВІ КНИЖКИ.

В часі вакацій видав „Світик“ багато нових книжечок, які повинні всі читачі спровадити до своїх бібліотек. Ось вони:

Гоголь Микола: ЗАГУБЛЕНА ГРАМОТА	0.40 зл.
Гриневич-Витанович Дарія: ПРИЯТЕЛІ ХЛІБОРОБА	0.30 „
Дончак Т.: КАЗКА ПРО ДИВНОГО ЗМІЯ	0.50 „
Кіплінг Редіард: РІККИ-ТІККИ-ТАВІ	0.40 „
Курдидик Анатоль: МАЛЕНЬКІ БОРЦІ	1.20 „
Лотоцький Антін: ВІЛЬГЕЛЬМ ТЕЛЬ (друге видання)	0.70 „
„ „ ВІДКРИТТЯ КАНАДИ	0.40 „
Лотоцький Лев: СИЛА МОЛИТВИ	0.40 „
Мажураніч-Брліч Іванка: СТРИБОРІВ ЛІС	0.25 „
Малицька Конст.: ЧИСТЕНЬКИЙ І ЮРЗИ-МУРЗИ	0.80 „
Погідний Микола: КАЗКА ПРО ГОРДОГО БОЯРИНА	0.50 „
Ріпедський Мирослав: КРАЇНА ФЙОРДІВ (Прегарний опис Норвегії з численними образками)	0.80 „
Свіфт Джонатан: ГУЛІВЕР У ЛАПУТІВ	1.30 „
„ „ ГУЛІВЕР У ГИРЖУНІВ	1.30 „
Теодорів-Давидів А.: БАЙКИ І КАЗКИ	0.60 „
Чехов Антін: КАШТАНКА (з численними образками)	0.90 „
Чмелик Олесь: ВІРШОВАНА АЗБУКА	0.50 „

Хто бажає збільшити свою книгозбірню новими й інтересними книжечками — нехай зараз замовить собі вище вичислені книжечки. Хто посилає гроші згори, разом із замовленням, той не платить коштів пересилки. Замовлення й гроші слати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, ул. Зіморовича, 3.

Контото чекове П. К. О. у Варшаві ч. 151.285.

О, я вже вчена!

О, я вже таки
Досить учена!
Вже другий місяць
Школярка з мене!

Майже всі букви
Писати вмію,
Навіть рахунки
Вже розумію.

А що за гарні
Пісні співаю,
А що за взори
Вже вишиваю!

Бо я вже таки
Досить учена,
Вже другий місяць
Школярка з мене!

В мене Буквар є
Гарний, новенький;
Букви в нім чорні,
Папір біленький.

Тай образочки
Дуже цікаві,
Є й Мати Божа
В небесній славі.

Князі й гетьмани,
Гарні портрети,
Писали вірші
До них поети.

Тож я все радо
Буквар читаю,
Лиш часом бавлюсь,
Відпочиваю.

А як учитель
Хвалить миленько,
Весело бється
Мое серденько.

О, бо я таки
Досить учена,
Вже другий місяць
Школярка з мене!

А як читати
Добре навчуся,
Книжки ніколи
Не відречуся.

І завжди пильно
Буду читати,
Щоб слухав батько
І любя мати.

Бо я вже таки
Досить учена,
Вже другий місяць
Школярка з мене!

Майже всі букви
Писати вмію,
Навіть рахунки
Вже розумію!

За З. Кобринським — Ю. І.

Домашня квітка.

У місті, на поверсі, в житлі одного урядовця, росла на вікні невеличка, але хрещата, та широколиста квітка. Вона зацвітала раз у році червоною, пушистою китичкою і цвила через ціле літо.

Коли раненчко зазирнуло до хати Боже сонечко, квітка цілим своїм єством зверталася до нього і вигрівалася любо у його проміннях. По заході-ж сонця сумувала та гляділа не у вікно, а на кімнату. Вона тепер з тугою ждала приходу дочки своїх господарів, маленької Сясі.

Сасю властиво охрестили Всеслава, але що вона була дуже маленька і гарненька, тому її так прозвали.

Сяся надійшла. У невеличкім збаночку принесла для квітки водички. Підливала її, підливала і зтиха приспівувала:

Стелися барвінку, ще нижче, ще нижче,
Присядься матусю ще ближче, ще ближче...
Зіпру я головку на твої груди,
І мило і любо, солодко нам буде...

А з другої кімнати почувся голос дужчий від її і висчий:

Мамуся, як Ангел, близько біля мене...
Барвінку! Барвінку! Хрещатий, зелений...

Це співала сестричка Сясі — Христя, гімназистка. Заспівала й перестала. А за хвилю питає:

— Знаєш, хто зложив цю пісню?

— Ні! А ти знаєш?

— Знаю! — сказала Христя гордо. — Ми від першої кляси вчилися письменства.

Сясі засвітилися з цікавості оченята. Всьо, що її сестра знала і вона хотіла те знати.

— То скажи й мені! Скажи, оповідай!

Вона припала до Христі та почала цілувати й обіймати її.

— А будеш чемна? — поспитала Христя.

— Буду! Лише говори скоро, бо я хочу це знати!

Присунула до вікна крісла, посадила на однім сестру, на другім сама сіла і почала уважно слухати.

Понад ними простягала свої листки й віти — червона квітка...

— Ту пісню, що ти співала, зложила найбільша сучасна поетка, Уляна Кравченко. Але вона в дійсности

так не називається. Її властиве ім'я і прізвище — Юлія Шнайдер-Нементовська.

— А де вона? А яка вона? А можна її бачити?

— Зажди, я тобі все розкажу...

І почала таким самим голосом, як у школі вчителька, оповідати:

— Уляна Кравченко уродилася 18 квітня 1862 року в Миколаєві. Її батько був комісарем староства й походив з німецького роду. Мати була Українкою.

Уляна Кравченко, коли підросла, вчилася дуже добре і стала учителькою. Вчила довгі літа, такі як ми, діти, а тепер проживає в Перемишлі.

— А своїх дітей вона не має?

— Має. Гарні й добрі діти. Але вони вже великі. Має також й унуків.

— Уляна Кравченко писала дуже гарні поезії для дорослих. Ті книжки, в яких друкувалися її твори, називаються: „Пріма вера“, „На новий шлях“, „В житті є щось“, „На визвольному шляху“.

Писала також прозою. Її оповідання є: „Калитка“ і „Голос серця.“

Уляна Кравченко пише тепер і для дітей. Книжечки діточих поезій називаються: „Проліски“ і „Шелести нам барвіночку...“ Видала також для молоді дві книжки: „В дорогу“ і „Лебедина пісня.“ Багато її віршиків друкував теж „Світ Дитини.“

— Христю, прочитай мені щось з „Пролісків“!

— Добре, прочитаю, але аж принесу цю книжечку з нашої книгозбірні.

— І навчи мене їх на пам'ять!

— Навчу!

Христя вийшла з кімнати, а Сяся глянула з любов'ю на свою квітку й знова почала співати:

Стелися барвінку, ще нижче, ще нижче,
Присунься матусю, ще ближче, ще ближче.

Володимира Жуковецька

Ширіть книжку між сільською дітворою, бо вона немає змоги сама дізнатися про існуючі дитячі книжки!

Церата з френзлями.

Ірусина бабуся не з тих бабусів, що то заєдно нарікають на теперішній світовий лад, згадуючи „старі, добрі часи“. Навпаки, вона — що живо цікавилася життям своїх численних унуків та немов сама молодніла серед молодого доросту, — з признанням підносить прикмети теперішнього фізичного виховання дітей.

І тому бабусине слово завжди промовляє на сторону внуків, коли лише родичі вагаються дати свій дозвіл: літом — на яку прогульку чи пластовий табор, а зимою — на саночки, совги чи лещети.

Бабусина скромна каса часто виплачує ще й підмоги до квот, яких не достає до купна спортивного приладдя, чи спортивного одягу.

— Не жалуйте козі ліса! — звикла говорити старенька, якщо треба в тата виєднувати дозвіл на яку прогульку — рух на свіжому воздуху це підвалина здоров'я!

А внуки вже наперед радіють. Знають, що тато завжди слухає бабусі, отож дозвіл уже певний. Втішно збирають чимскорше все, що треба до дороги.

Дбайлива бабусина рука скоренько ладить якусь перекуску, щоби діти не зголодніли на прогульці. Ще хвилька й рухлива громадка вже на дворі. Спішать ужити свіжого воздуха. Супроводжає їх щирий діточий сміх, веселий гамір. А бабуся стоїть на порозі, докіль жвава дітвора не щезне їй з очей. Не хочеться старенькій вертати до пустої хати.

Зате коли на дворі плюта, а дітвора нудьгує в хаті — бабусі не має спокою. Найцікавіша книжка не займе так унуків, як кожне бабусине оповідання. Не лиш наймолодша Улянка, якій щойно третій рочок, просить: „бай-бай-баю!“, але й гімназисти присуваються до бабуні, особливо під вечірний сумерк, коли ще лампи не засвічені. Бабуся, не випускаючи з рук своєї панчохи, яку плете і на помацки, поправить з привички окуляри і починає історіюправду.

Було це літ тому сорок. Теперішній проф. руханки др. Д. був тоді ще малим Юрком. Була це дитина дуже живої вдачі. Тітці, яка заступала йому покійну матір, дуже

тяжко було втримати дитину в хаті. Хлопчина заєдно рвався на волю, на двір. Але тодішні способи виховання наказували берегти дитину перед перестудою та перед впливом вулиці. І тому Юрко мусів бавитися в хаті. Дорогі забавки валялися по кутах, а хлопець нудив собою до безтями. З нудьги придумував щораз, то нові збитки, за які приходилося опісля клячати або стояти в кутку.

А наріканням на непосидючість хлопця не було кінця.

Одного разу купили на стіл нову церату.

Буде замість обруса, — казала тітка — бо Юрко страшно плямить обруси.

Юркови подобалася та зміна. Кілька днів розглядав китички цвітів, розмальовані на тлі церати. Розбирав подробиці різнобарвного вінка, який наче живий мерехтів довж її країв.

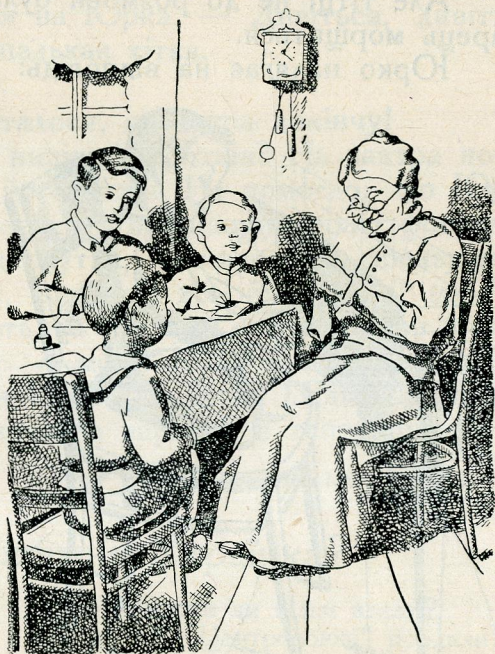
Одно несподобалося Юркови, що церата немає френзлів.

— Якщо має вона бути замість обруса, ну то чому ж не така, як обрус? — міркував собі хлопчина. А що сам не міг собі найти вияснення, то пішов спитати тітку.

Тітка в той час була занята гладженням ковнірців. До цієї роботи привязувала вона багато уваги. Докладала всіх старань, щоби широкі білі Юркові ковнірці вийшли як найтвердші, а при тім блищалися мов з пральні. Кожне завалання ковнірця Юрко відклячував, тому теж дуже не любив цієї „паради“.

— Пощо їх тітка знову прасує! — подумав невдоволено. Але не мав відваги висказати свою думку голосно.

— Чого вийшов до кухні? Тут тягне від дверей! Тікай у кімнату! — заговорила тітка, побачивши Юрка.

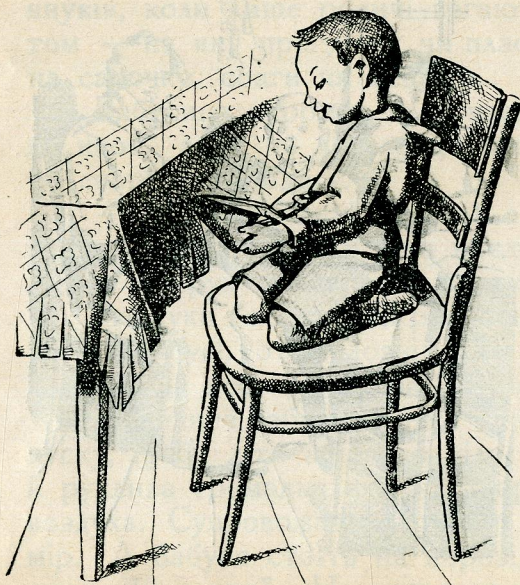
— Я зараз! — оправдувався хлопець — лиш скажіть, тіточко, чи церата то так, як обрус?

— Та так! — відповідає тітка.

— Ну, а чому вона не має френзлів? — питає Юр-тик дальше.

Але тітці не до розмови було. Залізко липне — ков-нірець морщитьєся.

Юрко налягає на відповідь:

— Та скажіть, ті-точко, чому церата френ-злів не має?

— Ну то причіпи їй! — каже тітка роз-дразнено, щоб лише збутися зайвих питань. Вони відвертали її ува-гу від так важної ро-боти, як гладження ков-нірців. Не сподівалася, що Юрко переведе в діло її слова.

Тепер уже без при-нуки забрався хлопець у кімнату. Вишукав но-жиці і взявся до роботи. Тітка рада, що спокійно

може дальше прасувати, забула про Юрка.

А Юрко аж пріє, щоби цераті надати правдиву по-добу обруса — себто, щоб зробити френзлі. Спочатку думав, що це зовсім легка справа. В додатку це річ дуже приємна тяти ножицями щонебудь. А тимбільше робити френзлі при цераті. Нейперше хотів зробити дуже дрі-бонькі. Але вкучилося. От і „френзлі“ погрубіли, а вла-стиво ставали щораз ширші. Обробивши два боки церати, Юрко вирішив, що на нині досить. Завтра доробить. Тимбільше, що власне тато вернув з уряду, тож зараз подадуть підвечірок.

— А Юрко чемний був? — питає тато тітку, роз-дгаючися в сусідній кімнаті.

— Дуже чемний. Як ніколи! — прихвалює тітка, а Юрко росте на radoщах. Він уважає, що похвала зовсім

слухна, бож натрудився чимало. Аж руки зболіли від ножиць. Отож втішно йде на стрічу татови й тітці.

— Вже церата має половину френзлів! — звіщає гордовито.

А тітка з дива мало що самовара з рук не випустила.

— А, псотнику непоправний! Ти лиш на одних збитках жиєш! — посипалося на Юрка. — Дивіться, дивіть! Пішла нова церата! — падькає тітка.

А Юрко здивовано:

— Таж нічого не сталося, я завтра докінчу!

— Що? Мало тобі нинішніх збитків? На завтра нові заповідаєш?! — картає його тітка. Не допомогло, що Юрчик нагадував теті її дозвіл — причіпити цераті френзлі. Помандрував хлопчина до кутка, заливаючися гіренькими сльозами. Коли як коли, але нині він ніяк не міг зрозуміти: чому його карають за те, що він послухав теті і зробив цераті френзлі. А може тому, що недовкола?..

Засвітили. Тато приніс пошту. Дітям „Світ Дитини“, а бабусі „Діло“. Від минулого вернули в теперішність.

Іванна Блажкевичева.

Чи ти справжня Українка?

Кажеш, дитино миленька:

— Я Українка маленька!

А я вірю і не вірю,

Та повірю аж як змірю.

Я буду тебе питати —

Ти будеш відповідати:

Де купуєш ти олівці?

— В нашій „Українській Спілці“!

Хто тобі ушив сорочку?

— Шили в „Труді“, на риночку!

А нитки ви відки взяли?

— В „Центросоюзі“ продали!

Там і мило є ніжненьке,

Від нього тіло біленьке.

А чим мастиш черевички?

— „Елегант“ після звички.

А це дукорок ти їла?

— Так! В „Фортуні“ я купила!

Я у своїх все купую

И плачу грішми, не боргую!

То ти, хоч мала дитинка,

Є вже славна Українка!

Володимира Жуковецька.

ДОБРЕ ВИДУМАВ.

В жидівській школі (хайдері) питає бельфер (учитель) маленького жидика — чи знає, чим згрішили брати Йосифа, продаючи його Єгиптянам?

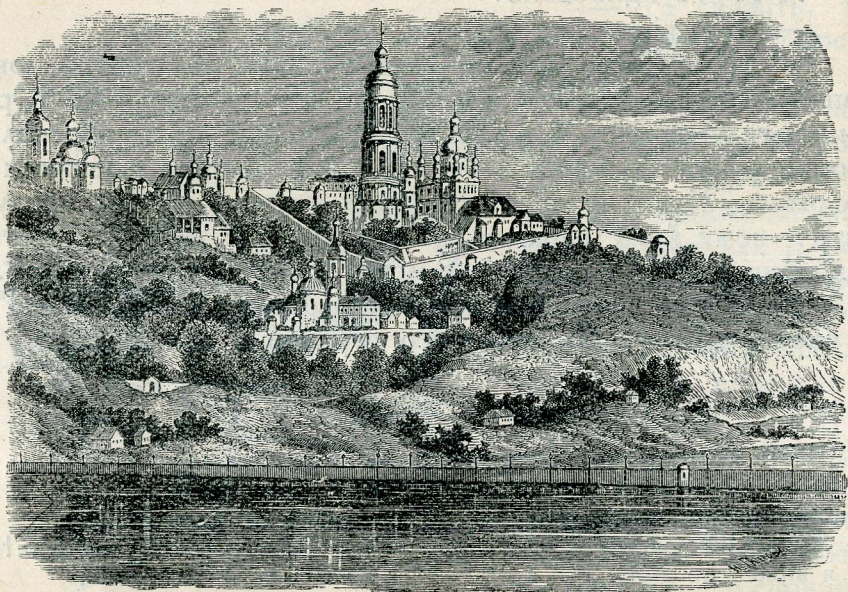
— Знаю! — каже запитаний. — Вони його за дешево продали.

Чи поглянув(ла) Ти на свою адресу в 2 числі „Світика“?
Сли ні — то зараз поглянь на неї!

Наш рідний край.

(Продовження)

Міст і містечок на Україні менше, ніж у краях Західної Європи. Найкраще і найстарше з них Київ. Це матір «городів руських», колишня столиця княжа. Звідси поширилася віра Христова, тут були наші найстарші церкви і монастирі. З Києва — як від негасаючого вогнища — сіяла просвіта й розходилася культура по всій широкій країні. Київ був осередком українського життя; до до нього збігалися всі шляхи; до нього ще й нині біжать думки кожного щирого Українця. Там собор святої Софії і Лавра Пе-

Печерська Лавра в Києві.

черська і Могилянська Академія; там гробниці княжі й пам'ятки часів гетьманських; там книгозбірні та музеї.

Київ — розложений на горбах, на правім березі могутнього Дніпра, зі своїми гарними будівлями й чудовими садами — належить до кращих міст Європи.

Скільки разів його здобували, палили й руйнували; скільки разів грабували й вивозили його богацтва — а він завжди підносився з руїни і процвітав наново.

До більших міст на Україні належить ще: промисловий Харків, осідок теперішнього радянського уряду; прегарно на скелях над Смотричем положений Кам'янець і Вінниця на Поділю; Ніжин — над Остром, торговельний Кремінчук (там, де Псьол до Дніпра впадає), Житомир на Волині, Чернігів над Десною, Біла Церква над Росю, Полтава над Ворсклою, Кате-

ринослав¹⁾ (вище Дніпрових порогів), Миколаїв над лиманом Бога, Катеринодар²⁾ на далекій Кубані, Одеса над Чорним Морем.

У Галичині знаходяться колишні княжі столиці: Львів над Полтвою, Перемишль над Сяном, Галич над Дністром, Тереховля і Белз. Чернівці на Буковині та Ужгород на Підкарпаттю. До більших міст належать ще: Рівне, Луцьк і Кременець на Волині; Станиславів, Коломия і Тернопіль у Галичині; Могилів, Проскурів і Балта на Поділю. На пограниччю Київщини, Поділя і Волині лежить майже сто-тисячний, дуже торговельний город Бердичів. Деякі міста, як ось: Овруч, Острог, Іскоростень або Холм, Буськ, Володимир, колись багаті і великі княжі столиці та культурні центри; або гетьманські, як ось: Чигирин і Батурин, нині змаліли і втратили прежнее значіння. Зате деякі новіші, як ось: Харків Катеринослав або Юзівка (Сталине) ростуть і розвиваються незвичайно скоро.

Деякі міста як: Хотин, Зборів, Збараж, Конотіп, славні історичними подіями; ще інші, як приміром: Бережани, Косів, Заліщики славляться гарними краєвидами та здоровим підсонням.

Скрізь по тих містах, а то й по малих забутих містечках, знайдете чимало памяток минувшини. Люди моляться по церквах збудованих руками предків перед сотками літ.

При тих церквах бувають ще й брацтва основані в XVI. і XVI. століттю, тодішнім нашим свідомим міщанством. В лісах скриваються старинні монастирі, а на пригірках думають свою предковичню думу руїни княжих твердинь, замків та гетьманських палат. Про неодну стареньку церковцю народ вміє розказати цікаву легенду; до не одного розваленого муру, розбитого вала, чи розритої могили прилипли — як невялі цвіти до листків старого молитвенника — оповідання про часи минулі. Але буває і таке, що правнук виорює кости своїх предків, не відаючи, хто вони, коли, як, та за що полягли на тому полі. А всеж таки чимало з тієї старовини вратовано і збережено по наших і чужих музеях. Там побачимо образи, різьби і тканини; одіж, зброю і посуду; пергаміни, універзали і старинні книги, які свідчать про культурне життя наших предків. Оглядаючи їх неначе доторкаємося до мощів нашої великої покійниці давнини. Вона оживає перед нами і розказує про себе. (Такі великі українські музеї маємо в Києві, Чернигові та у Львові).

Та є в нас і цілі городи, наче музеї, як ось Галич над Дністром, або Батурин над Сеймом. Тільки доступу до них нема, бо вони під землею. Колись пишалися силою, багатством і красою, нині лиш спомини про славне минуле мерехтять над їх руїнами, як сяєва над головами мучеників і святих.

Городів таких на нашій землі чимало і чимало дечого цікавого й цінного скривається в лоні нашої матери-землі.

Скрізь по містах на Україні живе багато неукраїнського народу як: Москалі, Поляки, Румуни, Татари, а головню чимало

¹⁾ Нині Дніпропетровськ.

²⁾ Краснодар.

всюди Жидів, які дуже радо займаються торгівлею, промислом та оборотом гроша. Наші люди, мало що не 90 на 100 пораються коло землі. Це здебільшого рільники й селяне, не так як у Англії, Франції та Німеччині, де більше ніж половина населення живе по містах. З усіх міст на Україні найбільше Українців має Полтава. Цей город славний не лиш нещасливим для нас боєм 1709 року, але й тим, що родився тут і на літературному полі працював автор »Перелицьованої Енеїди« та вічно молодой »Наталки Полтавки« — Іван Котляревський.

Іван Котляревський.

І так воно якось дивно склалося, що на полтавських полях побідив цар Петро ідею гетьмана Мазепи про самостійну українську державу, а в мурах тої самої Полтави родився і зріс, той, що живим українським словом цю ідею добув із гробу — Котляревський.

Сусід Полтави, Харків продовжував це діло. Там трудився Григорій Квітка з Основи. Він перший став писати народною мовою оповідання з народного життя, перший наших поневолених і закріпощених селян і селянок показав перед світом, розкрив їх душу і серце.

За Полтавою і Харковом пішла Київщина. Виховала вона нашого найбільшого поета Тараса Шевченка, що так гарно змалював красу України, так щиро відчув її радість і горе, так глибоко пірнув у її ми-

нуле і так сміливо своїм віщим оком заглянув у будучність.

Він дав нам примір; як треба любити свій край і як трудитися для добра свого народу.

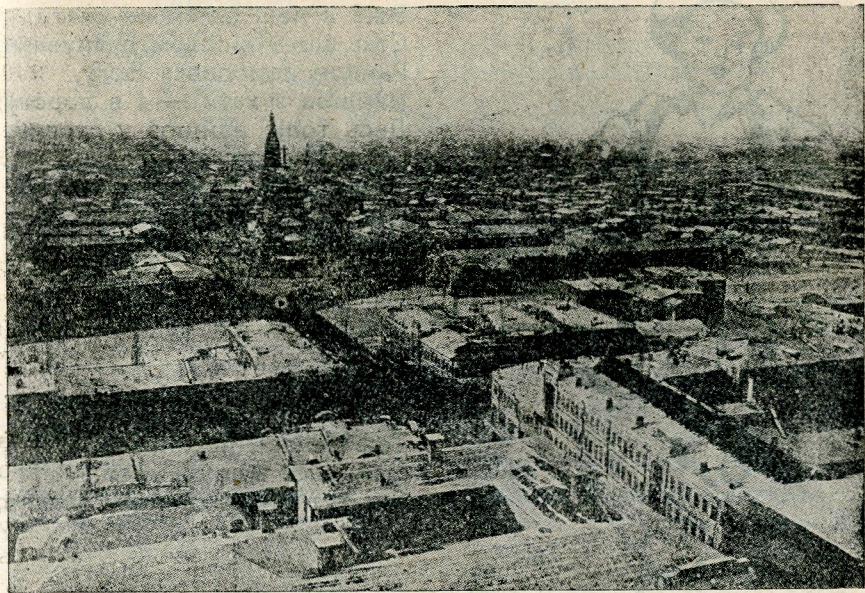
Не осталася байдужною й земля наддністрянська.

Тут, у Підлисі, виріс Маркіян Шашкевич, щирий народолюбець, талановитий поет і палкий проповідник національного відродження, котрий життя поклав за цю ідею. Тут, у Нагуєвичах біля Дрогобича, вродився Іван Франко, найбільший після Шевченка український поет і знаменитий учений. Зелену Буковину розбудив зі сну Осип Федькович своїми прегарними піснями й гуцульськими оповіданнями. Поруч них працювало багато других поетів, учених, письменників, щирих і пильних робітників на народній ниві. Поділля дало Руданського і Свидницького, румунське пограниччя привело на світ Кобилянську, у Снятинщині живе Василь Стефаник, а в самім Снятині творив і помер Марко Черемшина.

Ціла українська земля складалася на тую мову, якою нині пишемо, друкуюмо та вчимося в школах. Ріжні наші міста й села

виховували наших славних і заслужених людей: письменників, малярів, музиків, учених і суспільних та політичних діячів...

Як над Дніпром наш культурний рух від найдавніших часів зосереджувався у Києві, так Львів був здавен-давна головним огнищем наддністрянських земель. Тут жили колись наші славні князі; тут тоді, як їх не стало, свідоме й патріотичне міщанство заступалося за народні права. У Львові було славне «Ставропільське Брацтво» і з його то знаменитої школи ширилася по цілїм

Харків — загальний вид.

краю освіта. У Львові новішими часами «Просвіта», «Товариство імени Шевченка», «Рідна Школа» й багато інших інституцій — ведуть живу й корисну для народу працю на нових основах.

Хоч по українських містах скрізь багато неукраїнського народу, хоч ті міста не мають такого визначного українського характеру, як наші села, а всеж таки чується, що й тут бє наша кров, що й тут проявляється наше життя. Проїзджаючи від одного до другого згадуєте їх світле минуле, тішитесь теперішними немаловажними надбаннями та не тратите віри в будучність. Цілий народ не жалє гроша на школи, бурси, та народні доми; горнеться до просвіти і науки, плекає мистецтво, береться до промислу й торгівлі.

(Дальше буде)

Богдан Лепкий.

Як Ромчик став пластуном.

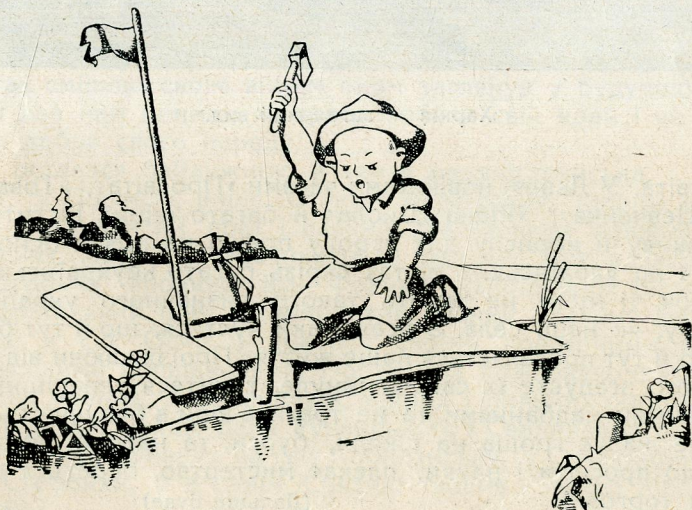
(Дальше).

6. Вихід з хати.

Так казала рідна ненька...
І затьохкало серденько
У маленького хлопчини, —
Він за пластунами гине!
Вже в ночі не може спати,
Став щось нишком плянувати,
Ранком помолився Богу,
Вийшов з хати — і в дорогу!
Десь топір найшов у сховку
І пластунську хоругвуку,
Має трубку і торбину
І на воду взяв фляшину.
Йде весело, йде полями,
Хоч самий, один, без мами,
Він іде пригод шукати,
Пластуном він мусить стати.

7. Перше добре діло.

Так іде він, поспішає,
Опинився вже за гаєм,
Аж тут річка, бистра, гладка,

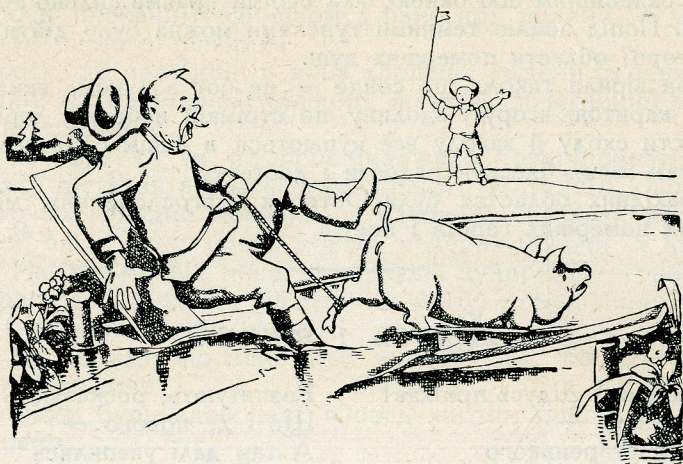

Там колись була і кладка.
Але видно — повінь взяла —
Дошка лиш одна сторчала!

Став наш Ромцьо і міркує —
Й ніби слово неньки чує:
»Помагають у потребі!»

Скинув Ромцьо клунки з себе
Топірець узяв і скоро
В лісі вирубав підпору,
Десь найшов ще кусень дошки
І стару поправив трошки

І за хвилию — ані слова —
Кладка була вже готова.
Став наш Ромчик і радіє —
Помогти вже людям вміє!
Дивиться — а за хвилинку

Хтось з села проводить свинку.
Дивиться наш Ромко з боку —
Свинка йде собі нівроку,
Йде, квичить і підбігає —
Ось, на кладку вже ступає!
Та чи та свиня здуріла?
Чи йти кладкою не вміла?

Гоп! у воду! Хлоп за ногу
Тягне свинку на дорогу,
Вперся з усіх сил ногами,
Свинка люта до безтями,
Бється, преться, мов сказилась,
Кладка трісь... і заломилась!
(Дальше буде).

В давнині люди хибно знали географію.

Всі ви напевно знаєте: що земля є округла! Знаєте, що вона має около 8.000 миль в промірі; що вона обертається довкола своєї осі раз на двадцять чотири годин, а також, що вона відбуває подорож довкола сонця один раз на рік. Ви знаєте також і те, що Європа накежить до східної півкулі, Америка до західної півкулі; знаєте й те, що клімат на північній і на полудневій бігуні є дуже студений, а на рівнику горячий.

Можливо, що ви знаєте багато більше, чим це, про землю, на якій живете, але коли ви знаєте лише цих кілька річей, то ви вже знаєте білше про цю планету, аніж знали про неї наймудріші люди старинного світа. Бо ті давні учені люди дуже мало знали про землю, а багато з того, що вони знали, — знали хибно.

Старинні Греки, 2.500 літ тому назад, належали до найкультурніших і найвисше образованих людей в тих часах, і багато з того,

що їх учені люди написали, читається з увагою ще й нині, а однак ось що вони знали в географії:

Земля була плоска, так, як вона і нам подобає на перший погляд, і мала форму кружка. Кругом неї плила могутча „океан-ріка“, за якою з усіх сторін лежали царства темряви і страху. Небо було твердим склепінням або банею, яка своїми краями щільно прилягала до землі. Попід землею темними тунелями можна було дійти до Аду — просторої області померших душ.

Вони вірили також, що сонце — це бог з луком, який їздить огняною каритою вгору і в долину по стрімкій небесній доріжці, та що області сходу й заходу все купаються в яснім соняшнім світлі, тому в там місця блеску, радості і достатку.

В західних областях були Острови Благословених, місця перебування померших героїв і поетів.

М. К.

Дідусь і внуки.

— Гей, дідусь! Дідусь приїхав!
Діти згомоніли —
Тай дідуся старенького
Кругом обступили.

Бо з порожніми руками
Дідусь не приходить,
А завсіди для кожного
Гостинця находить.

Поділив дідусь унуків
Тай сів відпочати,
А дівтора подарунки
Стала розглядати.

Та не довго дідусеві
Спочивати дали —
За хвилиночку до нього
Всі поприбігали.

Розпитують, розказують,
Що і де нового —
А там далі учепились
Дідови за ноги...

Тай узялися тягнути
З усієї сили,
Що мало на долівку
Діда не звалили.

— Що ви, діти, на дідуся
Сьогодні завзялись?
— Ні, дідусю! — на те хором
Унуки озвались...

— Бо як би ви — кажуть тато —
Ноги простягнули —
Тодіб усі ми, дідусю,
Богачами були!

Т. Дмитренко.

Як він це розуміє?

Учитель пояснює дітям в II класі слова одно, дво й більше складові тай каже, що односкладові слова, це такі, що при них отворяється лиш раз уста. Відтак каже одному школярикови сказати таке слово.

Ученик по надумі каже: — Мала бараболя!

Число, написане чорнилом на адресі — це висота Твого
довгу за газетку по конець червня ц. р.

Приятелі

I.

Юрась та Степанко були найщирішими приятелями, хоч Юрась був плеканим одинаком з панської родини, а Степанко був сином бідного селянина.

Юрась, це прозорий з лиця хлопець, млявий та завжди причепурений, а Степанко засмалений, жвавий, зодягнений в підрану селянську одежину.

Однак все те їм не перешкоджало товаришувати і тому, що Юрась діставав від Степанка чорного житнього хліба й уминав його як голодне вовчєня, а Степанко діставав від Юрася солодощі, які в одну хвилю ковтав неперезовуючи їх навіть.

— На, візьми від мене ці паскудні цукорки! — говорить бувало Юрась до Степанка, віддаючи їх йому, — мені від них млісно.

А Степанко й собі казав:

— На, візьми від мене цей кислий хліб, бо мені від його в животі булькоче.

І обидва були вдоволені: Юрась житнім хлібом, а Степанко солодощами.

Довідались про це Юрасеві родичі й так настрашилися, що аж до міста відвезли його, щоби не товаришував зі Степанком і негодувався житним хлібом, бо це-ж, мовляв, може зашкодити дитині, а коли довідались про це батьки Степанка, то доволі посміялися з цього. Хай, мовляв. То-ж діти!

За тиждень Юрася привезли до дому, до села, бо мати скучила без нього. Йому суворо заборонено зустрічатися зі Степанком.

Кілька днів Юрась нудився в хаті, а Степанко, мов горобець, зазирає на панське подвір'я та ожидає Юрася.

II.

На третій день Юрасеві родичі вснули по обіді, а служниця побігла до сусідки на балачку. Юрась вискочив з хати й прожогом побіг до Степанка.

— Степанку, заховай мене!

— А то чому? — поспитав Степанко.

— Мене не пускають до тебе! Я не можу...

Меткий та жвавий Степанко задумався на коротку хвилю, а далі відповів, усміхнувшись:

— Ні, я тебе не заховаю, бо твої батьки будуть гніватися за це з моїми батьками.

Юрась почав хлипати з пересердя.

— Кисляк ти! — промовив Степанко.

— Ти сам кисляк і боягуз! — відповів Юрась.

Степанко дав-би Юрасеві за це доброго стусана, але він нагадав собі, що тоді позбудеться ласощів, бо Юрась не схоче після цього з ним приятелювати.

— Не сварись! Я ще маю тобі щось сказати — заспокоїв Юрася Степанко, — я дам тобі свою стареньку одежу... Ти передягнешся... Хай тоді тебе шукають твої батьки! Хочеш?

Юрась згодився на це без вагання.

— Хочу!

І за кілька хвилин Степанко та Юрась ходили по дворі один до одного подібний.

Юрась уминав житний хліб, а Степанко ласував цукорками, яких Юрась нагорнув повнісіньку кишеню, коли майнув з дому.

III.

О третій годині батьки Юрася прокинулися й збентежено водили очима по хаті.

В хаті не було нікогісінько.

— А де-ж Юрчик наш подівся? — сполохано скрикнула мати?

— Юрчик? Пара-а-сю-ю-ю! — гукнув батько на служницю, яка ще не вернула від сусідки, забувши, як на лихо, про Юрася та про своїх панів.

— Юрасю-ю-ю! — гукали вони на ціле подвір'я, вийшовши з хати.

— Чуєш? Заховаймось! — налякано прошепотів Юрась, але Степанко поважно відповів:

— Не бійся, не пізнають тебе! Тепер ти вже не Юрась!

Юрась засміявся.

— Та справді! Тепер я такий Степанко, як і ти.

Поверх плоту висунулися голови Юрасевих родичів і почали глядіти на двох хлопців, що сиділи під старою грушею й будували з патичків хатку.

— Ей ви, песиголовці! Чи нема там нашого Юрася? су-воро гукнув пан до хлопців.

— Нема-а! — так само суворо відповів Степанко.

— Юра-а-сю-ю-ю! — гукали батьки вже з глибини свого подвір'я.

І. Яремський

Осінь.

Зажурилась пчілка

Що робити має —

Бо у полі жовкнуть цвіти,

Де медок збирає.

Де медок збирала,

Де вона гуляла —

Там ті цвіти, ясні віти,

Осінь притоптала.

Тай зима надійде,

Вкриє гори й доли —

Хто заплаче за квітками

Як не тоті пчоли.

Василь Гренджа.

КОЛЬПОРТАЖА КНИЖКИ — це дуже вдячна праця для кожного! Возьміться за це діло!

Проба сильної волі.

Івась ішов зі школи, дуже зажурений. Такий зажурений, що навіть не бачив, що довкола нього діялося. Люди йшли, фіри їхали Івасеві товариші, пустували і сміялися, а він ішов зі спущеною головою задуманий.

То не були жарти. Учитель задав нині школярам дуже трудну рахункову задачу. Треба було подумати над нею. І тому Івась так сильно думав.

Бо Івась був з тих учеників, що то дуже поважно ставляться до науки. Всі задачі все сам собі виробляв. Ніколи від других не відписував. Все хотів знати, все хотів він власним розумом збагнути. А як чого не міг власним розумом ніяк, розібрати то доперва по довгій надумі питав учителя або родичів. — Ніколи не задавав нерозумних або непотрібних питань. — Івась був поважним учеником. —

Але і поважного може стрінути часом неповажне, або й смішна пригода. Так було із нашим Івасем.

Тільки прийшов до дому зараз розложив на столі свої зшитки і книжки тай забрався до рахункової задачі. Мама була занята в кухні. Коли побачила Івася зараз почала до нього приговорювати: — О! мій школярику! — А чого ти так зажурився? — Може ти змучений? — А може ти голодний? — Зараз я тобі їстоньки подам — бо ми вже раніше пообідали. —

Івась сказав мамі: дякую! — і більше нічого. —

А мама тимчасом наляла на одну тарілку горячого, червоного борщу з ковбасою, а на другу насипала гречаної каші і намастила її шкварками. Обі тарілки принесла до кімнати і поставила на другім кінці стола. Ще щось говорила, припрошувала Івася щоби їв, але Івась такий був зайнятий задачею, що ледви завважив маму.

Хвилинку сидів похилений над задачею, а коли несподівано підніс голову знад задачі, побачив обі тарілки, а над ними дивне диво.

З тарілок бухали клуби гуті пари, а з тої пари почали над тарілками творитися дивні постаті, ніби малі, зовсім маленькі люди. — Аж показалося зовсім виразно двоє дробенят. Над одною тарілкою хлопчик, вбраний в білий фартух і білу шапочку, з варешкою в руці, як який

кухарчук. А над другою також так само вбрана дівчинка із варешкою, наче яка кухарочка. Пара почала з тарілок ще густіше бухати, а кухарчук і кухарочка почали киватися, крутитися, гейби танцювали. Притім вимахували собі варешками до такту й співали:

»Наварили ми борщу, наварили каші,
Варилиха із Варилом то — кухарі ваші! —

І розтанцювалися надобре. Аж Івась боявся, що вони розіллють борщ і порозсипають йому на зшитки кашу. Він почав відсуватися з роботою дальше від них. А тая пахуча пара з тарілок як не посуне, тай йому просто під ніс, а ті дробенята як заскобочуть його в носі своїми варешками, та давай співати:

»Наш Івась борщу не їсть, йому не смакує, —
Тай на кашу не погляне — лише вередує! —

І таким запахом понесло від тої ковбаси, що в борщі і від тих шкварків, що в каші — аж занудило Івася і він ось, ось уже хотів послухати смішних кухарчуків, та вхопити за ложку — але нагадав собі невироблену ще рахункову задачу.

Ні! — сказав — співайте собі і скобочіть мене скільки хочете, а я таки покуси не послухаю і їсти не буду, аж доки задачі не вироблю. І став дальше числити й писати.

А Варило з Варилихою гуляли. Вони то співали, то дрили Івася, то припрошували його, щоби їв. Але Івась вже більше й не глянув в ту сторону де стояла страва. — Вкінці пара з тарілок перестала бухати, а дивні кухарчуки десь зeszли. Івась щасливо виробив рахункову задачу, поховав зшитки і книжки, та забрався до їди.

О! як йому по скіченій праці смакував обід! О! як він тішився. що не послухав малих спокусників. — Дивна то була пригода й Івась пізніше навіть не вмів сказати: чи то була правда, чи то йому так привиділося та причулося зі змучення. Чи може йому так на вид пари пригадалася яка дивна байка і він на хвилинку забувся. — Алежиток з тої пригоди був. Івась випробував себе і видержав пробу. Він пізнав, що має — сильну волю.

Галія.

Жовтень — це місяць книжки!

Купи в тім місяці бодай одну книжечку!

Зі щоденника Славка Вірного.

2. Я рішаю слухати старших.

Та ба! Таки на другий день, як приїхав Данко, батько з мамусею були запрошені в гості. При відході мама кажуть:

— Бавтєся, діти, спокійно, а ти, Галюсю, уважай на них!

Гарна історія! — подумав я собі. — Значить: ми оба то діти, а Галюся — ні!

Але нічого! Я сказав:

— Добре, мамусю!

І родичі пішли. Ми з Данком грали в шахи в своїй кімнаті, а потім боролися і бавилися в замізницю. Нам зробилося душно і я втворив вікно і двері, щоби нас охолодив вітрець. А коли від протягу з галасом замкнулися двері, вбігла Галя й каже:

— Славцю, замкни вікно або двері, бо протяг вибешибу тай ще може й вам обом пошкодити!

Данко вже хотів послухати й зачинити вікно, але я сказав:

— Чекай, Данку! Ми не мусимо її слухати, бо нас є двох, а вона одна. Протяг нічого нам не пошкодить. А зрештою — нам душно!

Галя пішла з нічим, а ми бавилися далі. Та на жаль — мушу признати — пророцтво Галі сповнилося. Коли вже вечоріло, потягнув раптом добрий вітер, протяг тріснув вікном і шибка тільки дзенькнула й упала з лоскотом до кімнати. Вбігла Галя — і вона таки добра сестра, бо замість сваритися, почала нас жалити.

— Бачите, я казала і так сталося! Щож тепер скаже татусь і мама, як застануть вибите вікно? Я вже булаби й не казала, що ви не слухали мене і бавилися на протязі, — але збита шибка сама вас зрадить! Тато й мама будуть гніватисяся.

І так було. Коли родичі вернулися і батько вступив у нашу кімнату, я задеревів зі страху.

— А то що сталося? — запитав здивований батько, глянувши на збите вікно.

Я знаю, що батькови найліпше сказати всю правду; і я сказав.

— Бачиш, який ти хлопчисько? — дорікав мені батько. — Не досить, що сам не слухаєш сестри, а ще й Данка до непослуху намовляєш. З огляду на Данка не караю тебе цим разом, як звичайно, але на другий раз памятай!

Та я вже був покараний і без того. Зараз при вечері Данко став жалуватися, що його болить зуб, а я сам почув, що мені щось наче стріляє в правім усі, але я не признавався за себе. Я знав, що це все від протягу. Я почув докір сумління, що своїм непослухом накоїв стільки неприємности родичам, Галі, Данкови і собі. І щоби бо-дай трохи надолжити за те, я по вечері (при якій батько до мене не відзивався!) встав і сказав, майже крізь плач:

— Перепрошую вас, мамусю, і вас, татусю, і тебе, Гаю, за ту прикрість, що сталася з моєї вини. Більше це не повториться.

— Вірю тобі! — сказав батько і поцілував мене в чоло.

А коли ми з Данком уже полягали спати і мама підв'язала Данкови лице та вийшла з кімнати, я подумав собі:

— Галя таки розумніша і варто її слухати...

Славко Вірний.

Діточа астрономія.

— Новий місяць є на небі! —

Говорить Гануся.

— Як ти знаєш? — Лесь питає.

— Казали бабуся!

Задумався малий Лесик,

Тай почав питати:

— Де-ж подівся старий місяць,

Я цікавий знати?

— Я думаю — каже Ганя —

Що не змарнували:

Його певно святі в небі

На звізди потяли!

Мих. Кумка.

Старайся не бути довжником чиймсь —

а головню за свою газетку!

Козацька перемога.

Два відважні запорожці,
Звуться Аскольд і Павло,
Скарб великий раз добули —
Слухайте, як то було.

Каже Аскольд: — Вирушаєм
Нині ранком у похід!
Як будеш хоробрий, Павле,
То здобудемо весь світ!

І пішли. Аж тут за плотом
Бачуть величавий сад,
Тамки яблук всюди повно,
Запорожець тому рад!

А в саду тім ще й колиба,
(Це нічліг садівника!)
— Ну, Павлусю! Це здобути
То варт туди козака!

— Слава! — обидва гукнули,
Скачуть через перелаз,
І прапор уже заткнули
Й заспівали пісню враз.

Як на те і ватра була —
Вже козак варить обід,
Треба чимось підкріпитись,
Бо нелегкий був похід.

Раптом садівник надходить:
— А то що за вороги?
— Ми собі цей сад здобули!
Кажуть сміло козаки.

— Ну, я з вами поділитись
Всім добром отут готов,
Бо, як бачу, на колибі
Наша рідна хоругов!

Погостив їх садівник той
І в кишеню яблук дав,
Бо і він колись козак був
І тепер про те згадав...

(Тільки я вам в тайні скажу,
Що той добрий садівник
Був їх приятель знайомий,
Що до козаків привик).

О. П.

Як мала Людмилка яєчко хотіла знести.

Мала Людмилка сьогодні в дуже воєнному настрою. Постійно видумувала різні нові пустощі, і мама рішила покарати малу збиточницю найбільшою карою: з годину не обзиватися до малої шебетухи. Так і сталося. Мала дівчина крутилася довкола мами; лестилася, як мала пещена киця; видумувала всякі вислови, за що її звичайно попадалася похвала. Але сьогодні мама й на такі речі німа, ба — ще більше відвертається від неї.

Думала, думала дитина й вкінці таки додумалася: вона бачила, що маму дуже тишиться, коли курки пильненько яєчка зносять. Старший брат Степан, сказав їй, що кождий може знести яєчко, як тільки сяде у гніздо. Що правда, воно тяжко сидіти довго спокійно, але, щоб маму удобрити, можна вже ту велику жертву принести. Тільки як до гнізда дістатися? Воно високо щоб кури мали спокій від Людмилки. Вона любила їх голубити, як сиділи у гнізді. Але їм це менше подобалося, і ставали міняти свої місця. І на ці перепони найшла Людочка пораду. Тихцем витащила стільчик із кухні і — поволенько, обережненько, — на щастя ані одної курки на перепоні не було — таки видрапалася у саме гніздо. Сіла собі, точнісенько, як курочка, на ніжки, тільцем до переду. Зі спіднички й рученят крильця придумала, і сидить собі мале непосидюще. Вже й слъози із очей котилися, бо хтож то видів, так довго нерухомо сидіти на одному місці. Клопоти малої ще збільшилися коли прийшла сама господиня гнізда — жовтава, досить рішуча курка. Вона почала крутитися довкола гнізда, журитися, а коли й це не допомогло, давай у своїй біді підлітати вгору. Думала тим способом сполошити немилого гостя, але цей гість уперто задержував своє місце. Курці на поміч прийшов її лицар, — пишний когут. Зчинив несамовитий крик. Уже хотіла Людмилка здаватися і злізати з гнізда, але когут злісно клював її голі ніжки. Налякана дитина сховала знову ніжку у гніздо. Тепер і курка набрала відваги. Полетіла і почала умошуватися поруч Людмилки, виборюючи собі місце, крок за кроком, дзьобаючи у сочисте тільце свою велику конкурентку. Положення ставало чим далше, тим грізніше, і Людмилка в своїм одчаю почала кликати помічі. Когут ставав ще зухваліший,

підлітав угору й брався клювати своїм гострим клювом дитину в самі очка. Вона обороняла їх таким способом, що закривала їх ніби-то крильцями — своїми пухкими рученятами. Крилатий лицар з пересердя, — бо хтож то таке видав, щоб хтось на його приказ не послухався! — щипав непощадно то в оборонні руки, або скубав волосся. На крик мазунчика прилетіла налякана мати.

Як там закінчився мамин гнів, не знати, але що Людмила довго ходила зі синцями, назначеними когутом — то правда.

Правда воно також, що з малої Людмили зробилася велика панна, яка ніколи не забула про своє „несення яєчка“ в курячому гнізді.

Хризантема Сімзіль.

Князенко Забави.

(Казочка для канадійських читачів.)

Шумить-гуде осичина
Голови схиляє,
Та шляхови залізному
Казку повідає:

Про недавнє минуле,
Що вже не вернути,
Коли свисту паровоза
Ще не було чути.

Якто прийшли „бліді лиця“
Шляхи протинали,
Та як муси і буйволи
Пущі покидали.

Заслухався шлях сталевий,
Дивується тихо,
Чому із ним на ці пущі
Насуває лихо.

А при шляху червоніє
Хатка чепуренька
У тій хатці живе батько
Й донечка любенька.

Та батенько весь день Божий
На шляху працює,
А самая Марусенька
Частенько сумує.

Бо недовго матусенька
В Канаді прожила,
Та батенька і донечку
На віки лишила.

Нема кому розвіяти
Доні сумні хвилі,
Бо матінка кохана
У сирій могилі.

Нема кому пригорнути,
Косу розчесати,
Нема кому заспівати,
Казку розказати.

Про козаків невмирущих,
Про стрільців-героїв —
Що за волю батьківщини
Кров лили у боях.

Що хотіли підійняти
Червону калину,
Та свою розвеселити
Неньку Україну

Тільки щастя, що ненечка
Читать научила,
Та книжечок українських
Доні накупила.

Наймиліший для Марусі
Дарунок од мами:
„Історія України“
Гарна з образками.

І Шевченків „Кобзар“ малий
Теж має Маруся,
Співомовки і казочки
Кенира Дідуся.

Тай батенько, щоб Маруся
Дуже не скучала,
З Рідного Краю спровадив
Книжечок чимало.

Про Січ-Матір, Запорожців,
Олесю-дитину,
Що життя не пожаліла
За свою Вкраїну.

Про пригоди Юрчиків,
Про маленьку Галю,
Про зайчика і лисичку,
Про русалку — кралю.

А між ними казки „Тисяч
І одної ночі“,
Що якраз тепер Маруся
Й читає охоче.

Попрятала Марусенька
У хаті чистенько,
Та підлила у горді
Всі цвіти гарненько,

І купчики й чорнобривці,
І синенькі тої,
І коситень, і лелії,
Айстри і левкої.

І хрещатий барвіночок,
Васильок пахучий,
Кожен корчик відсвіжила
Водичкою ллючи.

Після того Марусенька
Вернула у хату,
Та почала цікаву
Казочку читати:

Про „Алядина“ та його
Лямпу чародійну,
Що дала йому велику
Радість ненадійну.

І подумали Маруся:
Якби я бажала,
Щоби то і наша лампа
Таку душу мала!

Тай глянула на поличку,
Аж це лампа сяє,
Ще й на диво до Марусі
Весело співає:

Марусенько моя мила —
В мене завжди жива сила.
Тільки цього ти не знала,
То й ніколи не питала.

А тепер уже ти знаєш,
Чого-ж, серденько, бажаєш?

(Дальше буде.)

Т. Дмитренко.

За багато приемностей.

Ромчик: Татусю, візьми мене зі собою до театру!

Батько: Ні мій сину! Ти за багато хочеш усього! Позавчора щіпили тобі віспу, вчора рвали тобі зуб, а сьогодні хочеш йти до театру... Це — як на один тиждень — то трошки за багато приемностей!

Кождий наш читач і кожда читачка повинні в жовтні
обовязково продати між знакомими 1. книжку
п. з. „МАЛЕНЬКІ БОРЦІ“. Ціна 1.20 зл.

Всі вчимося англійської мови!

2. Діти вчатьсЯ читати по англійськи.

Діти дуже були цікаві, яку то казочку напише для них вуйко Славко по англійськи й нетерпляче дожидали, коли він усіх покличе на науку.

Аж тут одного дня приніс столярчук чималу чорну таблицю. Вуйко Славко завісив таблицю на стіні в кімнаті, де діти звичайно вчилися, скликав усіх дітей, казав їм узяти олівці й зошити, а коли всі діти зібралися, сказав:

— Мої любі діти! Кажете, що бажаєте вчитися англійської мови? ЗближітьсЯ до мене з усіма вашими приятелями, а я дам вам лекцію.

А потім каже Юрчикови:

— Юрчику, напиши все те, що я сказав, на таблиці по англійськи.

І Юрчик написав так:

1 IV 3 8 IV 5 2 7 5 6 3 3 7
 My dear children, you say that you wish to learn the English
 0 3 11 0 9 6 0 3 3 4 IV 5 2 1 IV 0
 language? Come near me, with all your friends, and I will give
 2 0
 you a lesson.

Коли Юрчик написав, каже вуйко:

— Тепер, Юрчику, прочитай те, що ти написав, поволеньки! Юрчик читав так:

»Май дір чілдрен, ю сей дзат ю віш ту лєрн дзе інгліш лєнгідж? Ком нір мі, віт ол юр френдз, анд ай віл гів ю елєсн.

Тільки Юрчик скінчив читати, а Ромко закликав:

— Таж він читає зовсім інакше, як написано!

— Так, так! — притакнула Нуся. — Він зле читає! Написав »ми«, а читає »май«, написав »хільдрен«, а читає »чілдрен«, написав »єнглісг«, а читає »інгліш« і так майже кожне слово зле.

На це заговорив вуйко Славко:

— Ні, він зовсім добре читає, бо Англійці інакше пишуть, а інакше вимовляють слова.

— Ах, це дуже трудне! — закликала котресь із дітей.

— Так тільки тобі тепер здається. Кожен початок трудний, та по кількох лекціях уже пересвідчитесь, що воно не таке трудне.

— А всеж таки наш правопис лекший від англійського! — сказав Ромко.

— Для нас лекший, та для Англійця хто знає, чи не трудніший бувби, як для нас їх правопис. Це просто так, що деякі букви латинської азбуки мають інакше значіння від цього, як ми вчимося. Головнож голосівки в них інакше пишуться, хоч голосівок мають в англійській мові тількисамо, що й у нас. Щоб лекше нам було вчитися вимови, будемо над кожною буквою,

що вимовляється інакше, писати цифри. Де треба буде вимовляти **а** над цією буквою, чи більше буквами, напишемо 1, де **е** дамо на горі 2, де **і** — 3, де **о** — 4, де **у** — 5, а де голосівка, якої нема в нашій мові — 6. Крім цього деякі приголосні читають Англійці інакше, отже де треба буде читати **ш**, дамо на горі 7, де **ч** — 8, де **к** — 9. Є також букви, що їх зівсім не вимовляється. Над такими буквами будемо писати 0.

І сам вуйко Славко взяв крейду та над буквами речень, написаних на таблиці, понадписував цифри 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 і 0. Та то ще не все. Ще треба нам кілька знаків, а що арабських цифр більше нема, то візьмемо собі римські. Римське I буде значити «ж», II — дж, III — с, а IV — й (j).

І вуйко Славко дописав ще й ті знаки.

— Тепер, діти, запишіть собі в зошитах за порядком усі цифри, а потім затамивши, що вони значать — читайте голосно, що написано на таблиці.

Коли діти мали вже все записане, читали по черзі з таблиці. Спершу йшло досить пиняво, та чим далше, тим краще.

А на кінці Юрчик каже:

— А бачите, що воно не є таке трудне.

— На цьому сьогодні скінчимо лекцію! — каже вуйко Славко.

— А казочка, казочка англійська! — стали просити діти.

— Казочку, діти, зачнемо на другий раз. До другої лекції навчесь добре читати.

А Нуся додала:

— Тай ці слівця навчимося, що написані на таблиці!

— Добре! — сказав вуйко. — Навчіться й слівця.

І змазав з таблиці, що було на ній та виписав слова на-самперед по англійськи, а побіч їх українське значіння осьтак:

My dear children, — мої дорогі (любі) діти

you say, — ви кажете

that you wisch, — що ви бажаєте

to learn, — вчитися

the English language, — англійської мови

Come near me, ходіть близько мене (зближіться до мене)

with all your friends, — з усіма вашими приятелями

and I will give you, — і я дам вам

a lesson — одну лекцію.

Діти вдоволені з першої лекції побігли в сад, та ще кликали:

— А на другий раз англійська казочка, татку, вуйцю!

А. Лотоцький.

Найважливіша думка.

— Про що думаєш, Наталочко, завжди рано, як лише встанеш з постелі? — питає учителька одну ученицю.

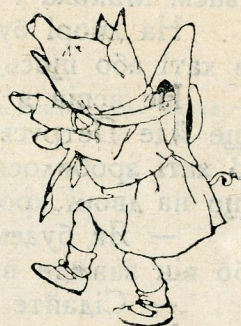
— Про каву й хліб з маслом! — відповіла дівчинка.

Чи пробував(ла) Ти кольпортувати „Світик“ в крузі своїх товаришів(ок) і знайомих?

Де троє плаче — там четверте скаче.

Раз пішла до когось в гості
Клаповухая свиня...
Пацючки кви-
чали в злості,
Як звичайн о —
пор ося

Старший —
нишком нарікає,

Другий —
аж лабками бє,

Третий —
плаче і горлає:

Чом нас
мама не бере?

А четвертий ані слова, —
Крісло взяв, до столу сів,
І тісточко сметанкове
Геть усе з тареля зів!

* * *

Хто найкраще скористав тут?
Скажіть самі — добрі люди —
Тай це завжди в тямці майте:
Що чемненьким добре всюди!

Як бавився наш гурток.

Забава в „Змисли“.

В суботу пополудни прийшли до мене мої товариші: Івась, Микола і Степан з Марійкою.

На дворі було слотливо, тому ми мали нині бавитися в хаті або щось читати.

Не вспів я ще привитатися з першими гістьми, а тут ще йде Петрусь з двома сестрами Катрусею і Славцею. В хаті зробилося гамірно весело. Навіть не здавалось нам, що на дворі кропить дощик і надходить осінь.

— Як будемо бавитися? — питалися ми всі Петруся, бо він завжди видумував гарні забави.

— Сідайте собі спокійно, то вам скажу!

Ми посідали довкола стола, а Петрусь почав говорити:

— Я є чародій і при допомозі своїх чарів зроблю з вами, що схочу. От, найперше, заворюю Марійку! Нехай забуде, що була колись дівчиною, бо знеї лишуться тільки великі сині очі, живі, блискучі і дуже цікаві. Нехай вона називається: Зір. — Ти, Івасю, слухай добре! Чуєш? Називаєшся: Слух. — А ти, Данилку, (ніби до мене!) любиш усякі смачні солодищі, то замінишся в червоний язичок і називатисямеш: Смак. — З Катрусі лишиться лише її малий носик, що любить нюхати цвіти, а крутиться, як занюхає неприємну річ. Вона буде: Нюх. — А ти, Славцю, покажи свої пальчики! Ти будеш така штучка, що називається: Дотик. Твоїми помічниками будуть твої пальці і кождий з них назветься інакше: 1-ий студений, 2-ий теплий, 3-ий мокрий, 4-ий сухий, 5-ий гладкий, 6-ий шорсткий, 7-ий м'який, 8-ий твердий, 9-ий рівний, 10-ий кривий.

Ну, панство Змисли, гра зачинається! Я ваш наставник. Лишається ще Микола. Він буде: Яблочко. Хто з вас має що про яблочко сказати, нехай встане й говорить!

Катруся — Нюх: Ах, як воно гарно пахне!

Я — Смак: О, я радо його зівби. Воно дуже смачне!

Славця — Дотик: А яке воно гладеньке, як шовк!

— А чому пан Слух мовчить? — запитав Петрусь.

— Бо не можу про нього нічого сказати!

— А такому разі нехай мої чари замінять Степанка в гарного, вороного Коника!

Вгадайте, діти, що Змисли говорили про Коника, а особливо, що сказав Слух, а котрий Змисл тепер мовчав...

(За „Пломиком“ подав: Данило Восьмиліток).

На лекції рахунків у I класі.

Учитель: Пять курок знесло пять яєць — то кільки яєць знесла одна курка — скаже мені Чіпко!

Школяр: Курка знесла одно яйце!

Учитель: Добре! а що то треба зробити, щоби це знати?

Школяр: Треба добре слухати!

Учитель: Що треба слухати?

Школяр: Як курка закудкудає!.

Школярська пісня.

(Співається на ноту пісні: »Мир вам братя).

Не ходити нам немитим,
Брукать ручками вбрання,
Чистоту уміть любити —
Це найперше в нас знання.

Щоб нас сонечко любило,
Щоб хвалили люди нас...
Чим скоріше — ручник мило
Миймось, миймось в кожній час

2 рази

Нумо, діти, ручки мити
У водиці, мов хрусталь,
В чистоті приємно жити —
Чейже бруду вам не жаль.

Вже помили чисто руки,
Тепер зубчики мем мить —
Хто не робить цієї штуки
В того часто зуб щемить.

2 рази

Кожна квітка має личко
В дощикови, чи в росі —
Митись — це найкраща звичка
Тому миймось, миймось всі!

Нумо, діти, зубки мити
У водиці, мов хрусталь,
В чистоті приємно жити —
Чейже бруду вам не жаль.

2 рази

А. Вак.

Ану, спробуйте!

Учителька оповідає дітям про риби і питає маленького Івася чи він знає — чому риби не говорять?

Івась: Ану нехай пані всадять голову до води тай спробують щось заговорити!

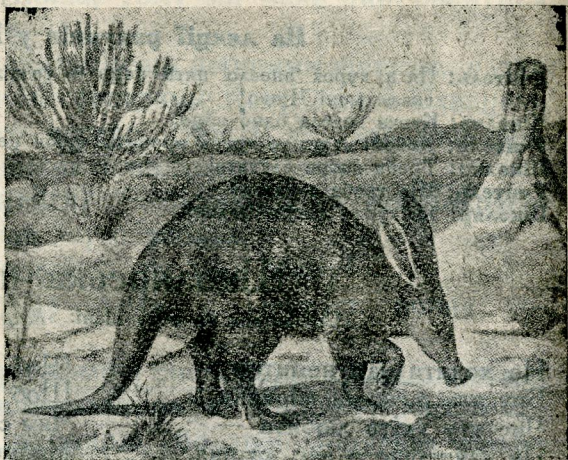
Діти! Закладайте собі вже змалку свої власні маленькі БІБЛІОТЕКИ! Побачите скільки радості і втіхи вони вам дадуть!

Етіопський трубкозуб.

Є на світі дуже багато різних звірів, про яких існування довідуємося з книжок та з описів різних мандрівників. Багато з тих звірів оглядаємо часами по цирках та менажеріях, а багато лиш на образках, бо їх нема по ніяких менажеріях ані у звіринцях.

Таким дуже цікавим звірятком, яке рідко можна подибати в звіринцях є: — етіопський трубкозуб, що його бачите тут на образочку.

Це звірятко живе в північній часті Африки, яка зоветься Етіопія і звідси пішла назва — етіопський; а трубкозуб тому, що має видовжену мордочку, наче трубка. Трубкозуб — це доволі великий звір, бо доходить до 2 метрів довжини (як зміримо його від носа аж по кінець хвоста), а високий на пів метра. Його тіло вкрите рудаю шерстю. Моло-

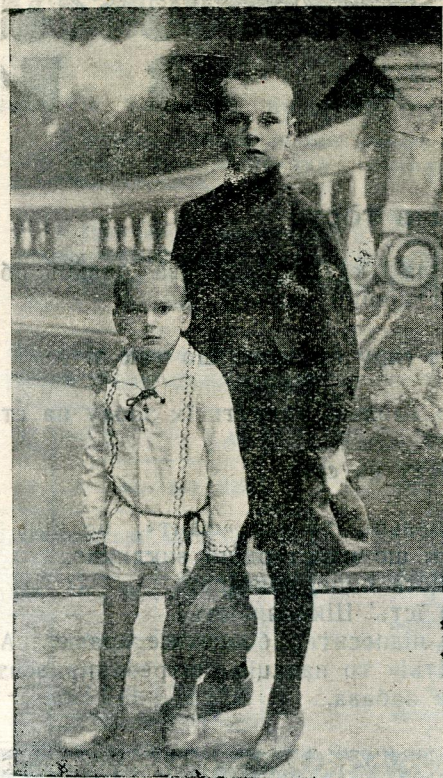
денькі звірятка мають барву шерсті ясно-жовту, подібну зовсім до піску. Живе цей звірок на пустини по таких місцях, де є багато муравлів. А треба вам знати, що в горячих краях є дуже багато муравлів і то різнородних. Є прим. такі муравлі, що будують собі дуже великі муравлиська, такі, як копиці сіна. Ті муравлі називаються терміти.

— Трубкозуб є великим ворогом цих муравлів. Він винищує їх завзято — тому для жителів тих країв він дуже пожиточний. На лови виходить завжди нічу. Довгим рилом риє муравлисько, розпорпує його відтак передніми лабами тай всуває у випорпану діру свій липкий язик і ним виловлює муравлів.

В день трубкозуб спить у норі, яку вигребує собі в землі, подібно, як наша кртиця. Він знаменитий землекоп і нема між звірятами другого такого, щоб міг йому дорівнати. Коли йому грозить яка небезпека, то він не втікає, лиш заривається в землю, причім збиває довкруги себе таку куряву, що на просторі кільканадцяти метрів нічого не видно і під тою охороною зникає в млі ока під землею. Наколи заривається до половини в землю, тоді вже ніхто не всилі витягнути його, бо так кріпко держиться своїми передніми лабами землі.

Трубкозуба можна легко освоїти і він тоді прив'язується до людини подібно як собака.

»Світикові« друзі з Берестя.

Ці два козаченьки,
Кожий гожий, молод,
Всеволод і Юрій —
На назвисько: Голод!

Оба вони родом
З Берестя старого,
Із княжого міста,
Сильного, давного.

Всеволод старшенький
Стать високу має,
А молодший Юрій
Його доганяє...

Оба вони щирі
Наші приятелі,
В науці завзяті,
В забаві веселі.

Свій „Світик“ заєдно
Цікаво читають,
І рідного духа
З нього набирають.

Діточа пісенька.

Ко - ко - ко! Ко - ко - ко!
Знесла тютя яєчко.
Куд - куд - дак! Куд - куд - дак!
Таке яйце, як ходак.

Кли - кли - кли! Кли - кли - кли!
Діти яєчко знайшли...
Кум - кумо! Кум - кумо!
Ми це яєчко зїмо.

Діти співаючи — наслідують рухи курки і т. д.

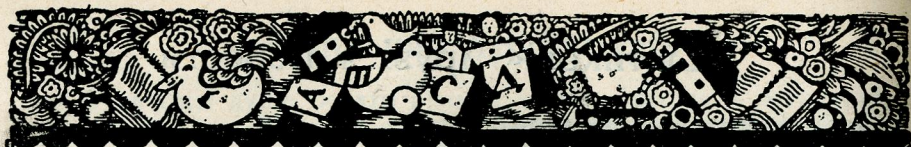
А. Вак.

Знає, як собі порадити.

В класі питає учитель малого Ромка, якого батько є різником:

— Скажи мені, Ромку, як прийде хтось до skleпу і схоче купити 5 кіло мяса, а в skleпі є лише 4 кіло, то що тоді зробить твій тато?

— Нічого! Положить лише свою руку коло мяса і тоді вага показує ще більше, як 5 кіло.

ЗАБАВИ

Пальці в гору!

Діти сідають довкола стола і кладуть по два пальці обох рук перед собою на столі. Найстарший кличе:

— Віл має роги!

Тоді всі підносять пальці в гору на знак, що так є.

— Баран має роги!

Знов підносять пальці і по хвилині кладуть їх знову на стіл.

— Цап має роги!

Знову пальці до гори і знову на стіл.

— Кінь має роги!

Якби хтось тепер підніс пальці, то дає «фант», бо кінь не має рогів. Треба добре вважати, що найстарший викликає.

Потім він може кликати щось інше, приміром:

— Пес їсть! Кінь їсть! Віл їсть! Школяр їсть!

При тім усім треба пальці підносити, бо це все правда. Але якби закликав прим.: «Крісло їсть!» то пальців не треба підносити, бо це неправда. Це дуже цікава забава.

Івасеві батьки.

Біля церкви у натовпі
Івась загубився,
З переляку бідолашний
Сльозами залився.

Заходились добрі люди
В Івася питати:
— Як батьків твоїх на ймення?
Як їх, хлопче, звати?

Івась широко розплющив
Карі оченята,
І збентежено шепоче:
— Та-ж матінка й тато...

Ірина Наріжна.

Чи маєш уже в своїй книгозбірні всі 4 книжечки про „Мандрівки Гулівера“? Комплет коштує: 5 зл. (з пер. 5.50).

Загадки.

Складова загадка (1 точка).

І, ва, ар, нар, фар, руб, ан, нан, кри, тор, ня, кін, те, рум, ма, тик, куш, га, мен, гу, та, ко, дан, са, ра, о.

З порозкиданих 26 складів зложить 10 слів, з яких перші й останні букви, читані згори вниз, дадуть ім'я і прізвище та загально знане приимення нашого поета і письменника.

Значіння висказів:

1. Настоятель монастиря;
2. громада людей;
3. найменша міра паперу;
4. одурманюючий напій;
5. фільварок у Канаді;
6. адресова частина кожного урядового письма;
7. музичний висказ;
8. рід тонкої тканини;
9. інакше: капелюх;
10. інакше: бесідник.

Шаховий коник (2 точки).
(Уложив Леонід Соневицький).

	лі				ди	
	я	на	ніч	йде		
зем	лись	при	вись	га	не	
каб	ла	лі	О	на	ра	
	лесь	ко	вза	не		
	ніч	бу	Ти	нок		

Ідучи слідом шахового коника від складу „Ти“ — відчитайте вірш та ім'я поета.

Відгадування слів (3 точки).
(Уложила Одарка Лакуста).

Із кожного з нище поданих 5 речень взяти тільки по одному слові й зложити з тих слів уривок з поезії Олеся.

1. Нераз нам бабуся говорить: „Будьте, діточки, чемні!“

2. Мужні стрільці кинулися лавою на ряди Денікіна.

3. Червона навала насувала з півночі й непохитні в бою Галичани мусіли уступити не так перед большевицьким військом, як перед грізною примарою тифу.

4. Тільки братерством, згодою й єдністю зможемо досягнути перемоги над злими ворогами.

5. Слабі тілом та міцні духом вступали в бій наші Стрільці.

Відгадка слів (2 точки).
(Уложила Яруся Лакустівна).

Найти 7 слів, що мають по 5 букв і означають:

- 1) прізвище автора популярної історії України;
- 2) інший вираз на запах;
- 3) бог у Магометан;
- 4) те, що маємо поверх очей;
- 5) дорогий камінь;
- 6) мужеське ім'я;
- 7) римська богиня.

Треті (середні) букви цих слів, читані згори вниз дадуть назву галицького міста над Прутом.

Які то слова і яке місто?

Як то? (1 точка).
(Подав Емке).

Якийсь дитвак написав так:
„Двадцять пальців маємо на кожній руці, пятьдесят на ногах“.
Чи це не страх?

А ви, діти, поясніть, як то сталося? Чи ми дійсно маємо 50 пальців на ногах?

Читай вперед, відтак взад, а все вийде інший склад:
кат, кіт, дім, рим, хап, кіс, пир, мур.

„СВІТ ДИТИНИ“

ілюстрований журналік, виходить у Львові від 1919 р. раз на місяць в об'ємі 2 аркушів друку.

Умови передплати на рік 1932/33: В краю річно — 5 зл. квартално — 1'50 зл., місячно — 50 сотиків.

Для Америки й Канади 1 доляр; для Закарпатської України 20 кор.; для Румунії 100 левів річно.

Поодинокє число коштує 50 сотиків.

Замовлення і гроші посилати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, ЛЬВІВ, Зіморовича, 3.

Конто П. К. О. Варшава, ч. 151.285.

ПОСМЕРТНА ЗАГДКА.

Дня 30 червня ц. р. померла скоропостижною смертю довголітня читачка „Світика“ Олюня Шкільник, що проживала в селі Добрій коло Ярослава. Опечаленим родичам пересилає „Світик“ своє сердешне спочування та слова розради у їхньому важкому горю, а тіням бл. п. Олюні, як посідню прилугу, каже пращальне — „Вічная Память“!

ПЕРЕПИСКА З ЧИТАЧАМИ.

Гануся Романович у Ростгерні (Канада): За поздоровлення та за надіслану жертву на „пресовий фонд“, щиро Тобі дякую. Заохочуй всіх своїх товаришок, щоб також навязали знаомство зі мною. Нехай їх родичі надішлуть в листах по 1 долярі, а я за це буду цілий рік приходити на їх адресу. Чи займешся цєю справою, любя Ганусю? Напиши!

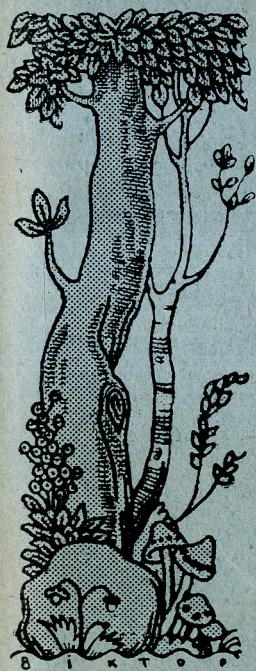
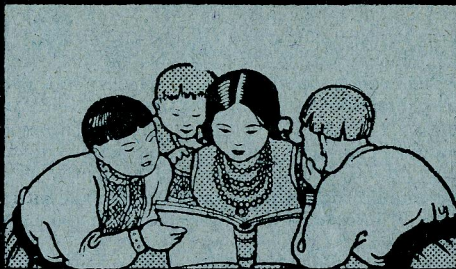
Славко Петрів у Жевніцах б. Праги: Я бавив сього року в Карпатах, тому через 2 місяці не показувався нікуди. З тої то причини не загостив у липні й серпні й до Тебе. Відтепер уже буду правильно до Тебе навідуватися.

С.С. Службениці в Надвірній і Управа Кооперативи „Укр. Гурт“ у Бережниці к. Сарн на Поліссі. Висилки ми не припинювали зовсім, бо маєте заплачену передплату вже на 1933 рік, але в липні й серпні не виходила газетка зовсім. Чому не прочитали уважно оповістки в 12 числі з 15 червня ц. р. а булиби знали чому газетка не виходила в липні і серпні. Від вересня посилаємо газетку дальше і вже третє число повинно находится в Ваших руках.

Віруся Кутинська в Лукові: З повище поданих відповідей, знаєш уже причину, чому я в липні й серпні не прийшов до Тебе. Я знаю, любя Вірусю, що скучала за мною, але певно затє зі здвоєною радістю повитала Ти мене, коли я в перших днях вересня загостив до Тебе в новому вигляді. Чи так? По конєць серпня 1933. мавш ще доплатити 2 зл.

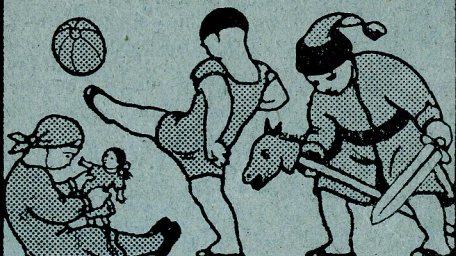
СВІТ ДИТИНИ

ЧИСЛО 4. ПАДОЛИСТ, 1932. РІК XIV.

ЗМІСТ:

1. Богданови Лепкому 65; 2. Двацять-друга казка дідуся Тараса 65; 3. Як Ромчик став пластуном 70; 4. Наш рідний край 73; 5. Моя сестричка 74; 6. Про вірного песика 75; 7. Малпа й окуляри 76; 8. Щире серденько 76; 9. Мамо, гаму дай! 76; 10. Зі щоденника Славка Вірного 77; 11. Почекайте, дядю 78; 12. Два а два є... п'ять 78; 13. Дайте книжку для лемківських дітей 79; 14. Князенко Забави 81; 15. Штука з картами 82; 16. Всі вчимося англійської мови 83; 17. Старі забавки 86; 18. Адвокатів синок 88; 19. Розлука з пташиною 88; 20. Ласунам таке буває 88; 21. Морозюк 89; 22. Пригода в музею 90; 23. Як Левцьо Незнайко описав Африку 91; 24. Як побажала наша кляса в день іменин пані учительці 92; 25. Шпилька плаває 92; 26. Добре пояснив 92; 27. Почта прийшла, трарара 93; 28. Забавки з горіхових лушпинок 94; 29. Український школярику! 94; 30. Де буйвіл, на якого полюють Індіане? 95; 31. Гра в гузики 95; 32. Дитячі очі 95; 33. Забави 96 і інш.

ПЕРЕПИСКА З ЧИТАЧАМИ.

Зузя Герштанськав Квасові: Чи одержуєш уже правильно газетку? По листочку, який до нас написала Матуся — ми писали Тобі числа вдруге, бо попередні мусів „хтось“ собі забрати. Як коли не одержиш якого числа — то зараз напиши до нас т. зв. „рекламацію“, за яку не треба платити порта.

Катерина Кобилко в Янові к. Пінськ: Як там Аскольдик і його товариш прийняли число за жовтень? Чи пізнали себе на образочку? Вони певно мусили показувати цей образок і садівникови, в якого „здобули“ славний „курін“.

Роман Сухорський в Коломиї: Ти не подав зміни своєї адреси і тому газетка не дійшла до Твоїх рук. Треба завжди повідомлювати адміністрацію коли змінюєш місце замешкання, Ми вислали Тобі всі 3 числа вдруге. Певно їх уже маєш. „Світик“ від жовтня став виходити РАЗ на місяць, як виходив через 10 літ попередньо. Показалося, що до нього в такім вигляді всі вже привикли і тому видавництво опять повернуло до „старої форми“. Звертаємо увагу на книжечки, що є оголошені на 4 стр. окладинки.

Оленка і Одарка Декайлівні в Струсові: Дуже прикро вразила мене вістка про смерть Вашої любії Теті Олі. Вона була великою прихильницею „Світика“ й за кожним разом, коли була у Львові, завжди заходила на ул. Зіморовича й багато розказувала „Світикови“ про діточок у Терембелщині: як то вони бажають вчитися в рідній мові, які книжечки їм найкраще подобаються, як вони рвуться до сценічних вистав, а як пильно слухають оповідань про давнє наше минуле... Написала навіть усі ті свої оповідання і бажала, щоби їх друкувати на сторінках „Світика“ для всіх українських діточок. На жаль — годі було їх друкувати, бо на їх місці було чисте місце... Так, мої любенькі приятельки, не завжди можна друкувати те, що хотілосьби бачити надрукованим... Коли підростете — тоді це краще зрозумієте.

Ваша Тета, бл. п. Ольга Богачевська, цілою своєю душею і тілом була віддана праці для добра українського народу і пам'ять про Неї жити буде довгі часи в серцях всіх тих, що її знали, що для них Вона працювала. Нехай ця маленька вгадка на цьому місці буде пращальним словом „Світика“ для його ідейної прихильниці та пропагаторки.

РІЧНИКИ

„МОЛОДОЇ УКРАЇНИ“

з років. 1923, 1924, 1925 і 1926 повинні бути в кожній українській хаті, бо це скарбниця принадної лектури для молоді середніх шкіл.

П. Т. Лікарі, Адвокати й Нотарі повинні справити ті річники для ждалень при своїх конторах, замість різних чужинецьких настольних книг.

В них така велика скількість цікавих оповідань і научних статейок та безліч образків — що їх з пожитком кожний прочитає.

Ціни річників такі:

в оправі брошура

з року 1923—	8 зл.	1923—	6 зл.
з року 1924—	8 зл.	1924—	6 зл.
з року 1925—	10 зл.	1925—	8 зл.
з року 1926—	6 зл.	1926—	5 зл.

Хто посилає гроші враз з замовленням не платити коштів пересилки. Замовлення посилати на адр:

НАКЛАДНЯ М. ТАРАНЬКА
Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.

РІЧНИКИ

„СВІТА ДИТИНИ“

це невичерпане жерело дитячої лектури, а для родичів безліч матеріялів для читання дітям. Ціни тих річників такі:

	брош:	оправ:
з року 1922.	10 зл.	12 зл.
з року 1923.	3 зл.	4 зл.
з року 1924.	3 зл.	4 зл.
з року 1925.	6 зл.	7 зл.
з року 1926.	4 зл.	5 зл.
з року 1927.	6 зл.	7 зл.
з року 1928.	6 зл.	7 зл.
з року 1929.	6 зл.	7 зл.
з року 1930.	6 зл.	7 зл.
з року 1931.	6 зл.	7 зл.
з року 1932.	6 зл.	7 зл.

Хто ще немає тих річників — нехай їх набуде, бо деякі з них вже на вичерпанню.

Замість дорогих забавок — купити на пробу один річник „Світа Дитини“ — а побачите кілька радости і втіхи справите цим своїй дитині.

Адресувати: „СВІТ ДИТИНИ“
Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.

БОГДАНОВИ ЛЕПКОМУ.

(В 60-ліття уродин, у дні 9. XI. 1932).

Привіт від нас, Поете любий,
В світанку радісної днини
Бажання щирі і сердечні —
Від української дитини.

В цей день уродин, наш Поете,
Ми клонимось Тобі низенько,
Добра і щастя жичим щиро,
Як щиро бється в нас серденько.

Дай Бог Тобі ще многі літа
У мирі й щастю проживати,
І ще не сто, не двіста творів
Для нас, дітей, зволь написати!

Діждися, Батьку, з нас потіхи,
Най Твої твори, пишні, красні,
Ведуть нас на Краси дорогу,
Щоб були всі ми умні й щасні!

Ці скромні, щирії бажання
Прийми Ти радісної днини —
»Жий нам сто літ!« — Тобі бажаєм
В шістдесятлітні уродини.

Читачі «СВІТА ДИТИНИ».

Двацятьдруга казка дідуся Тараса.

На дворі дощ. Ціле небо заволікло темними хмарами.
Всі діти в хаті. Обступили дідуся Тараса тай лепечуть
одно наперед одного:

— Дідусю, дідусику, дідуню! А чому то вже так
довго ви нам казок не говорили? Оповідajte дідусику, оповідajte казочку! Так, так, казочку, казочку! Дуже просимо!

А дідусь Тарас:

— Чому так довго не оповідав? Бо ви не просили!

Бо вам не в голові були мої казки. Бо ви тільки зі школи та в поле, в ліс, або на ігрище... А сьогодні дощ тай дідусика собі пригадали! — дрочиться трошки дідусь Тарас із унуками, а там і каже:

— Та ніщо, скажу вам казку!

Діти розмістилися, як кому добре було, а дідусь Тарас говорив:

— Казка буде — про співця Богдана та про княгиню Красу, як вони у двійку шлях до Сонця золотого своїому Родови вказували.

Була країна під горами високими, над рікою Широкою. Гарна та нещасна була ця країна, бо Темрява й Незгода руки собі подали:

— Ми цю гарну країну замінимо в руїну!

А в цій гарній країні була закутина одна, така вже гарна та чарівна, що й не описати. Стелилася вона над берегами річки Золотої. А річка вливалася в ріку Широку. Був там над цєю річкою та над берегом ставу великого город давний, а в цьому городі святиня Науки.

Довкруги, поміж лісами й галями та серед нив золотокосих, були гарні села та слободи. І жив в одному з цих сіл співець Марко, що ввесь свій труд посвячував для найменших братів. І народився йому син Богдан. Уже змалечку був Богдан задумчивий, любив усе що гарне: гарну природу, гарні малюнки й пісню чарівну. Дав його батько в город у святиню Науки. Там пізнав він княгиню Красу. Коли покінчив науку в святині, каже йому княгиня Краса:

— Ходи, Богдане, зі мною шукати для твого Роду шляху до Сонця золотого! Підеш?

Піду! — каже Богдан без вагання. І пішов до батька свого:

— Благословіть, батеньку рідний, мене на дорогу шукати певного шляху Родови нашому до Сонця золотого.

Із батьківським благословенням пішов за княгинею Красою. А що на мардрівці цінного найшов, у серці своїому зберігав, а потім своїому Родови давав:

— Ось вам, брати й сестри любі, дар мій зі шляху до Сонця золотого.

Ішов, ішов... Аж каже йому княгиня Краса:

— Буде велика хуртовина. В усьому буде світі, а вже найбільше над країною твоєю. Та коли твій Рід зуміє одно-

стайно стати й загорить увесь неугасною любовю до свого Рідного, то на добро вийде йому ця страхіння хуртовина.

Богдан Лепкий.

А ти заохоти братів і сестер твоїх до великого діла, духа їм додай. Співай їм про велич славних діл.

І взяв співець Богдан бандуру, вдарив по дзвінких її струнах і заспівав:

— Готовтеся бо... близький час
 І хвиля недалека,
 Що буря звіється нараз,
 Згуртує і змішає нас
 І зблизька і здалека...
 А я кажу вам: майте слух
 І позір тому дайте,
 Що вам говорить Волі дух
 Про близьку хвилю заверюх
 І хвилі тої чайте.*)

Грімко пронеслася пророча пісня співця Богдана по всій країні. Та ще не всі няли віру пророчим словам. За дрібними домашніми справами, не в голові їм було велике будуче. „Як буде, так буде!“ — казали. Аж пройшло ще кілька років і сповнилися слова пісні. І грім ударив і буря зірвалася. Зірвалася страшна над усім світом, а вже найбільше над країною, що під горами високими, над рікою Широкою, над рідною країною співця Богдана.

Аж тепер згадали брати слова пісні. Заметушилися:
 — Треба й нам готовитися!

Хоч пізно, не багато вже часу лишалося, а всеж таки зібрався чималий гурт завзятців „червону калину піднімати!“ Пішли. Важкий був їх кріпавий шлях. А співець Богдан:

— Ось вам від мене пісня, від мене на дорогу; співайте моїх „Журавлів“, бо й ви тепер, як ті журавлі, що летять далеко в безконечний шлях і я також.

Страшна хуртовина кинула співця Богдана далеко на чужину. Чимало братів із над ріки Славути, що давно вже попалися були в неволю царя країни Білого Медведя, тепер дісталися поза межі його держави й співцєви Богданови поручили готовити їх до війни з царем країни Білого Медведя.

Готовив їх співець Богдан на велике діло, тай про близьких своїх братів і сестер не забував: піснями дзвінками та словом теплим загіривав і їх до завзяття, до витрівалости.

І вже здавалося сповниться мрія й цих із над ріки Славути й цих із над ріки Широкої, бо повалився престіл

*) дожидайте.

царя країни Білого Медведя. Та не були ще всі брати готові так як треба було, а вороги Роду червоний пожар запалили. Не стало сил і знову похилилася червона калина.

Тоді співець Богдан став роздумувати над цим, чому в його братів не стало завзяття одностайно стати й пізнав: за мало знали, за мало любили брати славне минуле.

— Треба їм, братам і сестрам моїм, показати його в повній величі. І грімким, дзвінким словом став оспівувати те минуле, давні змагання дідів і батьків до Сонця золотого і кликав братам і сестрам і кличе далше: віри не тратьте, плачайте надію і любов братню та трудіться пильно...

Тут моя казка й загадка для вас кінчиться — закінчив дідусь Тарас.

А всі дідусеві внуки, як в один голос:

— О, загадка! Ми знаємо про кого мова! Це дідусик говорили про нашого славного письменника Богдана Лепкого, що саме цього року святкувати буде шістьдесятьліття своїх уродин.

А дідусь Тарас:

— Гарно, що ви відразу здогадалися, видно що знаєте багато про цього нашого славного поета.

Тут Маруся:

— А вжеж, що знаємо! Я читала Його поезії, Його оповідання й великі повісти про часи гетьмана Мазепи.

— І я читав усе — хвалиться й собі Славко.

А Володко:

— Я дуже люблю читати поезії Богдана Лепкого.

Тут Богданко:

— Е, бо, знають дідусик, Володко також пише поезії. Володко почервонівся, та дідусь каже:

— Ніщо, пиши, пиши! Пробуй своїх сил, вправляйся.

Тут додала Оріся:

— Знають, дідусь, я читала „Полтаву“ минулої зими старій Зазулісі. Вона пильно слухала й дуже собі хвалила цю повість. А потім дуже докладно переповідала другим селянам і вони її цікаво слухали.

— Ти добре зробила, що читала цю повість Зазулісі — похвалив Орісю дідусь. А що повість подобалася, то знак, що писав її справжній мистець. Та скажіть мені ще діти, де родився Богдан Лепкий?

Тут знов Славко, як із книжки:

— Богдан Лепкий уродився 9 падолиста р. 1872 в селі Крегульці, коло Гусятина, де його батько Сильвестер був священником. Батько Богдана був також поет. Писав під прибраним назвищем Марко Мурава. Та виростав Богдан у Бережанщині, бо потім батько перенісся туди на парохію до Жукова...

— Ого го, як бачу, ти багато знаєш! А скажіть мені ще, де тепер живе Богдан Лепкий?

Тут Орися:

— Богдан Лепкий живе тепер у Кракові. Там викладає українську мову й письменство на університеті...

Тут появилася у дверях мати й сповістила:

— Вечеря готова!

Тоді дідусь:

— Як так, то вже тільки я сам децю доповню. Лепкий, це певно знаєте, скінчив у Бережанах гімназію. По скінченню університету став учителем таки в бережанській гімназії, а відсіля перейшов у Краків, де й досі живе. Перші його твори друкувалися в 1895 р. а від тоді написав Він дуже багато. Вийшло вже чимало збірок поезій і оповідань. Та найбільшим його твором є цикль повістей з часу війни гетьмана Івана Мазепи в союзі зі шведським королем Карлом XII проти царя Петра І. Ці повісті, як знаю, вже чимало з вас читало. Тай у „Світику“ пише Він для дітей преганні вірші, а тепер саме друкується там Його прегарний опис українських земель...

Бувби ще більше дідусь Тарас говорив, та мати покликала всіх до вечері.

Антін Лотоцький.

Як Ромчик став пластуном.

(Дальше).

8. Перша немила пригода.

Ромцьо наш засумувався —
Добрий вчинок не удався...
Та за мить забув ті жалі
І охочо рушив далі.
Йде — аж вийшов на горбо-
чок —

Бачить — гарний там садочок,
Зкраю яблінка зацвіла,
Росохата, красна, біла.
Став наш Ромцьо, приглядаєсь,
Що це на листках рушаєсь?
То весь цвіт з усеї сили

9. Дальші добрі діла.

Та хоч Ромчик поранений,
Він не є синок пещений.
Так думає: »Що за діло!
Хоч болить ціліське тіло,
Витревалим треба бути!«
І за біль вже вспів забути —
Й рушив далі у ліщину:
Глип! Павук сплів павутину
І чатує на комахи!
Ось вже мушка-бідолаха
Заплелася в хитру сітку,
Страх напав її сирітку,
Хоче схопитись, втікати,
Ще не хоче загинати,
Та дарма — павук вважає
І вже лапи простягає.
Та пластун завжди хоробрий:
— Ти павуку, ти недобрий,
Почекай ще ти, небоже,

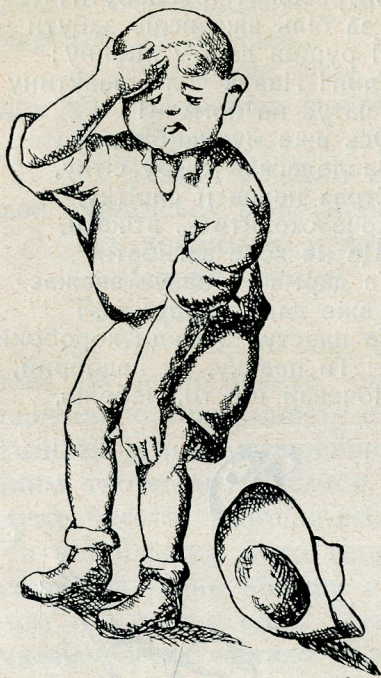

Гусільниці обліпили!
Цвіт і листя обїдають
І нічого не лишають!
Каже Ромцьо: — Ту сваволю
Я робити не позволю!
Кинув клунок на травичку
Й на галузку невеличку
Скочив зручно й до роботи
Взявся з доброї охоти.
Гусільниці в діл скидає,
Щораз вище підлізає, —
Аж тут раптом і не зчувся,
Тай бідненький поховзнувся
І полетів із галузи,
На чолі набив два гузи,
Геть обдерся, поранився,
Й за штанятка зачепився
І повис в діл головою, —
Бідний сіпає собою —
І нарешті з високости
Впав, аж затріщали кости!

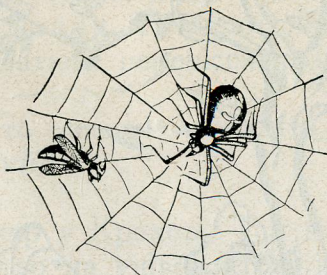
Мушці тій пластун допоможе
Утікти з твоєї сітки!
І сягнув аж до решітки,
Павутину розриває,
Злого павука вбиває.

Мушка любо підлетіла —
Ромчик радий з того діла,
Рушив далі, йде стежками —
Аж враз чує — за кущами
Щось квилить, пищить жаліб-
Глянути й туди потрібно, [но!

Що це сумно так воркує?
Чи ратунку потребує?
Скочив Ромчик із ліщини —
Бачить в полі кущ тернини,
На тернині птах сіренький,
Сподом білий і синенький,
Дзюб великий, закривлений,
Кігті острі, — мов шалений
Бідні мушки він лапає
І на терня їх встромляє!
Ось русалка, ось метелик,
Коник, хрущик, навіть чмелик,

А там з боку на тій гильці,
Мучиться на острій шпильці
Чиженятко молоденьке!
А здалека його ненька

Плаче, тужить і воркує,
Хто дитину їй вратує...
— О, тебе я покараю —
Ти сорокопуд — я це знаю!
Мушки й пташки так катуєш,
А потому бенкетуєш!
Згинеш, хижа птице люта,
За насильство йде покута! —
Так наш Ромцьо промовляє,
Обережно підступає,
Луп! І вдарив по тернині
І вже птах той на долині.

— Ось тобі за це заплата,
Що ти був тут гірше ката
Хоч і кара це велика,
Та натура в тебе дика.
Хоч і жаль мені вбивати,
Але кривду слід карати!

КОГО цікавить се: як повстає книжка — то нехай надішле значок поштовий за 30 сотиків, а одержить інтересну книжечку п. з.: „ЯК ДРУКУЄТЬСЯ КНИЖКУ“.

Наш рідний край.

(Продовження)

Від полудня обливають Україну бурливі філі Чорного моря. До нього вливаються великі ріки, як ось: Серет і Прут (через Дунай), Дністер, Бог і Дніпро зі своїми численними притоками, а врешті Дон із Донцем та Кубань. (Серет* зі Сучавою та Молдавою тільки частинно належить до української території). Зате Прут, що випливає зпід Говерлі і в Яремчу творить один із кращих водопадів в Європі, є правдивою прикрасою Карпат так само, як його побратим, гуцульський рвучкий Черемош.

А Черемош, брате, широкий,
А Черемош, брате, глибокий,

А Черемош, брате, як біс
На філях розбиту драбину поніс!

Води з Поділля та Покуття збирає до себе Дністер, довгий на 1300 кілометрів і дуже химерний та різнородний у своїм бігу: раз рвучий, як гірські ріки, пробивається крізь широкий яр, — то знов широко і повільно розливається по лугах і долах. Підчас повіней перемінюється прямо в якесь пливуче озеро. Весь час через українську землю пливе ріка Бог, довга на 750 кілометрів, але не богата в воду та аж коло Миколаєва так глибока, що можуть туди підпливати з моря малі пароплави. Як матушка-Волга для Москалів, Висла для Польщі, а Райн для Німеччини, — таке значіння має Дніпро для України. Це національна українська ріка, оспівана в піснях і тісно звязана з історією народу. Дніпром пускалися княжі дружинники на Царгород, Дніпром плили чайки козацькі на городи турецькі, на Дніпрі будували Запорожці свої табори-твердині — Січами звані, Дніпрові луги давали їм найпотрібнішу поживу. Дніпро вказував народові папям і шлях для його розгону на схід та на полудне, — над Дон і до Чорного моря.

Перепливаючи разом зі своїми численними і такими великими притоками як Припеть, або Десна, крізь простір мало що менший від Франції, є могутнім водним шляхом, живою дорогою, що звязує численні землі українські та улекшує їм комунікацію з чужими краями. Це по Волзі і Дунаю найбільша ріка в Європі, довга на 2100 кілометрів. Під Києвом Дніпро широкий на 850 метрів, а підчас весняної повені більше ніж на мілью. Це той дійсно «широкий та дужий Дніпро», котрий шумом своїх порогів виколисав і давню княжу і пізнішу козацьку та гетьманську Україну і в котрого глибокі філі глядять вона ще й нині зі слезою в очах, але і з надією в серці.

На правім березі Дніпра, біля Канева на Чернечій горі, лежить його найбільший співець — Тарас Шевченко.

Найближча велика ріка Донець, майже весь час тримається нашої землі. Як Дніпро Київщини й Гетьманщини, так Донець

* Не галицький, що з правого боку вливається у Дністер, а той, що пливе через Буковину й Румунію до Дунаю. Над галицьким Серетом також прегарні види.

є головним шляхом Слобожанщини. Получившись з Доном він і його тягне на Україну і оба вливаються в море Азівське, що є частиною Чорного, колись »Руського« моря.

Дон ще в княжих часах творив границю наших земель. — »Хочу голову свою положити або шоломом води напиться з Дону«! — кликав у 1185 р. хоробрий князь Ігор, виправляючись на Половців. Його бажання здійснилося протягом століть. Не лиш з мечем у руці, але й під проводом »ясновельможного плуга« перейшов Українець береги Дону і поселився над рвучкою Кубанею, що випливає з ледняків високого Ельбрусу на Кавказі, пливе зразу глибоким скалистим яром, як наш Прут, на північ, а перед Ставрополем повертає на захід, вється по широких лугах і долах і паде до того самого Чорного моря, що до нього плывуть мало що не всі наші більші ріки.

Чорне море — це наше і то одиноко наше море! Наші ріки роблять його великим; наші кораблі плавали по ньому в часах княжих, а чайки в козацьких; за нього боролися наші предки з Греками, Турками й Москалями і боротьба ця не скінчилася ще й до нині.

Колись, над північними берегами Чорного моря, старинні Греки з Мілєту й Мегари будували свої городи, як ось: Тірас і Ольбію, а близь Дніпрового гирла: Одесу, Херзон, Теодозію, Керч, Танаїс і другі. З тих то цвітучих грецьких кольоній та торговельних станиць ширилася висока геленська культура по тих землях, на яких нині мешкають Українці. Азійські степовики, що »брамою народів« вдерлися в Європу, нищили тую культуру і відсували нас від моря у непривітні північні краї. Але наш нарід духом відчув, що не туди йому дорога! Він вертався назад і в невпинній боротьбі вдержав такі плодючий, гарний і багатий Низ Чорноморський. За цей то Низ і за те Чорне море йде й останніми часами боротьба України з Москвою.

Богдан Лепкий.

Моя сестричка.

В мене є мала сестричка,
Що за любя, кажу вам!
Що від мене зажадає,
Все позволю, все їй дам.

Що за чемна, що за добра,
Не представляю це в словах,
Мила усмішка іграє
Їй заєдно на устах.

В неї очка — то дві зірки,
А усточка — рожі цвіт, —
Ні, чи знайду я десь кращу,
Хоч зійшов би я весь світ?

Жий, сестричко моя гожа,
В мирі, в щастю і в добрі!
Най дарує Мати Божа
Гарну доленьку тобі!

За: Ор-Оттом.

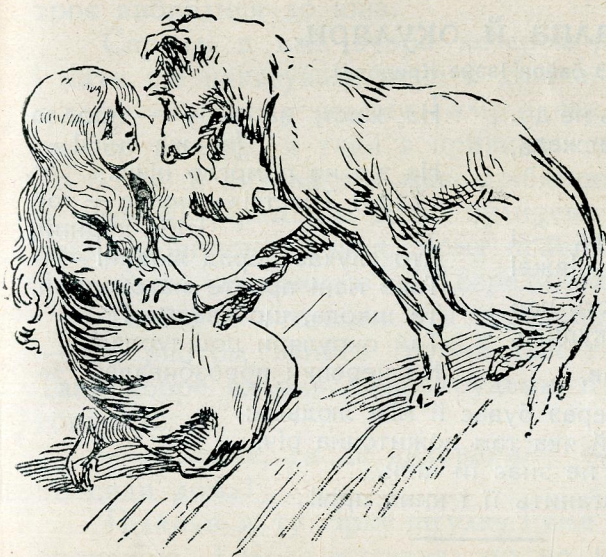
ХТО з Вас любить **ЗАГАДКИ** — нехай надішле поштовий значок за 30 сотиків, а дістане за се книжечку п. з. „350 ЗАГАДОК“.

Про вірного песика.

Олюся мала свого улюбленого пса, Босого. Був дуже розумний і догадливий. Коли зачув, що Оля їсть обід, то вже ждав терпеливо, бо знав, що Оля відложить йому всі кісточки з мяса і трохи ярини. На проході завжди товаришив Босий Олюсі. Одним словом Босий був вірним приятелем дівчинки й не відступав від неї на крок. Навіть спав під її вікном на подвір'ю.

Одної днини, під осінь, падав зливний дощ від самого ранку, так, що Оля бачила з вікна город гейби в який мраці.

— Шкода, велика шкода, що нині така слота! — подумала собі Оля. — Власне нині мали ми з мамусею зірвати решту тих прекрасних сливков у наших саді.

Так минула ціла днина і скоро запав вечір. Всі засіли до вечері, коли нагло почули голосне уїдання Босого.

— Що це є? — здивувався батько, встаючи від стола.

— Певно хтось сливки краде в саді — сказала мати.

В тій хвилі голос Босого віддалився, але по хвилі почули його тихий сковит під вікном.

— Босий певно відігнав злодія, але чого він ще скавулить? дивувався батько.

— Може його пустити до хати? — питалася Оля.

— Ні, ні! — сказав батько. — Нічого йому не сталося. Певно настрашився троха й тому скавулить.

І Босий ночував, як звичайно, на дворі, — але Олі все здавалося, що чує його стогін під вікном.

Ранком випогодилося і настав ясний, погідний день. Оля, вдягнена в ясну флянелеву суконку, з розпущеними кучерями, вибігла на подвір'я і побігла просто до Босого. Пес лежав скулившись у своїй буді, та на голос своєї любшої опікунки вийшов і кульгаючи підбіг до дівчини. Оля глянула й ахнула з жалю. Побачила кроваві сліди за песиком.

Приклякнула й каже: — Песику! Босику! Покажи свою лапку! Ти певно ранений... Побачу, що тобі є. Чи дуже тебе болить?

Вона взяла в руку скалічену лапку Босого, а він неначе розумів її слова, бо сумно дивився їй в очі, мелькав хвостом і висолопив язик.

— Бідний Босий! — говорила дальше Оля. — Ти боронив наших сливочок перед злодіями і за те потерпів у нерівній битві. Лежи тут спокійно — я зараз тобі поможу.

Побігла до хати й сказала про все мамі.

— Треба перевязати йому ногу! — сказала мати, взяла кушень чистого старого полотна і вийшла з Олею на подвіря.

Рана була глибока й болюча. Але небавком Босий лежав собі завязаною ногою на ганку і нагодований добре дивився на Олю вдячним поглядом. А за кілька днів рана загоїлася цілком і Босий міг знов бігати з Олею на прохід.

Малпа й окуляри.

(З байок Івана Крилова).

На старість малпа щось не до-
[виджала,

Та від людей чувала,
Що невелике горе це:
Лиш окуляри дай на ніс — і
[вже!

Тай окулярів щось шість пар
[купила,

Бере на ніс їх сяк і так,

На хвіст, на лабу — що за
[вража сила! —

На зір не допомгло ніяк...
»Тьфу! Трястя!« — каже — той
[хіба дурний,

Хто слухає поради людей!

Таке мені про те наговорили,

Та шкода, що хвалили!

Тай окуляри пошпурляла,

На черепки порозбивала.

Отак нераз буває й між людьми:

Хочби й яка там пожиточна річ,

Та хто не знає її ціни,

Той і зганить її і кине пріч!

Щире серденько.

Малий Юрчик питає свою маму:

— Чому не хочеш бавитися зі мною, мамочко?

— Не маю часу, дитинко, мушу працювати!

— А пощо мусиш працювати?

— Щоби заробити багато грошей!

— А нащо тобі потрібні гроші?

— Щоби могла тобі купити їсти!

Хлопчина думає хвилину, а відтак обіймає

маму за шию й говорить:

— Я не голоден, мамусю! Бався отже зі мною!

Мамо, гаму дай!

Мамо, гаму дай мені,

Що варилося на вогні.

Мамо, гаму дай, дай, дай,

Коло мене тут сидай!

Дала мама гам, гам, гам,

Своїм любим діточкам;

Посідали рядочком —

Їли кашу з молочком.

Вак.

ВИ любите читати чудові вірші ПІДГІРЯНКИ! Правда? Пришліть в листі значок поштовий за 30 сотиків, а дістанете збірку її віршів п. з. „ВІДГУКИ ДУШІ“.

Зі щоденника Славка Вірного.

3. Сестра таки розумніша!

Ранком повставали ми, слава Богу, всі здорові, а я найбільше тішився тим, що Данка перестали боліти зуби. Ми пішли до школи і там довідалися, що пополудні буде в однім кіні представлення для дітей. Я попросив Галюсю, щоби просила мамусю, дозволити нам піти до кіна. (Я сам не мав по вчорашнім відваги!). Мама дозволила і ми всі троє вибралися до кіна.

Справді я вже вчора вечером рішився слухати Галі і мати ще наказувала мене й Данка, при відході з дому, з дому, слухати у всьому Галі; однак у місті і в кіні трапилося так, що я таки з привички не хотів її послухати. Та бо це й видавалося мені дрібницею, не то, що протяг у кімнаті! Приміром ідемо вулицею. Галя каже йти правою половиною хідника. Чому правою? Чи мені не вільно йти лівою половиною або серединою?

Та ба! Я пустився йти серединою то лівою стороною — аж раптом якийсь грубий пан гоп! просто на мене. Таки добре вдарив мене грудьми в чоло, а ще до того говорить:

— Хлопче, ти де вихований? Коли не вмієш ходити, то сиди дома!

Пілкнув я ту гірку пігулку і вже рішив ходити правою стороною. І гірко жалував, що не послухав Галі й наразився на неприємність. Та пропало.

Ми дійшли до кіна, купили білети й увійшли на салю. Галя каже сідати по середині ряду, або ще далі до стіни, а я наважився сідати з краю. Мені здається, що то найліпше, бо і підчас перерви і при кінці програми можна першим вийти з салі. Галя щось пояснювала, та я не слухав і сів з краю, а Данко й Галя мусіли вже сидіти коло мене.

І знов я важко каявся! Що хвиля хтось то всідав то висідав з нашого ряду, а кождий мусів перетиснутися поперед нас і ми завжди мусіли вставати і за кождим разом пропадало щось на фільмі з наших очей. А якби я згодився був сісти на середині або на кінці ряду, то ніхто нам не перешкаджавби.

Ще добре, що Галя така терпелива і добра. Коли ми прийшли додому, мати питає:

— Ну, Галю, як Славцьо справувався?

(За Данка не питали!)

— Досить добре! — сказала Галя по короткій надумі.

За цю благородність і попросту тому, що Галя завжди має слухність, я ще раз рішаюся, завжди і всюди слухати Галі!

Славко Вірний.

Почекайте, дядю...

У малім містечку ярмарок великий, —
Купити теличку їде Степан Дикий,
За ним примістився і синок Омелько,
А що був маленький — то навчала ненька:
— Гляди-ж мені, сину, не відходь від тата,
Бо сам не потрапиш до рідної хати!
Та якби що сталось — Мати Божа з нами! —
Памятай, нічого не вдієш сльозами,
Лиш скажи до ладу: відкіля і хто ти —
То вже хтось до дому тебе допроваде...

Ярмарок розкинувся, як море безкрає,
І малий Омелько радістю змірає...
Але памятає мамину науку —
Цупко свого тата тримає за руку.
Ось вже й сторгували теличку рябеньку,
Коли хтось питає в малого Омелька:
— Здоров, був козаче! А як тебе звати?
Та хлопя нізащо не хоче сказати:
— Почекайте, дядю, аж як загублюся —
Лиш тоді назватись казала матуся.

Ірина Наріжна.

Два а два є... п'ять.

На годині рахунків у першій класі питає учителька малого Петрика:

— Як я дам тобі 2 крілики, а два дістанеш від тата — то скільки будеш мати разом?

— П'ять, просу пані! — відповідає Петрик весело.

— А то чому?

— Бо я взе маю одного крілика дома!

Дайте книжку для лемківських дітей?

Діти о. Петра, пароха села Ж., мали гарну бібліотеку. Та найкращу бібліотеку мав найстарший син о. Петра — Славко, що був уже в третій гімназійній. Часто заходили до дітей їх шкільні товариші позичити книжок, бо з міста до Ж. було не більше як двадцять мінут ходу. А також сільські школярі й школярки позичали собі в них книжечки до читання.

Так і сьогодні в діточій кімнаті повно було товаришів дітей о. Петра. Тоді Славко сказав таке:

— Добре це склалося, що ви нині так численно зійшлися. Маю вам щось важного сказати.

— А що таке? — питає його товариш Івась Білик.

— Бачу, що щось дуже важне! — закликав Семен Жолудинський — бо Славко має таку поважну міну.

— Е, тобі все жарту в голові — каже Славко — а то справді дуже важна справа.

— Та говори вже! Не протягай так! — нетерпеливляться діти. А Славко знов:

— Тож слухайте! Вчора наш татко, що, як знаєте, є головою читальні «Просвіти», скликав був представників усіх місцевих товариств у дуже важній справі.

— Знов та дуже важна справа, а яка то не каже — нетерпеливився Богданко Береза.

— Зараз скажу! — відповів спокійно Славко. — Татко відчитав їм письмо зі Львова з «Просвіти». В цьому письмі взивається до збирання уживаних та прочитаних книжок...

— А нащо ті книжки? — перебив Семен Жолудинський.

— Не перебивай, довідаєшся зараз! Ті книжки треба відіслати до Львова до «Просвіти», Ринок, ч. 10. Там із них зложать мандрівні чи дарові бібліотеки й будуть їх розсилати на Захід, головню на Лемківщину. Там є багато дітей, які не мають українських книжечок до читання. Такі бібліотеки дуже причиняться до піднесення освіти, в цих найбільше занедбаних наших західніх окраїнах — говорив Славко.

— Це все правда — перебив йому знову Семен Жолудинський — та що ми тут можемо зробити?

А Славко:

— Зараз скажу що! Кожен із нас чей має якусь більшу чи меншу бібліотеку, а в ній книжки, які лежать уже без пожитку, бо вже всі їх повичитували. Отже й ми можемо ті книжки зібрати та вислати їх негайно до Львова.

— А це справді можна! — каже Маруся, Славкова сестричка, учениця четвертої класи вселюдної школи.

— А вжеж! А вжеж! Так, так! Можна, можна! Конче треба це зробити — potwierдили всі діти.

А Славко говорив далі:

— Ми очевидно збиратимемо книжки до бібліотеки для лем-

ківських дітей і молоді і напишемо до «Просвіти», що наші книжки призначаємо для діточої мандрівної бібліотеки.

— Згода, згода! — закликали всі діти втішно.

Тут Маруся:

— Мусимо поділити поміж себе роботу. Я буду збирати між своїми товаришками в школі, а також між дівчатами тут у селі. Таксамо й ти, Олю! — звернулась вона до своєї молодшої сестри. А ви, хлопці, теж поділіться роботою.

— А вжеж — каже на те Богданко Береза. — Ти Славку, бери на себе хлопців у селі, а я товаришів у школі.

А Семен Жолудинський, що був учнем пятої класи вселюдної школи:

— А беру на себе всю нашу школу. Я найду собі по класах помічників і теж призбираємо книжок.

А Івась Білик каже:

— А чи не можнаби й добровільні датки збирати й вислати до «Просвіти» гроші, щоб за них купити нових книжок до цієї бібліотеки?

— А вжеж, що можна — каже Славко — в цьому письмі згадується й про добровільні датки.

А Богданко Береза:

— Знаєш, Славку, мені ще щось прийшло на думку. Ось ти позичаєш нам книжки зі своєї бібліотеки. Ми маємо користь і ніщо це нас не коштує. Чи не добре булоб, щоб ти від тепер брав від кожної книжки прим. два сотики і ті гроші призначив на книжки для дітей на Лемківщині.

Тут усі, як в один голос:

— Згода, згода! Вже сьогодні не беремо книжок від тебе, Славку, безплатно.

Славко був дуже вдоволений та радий, що все так гладко пішло.

— О, то — каже — як би всі діти в нас так зробили — то можнаб призбирати чимало книжок.

Раді й веселі розходилися діти домів. Вдоволені були, що й вони вже можуть причинитися до поширення освіти на західних окраїнах, заселених нашим народом.

*

*

*

Та з усіх найбільше був задоволений Славко. Він і спати лягав, а все ще думав про те, яка велика користь буде з цих книжок і датків, що їх вони зберуть. І з цими думками заснув...

І сниться йому, що він десь на Лемківщині. Він сам привіз туди скриню повну книжок. І бачить, як малі лемківські дівчатка й хлопчики збігаються до нього та й кличуть голосно:

— Мені «Маленькі борці»!

— Мені «Робінзона».

— Мені «Мандрівки Гулівера».

— Мені «Пана Чваньківського».

— Мені «Тихе Слово».

— А мені »Історію України«.

— А мені »Вільгельма Теля!«

І так без кінця простягаються малі рученята, а оченята палають жадовою знання.

А він дає кожному книжку, якої тільки хто зажадає...

Він спить і крізь сон усміхається так любо, так щасливо.

Антін Лотоцький.

Князенко Забави.

(Казочка для канадійських читачів.)

(Продовження).

І зраділа Марусенька

Тай просити стала:

— Дайже мені товариша,

Щоб я не скучала.

Тоді Лямпа дівчинонці

Відповіла у пісонці:

(На ноту пісні:

„Ой, у полі жито“)

„Ой, Марусе моя,

Це не сила моя

Я лиш можу так палати,

Пітьму розганяти.

Ти при саяві мому

Придивись усьому:

Може дасться дух зловити,

Щоб тобі служити!“

Обернулася Маруся,

Глядить по світлиці

Звідусіль глядять на неї

— Гейби живі лиця.

А з кута, мов та бабуса,

Піч там поглядає

І до дівчини весело

Отак промовляє:

На добрийдень Марусенько,

Ти моє серденько!

Я усім є знана Піч,

Служу дітям в день і в ніч.

Чи в зимі, чи в літі,

Мене люблять в світі,

Бо тепло я розсіваю

І варити страву знаю.

І ти мене певно знаєш,

Скажи, любко, що бажаєш!

— Ой, ти Пече, любя, тепла, —

Маруся сказала —

Дайже мені товариша,

Щоб я не скучала!

А на це Піч дівчинонці

Відповіла у пісонці:

(На ноту пісні:

„А я люблю Петруся“)

— „Ой, Марусенько моя,

Це не сила є моя, —

Я грію лиш дітей,

Як холодний є іней!

Як там вихор загуде,

Дід Мороз снігами йде,

В той поганний, лютий час

Огріваю, діти, вас!

От і все, що можу я,

Більш не сила є моя,

До Водиці, серце йди,

В неї ради попроси!“

— Дякую тобі, бабусю,

— Сказала Маруся —

Теперки я до Водиці

Чемненько озвуся.

— Ой, Водице, Водиченько, —

Маруся сказала —

Дайже мені товариша,
Щоб я не скучала.

Тоді Вода дівчиноньці
Відповіла у пісонці:

(На ноту Коломийки)

„Я собі лише Водиця,
Марусе, сестрице,
Можеш, серце, мене пити
І страву варити!

Коли трєба мить посуду,
До послуги буду,
Коли маєш білля прати,
Можеш мене брати.

Але більше я неможу
Люба Марусенько,
Поспитай ще Чайниченька,
Ти, моє серденько!“

— Дякую тобі, Водице, —
Сказала Маруся,

Тепер я до Чайниченька
Чемненько озвуся.

— Ой, Чайничку, Чайниченьку, —
Маруся сказала —
Дайже мені товариша,
Щоб я не скучала:

Тоді Чайник дівчиноньці
Так промовив у пісонці:

(На ноту:

А я люблю Петруся)

„Я собі є Чайничок,
Невеликий козачок,
З мене тільки теплий чай
У горнятка наливай!

От і все, що можу я,
Більш не сила є моя,
До Горнятка, серце, йди,
В нього ради попроси!“

Т. Дмитренко.

Штука з картами.

Розкинь 21 карту, лицем до гори, на три рівні купки. Попроси товариша, щоби вибрав собі в думці якусь одну карту, в котрій небудь з трьох купок. Нехай скаже тобі, в котрій купці знаходиться його вибрана карта. Тепер збери всі три купки карт в одну, але так, щоби та купка — в котрій є вибрана карта — була в середині.

Розкинь карти знов на три рівні купки. Скажи товаришеви, щоби вказав на ту купку, в котрій знаходиться його вибрана карта. Збери карти як попередно, розділи їх на три купки і скажи товаришеви, щоби показав на котру купку впала його карта цим разом.

Повтори ту саму процедуру з картами третій раз точно так, як попередно.

Збери всі три купки карт в одну. Тепер викладай карти лицем до гори, починаючи від верху купки і одинайцята карта з ряду буде якраз та, яку вибрав згл. подумав собі твій товариш.

ВСІ ВИ любите читати історичні оповідання! Отже хто бажає довідатися про наше минуле — нехай пришле значок поштовий за 30 сот. а одержить прегарну книжечку п. з. „В ЗАРАНІ СЛАВИ“. (Про княгиню Ольгу і кн. Ігора).

Всі вчимося англійської мови!

3. Діти довідалися вкінці, яка буде казка.

Боже, як нетерпляче дожидалися діти лекції, коли вуйко Славко прийде з казкою!

Тож, як тільки на означену годину вуйко Славко ввійшов у кімнату, Оля не видержала:

— Татку, а казка вже є?

Вуйко Славко всміхнувся тай каже:

— А вжеж, що є! Тільки перше мушу знати, що ви затямили з попередньої лекції?

Вуйко Славко ставив питання по українськи, а діти відповідали по англійськи. Та не тільки ці речення, що були завдані. Зі слів, що їх діти вже знали, укладав вуйко Славко нові речення. Ось кілька з них:

— Ходіть мої дорогі приятелі!

Діти переклали зовсім добре:

— Come, my dear friends!

— Ви бажаєте вчитися англійської мови.

— You wish to learn the English language.

Я бажаю вчитися.

— I wish to learn.

— Малі діти бажають учитися англійської мови.

Тут діти трохи призадумалися. Каже Оля:

— «Ви бажаєте» — you wish, а як буде — «діти бажають» то я не знаю.

А Юрчик закликав:

— Так само, так само! Тільки замість: you — встав: children.

І Оля переклала:

— Little children wish to learn the English language.

Тут вуйко Славко замітив:

— Коли ти, Олю, не знаєш цих дітей, то було добре, та коли знаєш їх, то до «little children» ще треба додати родівник the.

Юрко каже на те:

— Родівник, то так, як у німецькій мові: der, die, das.

— Егеж, так! — відповів вуйко Славко, — тільки що англійська мова має один родівник **the** на всі три роди. Він зовсім не відмінюється. І в усіх відмінках і в однині й у множині все є **the**.

— А то є добре! — закликала Нуся — бо не маю журби, що зле скажу.

Всі засміялися в голос на ті Нусині слова.

А Івась Савич, братанок вуйка Славка, спитав:

То як Англійці пізнають який іменник мужеського, який жіночого, а який середнього роду?

На це вуйко Славко пояснив:

— В англійській мові всі іменники, що означають мужчин і хлопців є мужеського роду; іменники, що означають жінок і дівчат жіночого, а всі інші — середнього роду.

— То також дуже легко зятати — каже Оля. — Бачиш, Нусю, й тут не треба тобі боятися, що зробиш похибку.

А Зенько Семків каже:

— Загалом, як бачу, англійська мова дуже легка до вивчення: один, родівник, з пізнаванням роду нема клопоту; wish значить: я бажаю, ви бажаєте, вони бажають.

— Так, так! — сказав на те Юрчик Бігун — тільки треба додати: хто бажає, чи: I, чи: you, чи: the children.

Тепер вуйко Славко:

— А тепер зачнемо вже казку!

І взяв у руку крейду. Діти заперли в собі дух із цікавості. Стало так тихо, що можна було чути, як муха летить.

Вуйко Славко писав на таблиці:

Peter and Annie, a true story.

Peter was a handsome boy, whose round face, rosy cheeks, blue eyes and turned-up nose showed what a good-humoured little fellow he was. He was eleven years old.

Коли вуйко Славко скінчив писати, велів прочитати написане Стефкови Рудецькому, учневи шестій кляси вселюдної школи. Він читав поволі, а коли скінчив, вуйко Славко сказав до Юрчика Бігуна:

— А тепер прочитай ти, Юрчику! Юрчик очевидно прочитав усе плавно.

Тоді вуйко Славко:

— Стефко читав добре, та чи завважали ви різницю в Стефковому і Юрчиковому читанні?

— Так! каже на це Ромко — Стефко читав усі склади однаково, а Юрчик одні протягав, а другі так якби втинав.

— Ти добре завважив це! похвалив батько сина. — Бачите, діти, в англійській мові є довгі й короткі голосівки й тому Юрчик читав одні сильно й продовжено, а другі гостро й коротко. Це також дуже важне в англійській вимові. Тому я тут позначу, котрі англійські голосівки довгі, а котрі короткі. Над довгою голосівкою дамо знак —, над короткою знак ~, а як яку голосівку треба вимовляти дуже отворено дамо такий знак —. Крім цього, коли дві голосівки треба разом вимовити, якби зилті в одну, то дамо над ними таку скобку —. Деякі шелестівки вимовляють Англіїці інакше, як ми, то над такими шелестівками дамо крапку (точку). Допишіть собі ці знаки в ваших зошитах до попередних знаків.

Коли діти записали собі нові знаки й відписали все з таблиці, казав вуйко Славко ще кільком прочитати те, що написав на таблиці.

— Бачите, — хвалив вуйко Славко — читаєте щораз краще. Тільки зверну ще вашу увагу на вимову голосівки, що назначена цифрою 6 та шелестівки **w** і шелестівок **г** і **s** із точкою на горі. Я завважав, що ті з вас, які вже вчилися німецької мови, вимовляли зівсім добре слова: handsome, turned-up і humoured. Вони вимовляли голосівки **о**, **у**, **оу**, що поназчені цифрою 6, як німецьке **ü**. Це зовсім правильно. Так їх треба вимовляти. Щож до шелестівки **w**, то щоб її добре вимовити треба зложити губи рурковато й губами вимовляти **w**. Букву **w** називають Англійці double u (дебль ю) себто подійне **»u«** (у) Щодо шелестівок **s**, то вона часом вимовляється як **с**, а часом як **з**. Там де треба вимовляти як **з**, я даю над **š** точку. Щодо **г**, то я даю точку тоді, коли його треба вимовляти дуже слабо, так що чути майже **г**. Слово: **years** треба вимовляти: **йгз**. На сьогодні буде вже досить про вимову, тепер будемо перекладати казку.

І вуйко Славко змазав це, що було на таблиці, а потім написав так:

Peter and Annie, a true story. — Петро і Гануся, правдива історія
Peter was a handsome boy — Петро був гарний хлопець, [лиця
whose round face, rosy cheeks — котрого кругле обличчя, рожеві
blue eyes and turned-up nose — сині очі і задертий у гору ніс
showed what a good-humoured — показували, який доброго гу-
little fellow he was. — малий товариш він був. [мору
He was eleven years old. — Він був одинацять літ старий.

Коли вуйко Славко скінчив писати Петрусь Висоцький, що був великий сміхунець, каже:

— Вуйку, а той переклад то зовсім такий, як Юрчик говорить по українськи.

Вуйко усміхнувся:

— А ти, жартуне, не насміхайся з Юрчика! Юрчик небаром буде краще від тебе говорити по українськи. Щодо перекладу, то я висше переклав дослівно, щоб звернути вашу увагу на ріжницю англійських зворотів від наших. Правильно по українськи переложимо собі на другий раз.

Тут Галя додала:

— Воно справді дещо смішно виходить по нашому: »Котрого кругле обличчя, рожеві лиця, сині очі і задертий у гору ніс показували, який доброго гумору малий товариш він був!

— Або це: »він був одинацять літ старий!« Хто так у нас говорить? — каже знов Петрусь Висоцький.

— Для нас воно смішно, а для Англійця може булоб смішно так, як ми говоримо: »він мав одинацять літ«. Ну, на цьому скінчимо сьогоднішню лекцію.

Діти позамикали зошити й вибігли з кімнати.

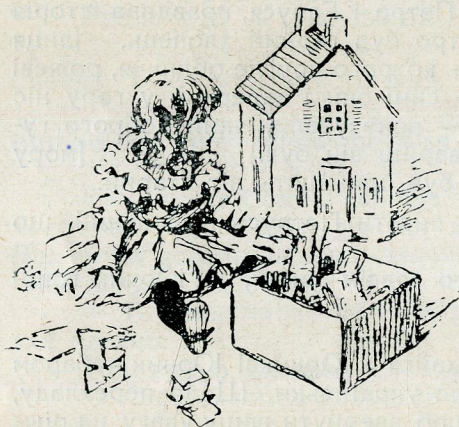
А. Лотоцький

„ЯСНЕ СОНІЧКО УКРАЇНИ“ прегарне оповідання про Володимира Великого — коштує 30 сотиків. — Всі повинні мати сю книжечку!

Старі забавки.

I.

На стриху одного дому, поміж усяким лахміттям і старими меблями, стояв при самому вході кошик, повний старих забавок, що відбули свою службу. Се було колись дуже приємне товариство, що веселилося разом зі своїми господарями-дітьми. Одні прийшли до дітей на імянини, другі приніс св. Миколай, треті найшлися під Ялинкою. Всі вони згадували тепер про ті давні часи, коли їхні маленькі властители, Оля й Костик, пестили й носили їх цілими годинами. Потім старі забавки навкучилися їм, хтось позбирав ті старі ляльки, коники, медведики та інше, скинув у кошик і відніс на стрих. А діти дістали нові забавки.

На стриху так було мрячно й тихо, хіба мишка часом писнула й проскочила через кошик. І в кошику було тихо. Старі забавки звичайно спали, тільки часом вилазили з коша, щоби протягнути трохи свої заковязлі кости. Звичайно виходили ніччу, коли крізь віконце в даху падало на стрих місячне сяйво.

Стара ляля Дуся, паяцки, поліцай-Носач, (прозваний так ізза свого великого носа), коник з облізлиим хребтом і без хвоста, бузько без ока, козак на кони, льокомотива з вагончиками, медведик, надгрижений міллю, Івась і Гануся з катеринкою, два стрільчики з крісами, а даліше качечки, слоні, свиставки й інші дрібнички — все, все те було в старому кошику на стриху.

II.

Якось, перед Різдвом, усе те пробудилося в один час.
— Приятелі! — писнув стрільчик. — Досить спати! Вилізаймо повеселитися! Дивіться, що за гарна нічка...
— Гоп! — крикнув козак і вискочив з кошика.

Дуся перелізла через край кошика поволі й поважно, бо вважала себе за велику паню. А за нею рушили всі забавки, одно наперед другого. Льокомотива з вагонами зараз обїхала всі кути й вернувшись, сказала, що все в порядку.

— Охо-хо-хо! — застогнав Носач. — Важко жити тепер на світі!

— Не стогніть, Носачу, бо я зараз заплачу! — зітхнула Дуся.

— Ех, тужно, тужно, панно Дусю! — стогнав поліцай. — Ми старе барахло, тільки в піч би нас кинути!

Медведик заворкотів:

— Я хіба ще до чищення підлоги здатний...

— А мені дуже весело! — закликала льокомотива й, рушивши в дорогу, засвистала:

— Фю-ю-ю-і!..

Стрільчик скочив і сказав:

— Не сумуймо, приятелі! Погуляймо ще в сю ніч! Киньмо лихом об землю! Гей, паяце, бий у свої чинелі! Качечко, квакай! А ти, мій стрільчику-товаришу, заграй у катеринку. Івась і Гануся, нехай не стоять такі сумні. Гей!

Через річеньку, через биструю,
Подай рученьку, подай білу!..

Козак скочив з коня, вдарив острогами, вклонився Дусі й запросив її до танку. Коник затанцював з качкою, медвідь з поліцаєм, інші пішли навприсюди, а стрільчик скавав окремо й приказував:

— Швидше, друзі! Весело, братя! Івасю, жваво! Ганусю, бистро! Валіть коломийки! Нехай світ знає, що...

Та стрільчик не договорив. Раптом усі охляли й попадали, так, що стрільцєви з жалю аж мову відібрало.

— Що вам сталося? — питав він сумно й благально.

— Дай спокій, брате! Така журба, що гуляти не хочеться! — махнув козак рукою й ляг на підлогу коло кошика.

— Ой, правда! Вже нам не до танцю. Старі літа! Старість не радість! — стогнав поліцай Носач.

— Так! Коло дітей виходило якось краще... — зітхала ляля Дуся.

І стрільчик не знав, що їм на се має відповісти.

(Дальше буде).

Адвокатів синок.

Соромись! — сказав адвокат
Синкови малому,
Що прибіг уже пізенько
Зі школи до дому.

Говорив мені учитель.
Що ти тільки мажеш,
А писати не умієш!
Що-ж ти на це скажеш?

Пощо мені — синок каже,
Учитись писати?
Таж, як виросту, машинку
Також буду мати.

Г. Дмитренко.

Розлука з пташиною.

(Співається на ноту пісні „Ой, під гаєм, гаєм“)

Вже літо минуло,
Осінь наступає,
Осінь наступає,
(2) Вже остання щебетушка
В вирій відлітає.

В вирій відлітає,
Школярів пращає,
Школярів пращає:
(2) „Будьте діти здоровенькі“
З гори промовляє!

„Будьте здоровенькі,
Я лечу за море,
Я лечу за море,
(2) За широкі бистрі ріки,
І за синє море!“

Стали й заспівали
Хлопці та дівчата,
Хлопці та дівчата:
(2) „Щаслива доріженька,
Дорогі пташата!“

„Здорові бувайте,
В теплий край злітайте,
В теплий край злітайте,
(2) Як минеться зима люта,
Знов до нас вертайте!“

О. П-ий

Ласунам таке буває.

Бігла мишка по підлозі
Знайшла цукор на дорозі,
І хапнула його в зуби —
Ах, який ти, цуцю, любий!

Та десь пахне содонинка
Сюди-туди зирк мишинка,
А в кутку стояла лапка
І на ній зі шкірки латка.

Мишка скік тай так вертиться
Аж згубила цукор з пися,
Та про цукор вже не дбає
І до лапки підбігає.

Ще й не торкнув шкурки ротик,
Як за спину — цигип дротик —
Тріпнула собою мишка
Раз та другий, ну і кришка.

Хто з вас ласий теж занадто,
Мати може таке свято.

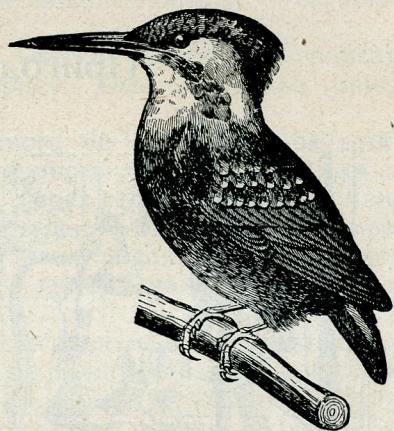
Вак

Морозюк.

(Індійська казка).

Чи ви вже коли бачили, який морозюк*) гарний? Його дзьоб ясно-гнідий, наче тіло молоді пальми; головку має бронзову; під крилами блакитний наче вечірнє небо; хвостик похожий на спінену морську воду. Та цей птах такий гарний і любий, має шорсткий та грубий голос.

Вже тому давно-давно Мати-Природа сиділа одного гарного весняного дня під кокосовою пальмою та давала кожному птахови якийсь дарунок. Усі птахи стояли в ряді й одна за одною виступала перед свою володарку. Пава дістала гарний хвіст, колібр огнисті барви, сорока чорний одяг, жовна золоті пера, ворон сильний дзьоб, кондор бистрий зір, орел сильні крила. Словом, кожний птах дістав якийсь дарунок, яким ріжнївся від інших.

Мати-Природа спиталася кожного птаха, чи вдоволений своїм дарунком і чи нічого не має закинути. Всі птахи покїрно та чемно подякували й весело відлетіли.

Морозюк мав лише темне та сіре пір'я, а зате гарний, мельодійний голос. Був такий вдоволений, що як став співати, вся джунгля замовкла та слухала його співу.

Одначе морозюк не був задоволений своїм одягом. Вернувся перед Маму-Природу та просив її, щоби дала йому краще пір'я. Мати-Природа сказала йому:

— Сповню тобі твоє бажання лише тоді, коли зречешся твого гарного голосу.

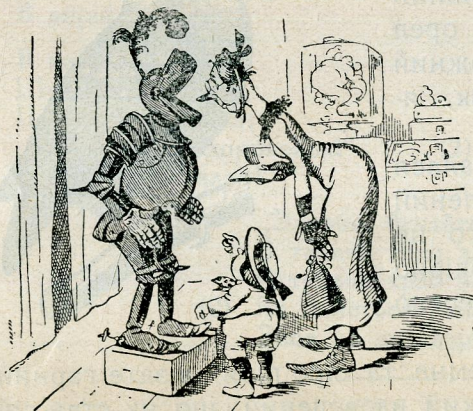
Морозюк згодився і так дістав пір'я, яке має сьогодні.

*) Морозюк або водомороз, невеликий, бо ледви 17 см. довгий, птах, одначе має дуже гарне пір'я, наче який заморський рід. Взагалі зверху зеленаво-синій, сподом ржавий. Ноги має короткі, з пальців передніх два внішні зрослі (крічні ноги). Живе як осілий птах понад водами, над потоками та струмками тінистими, де ловить рибки та водяні комахи. Також і зимою нераз пронурюється в воду за добичю, а сільські люди тому хибно думають, що він заморожує воду.

Всі птахи злетілися на одно місце, щоби спільним співом подякувати великій добродійці. Підлетіли під небеса та врадувано розсипали звуки свого співу-подяки. Морозюк, гордий зі свого ясно-сафірового піря, отворив дзьоб і хотів співати. Та з його горла вирвався лише рапавий крик.

Як лише птахи почули його, перестали співати, бо його крик перешкоджував їм. Морозюк образився тай замовк. З того часу сторонить від усіх птахів і живе самотний на берегах лісистих рік і потоків. Задуманий та тихий наслухує милого шепоту ріки. Згадує ті часи, коли то вся джунгля слухала його співу та подивляла набожно.

Пригода в музею.

Раз був Юрчик Кучерявий
З тіткою в музею,
Здивував їх старий панцир
Модою своєю.

Оглядають, заглядають

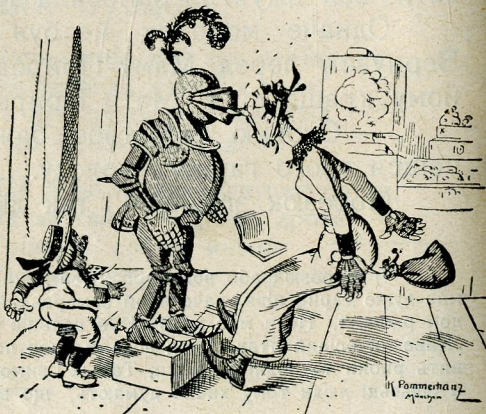
Юрчик спитався :

— Не знать, тето, як з переду
Шолом замикався?

А тіточка повідає :

— Тут, моє серденько,
Є така собі sprужinka,
Що скаче легенько!

— Ось... — і тета враз за-
Та стала стогнати... [мовкла]
Пощо було бідній теті
Ніс у пашу пхати?..

Як Левцьо Незнайко описав Африку.

Левцьо Незнайко — це дуже милий хлопчик. Він ходить пильно до школи і має там так багато різних занять, що ніколи не знає про що пан учитель на годині говорив, або що було завдане до дому. З усіх предметів цікавила його найбільше... руханка, а найменше звертав увагу на географію.

Він, бувало, дивиться на мапу, коли пан учитель описує якусь країну та чуда-дива про неї зацікавленим дітям розказує, але його думки тоді літають куди інде. Левцьо тоді думає — куди то зі школи буде домів вертати, що там дома роблять його голуби, або щось подібне.

Одного разу, на годині географії, описував пан учитель Африку. Левцьо слухав зпочатку доволі уважно оповідання, але вкінці йому захотілося... їсти. Витягнув отже зіпід лавки байдужу хліба з маслом і потайки став його зі смаком уплітати — слухаючи п'яте через десяте слів учителя.

При кінці години казав пан учитель школярам написати, що вони зятамили собі про Африку. Ось як Левцьо описав Африку:

«Африка є великим півостровом, бо вона з трьох сторін облита водою, а лише в горі, з правого боку дотикається до одного краю, що називається Суєз. Через середину Африки пливе велика ріка Рівник. Там є дуже студено. В Африці є ще такі ріки: Ніль, Атлас, і Сагара. Є там також високі гори. Одна гора називається Конго, друга Каїро, а найбільша є гора Вікторії. Столицею Африки є місто Єгипет.

В тім краю живуть різні дикі звірі як: льви, верблюди, крокодили, кангури, слони і білі медведі. Дуже дивні звірі є носороги та жирафи, що мають великі вуха, а шию дуже коротку. Африку замешкують чорні люди, які називаються індіанці. Вони займаються ловами, а живляться рижом і какао, яке там росте на деревах. До подорожей, з одного кінця краю на другий, уживають корабля пустині, але як він може плисти по піску — то цього я не знаю. Він певно має під сподом колеса. Одним словом — Африка, це дуже цікавий край»...

Чи добре описав Левцьо Африку? Коли ні, то справте всі похибки, які він зробив у своїй задачі та надішліть їх до «Світика» як розв'язку «географічної загадки», за яку одержите п'ять точок.

Вміє добре „числити“.

В часі візиту питає гість семилітнього сина пані меценасової, чи вміє вже числити?

— Вмію, відповідає запитаний! Один, два, три, чотири, п'ять, шість, сім, вісім, дев'ять, десять, хлопець, дама, король, ас!

ВЕЛИКА ЗНИЖКА цін на річники „МОЛОДОЇ УКРАЇНИ“ і „СВІТА ДИТИНИ“. **ХТО ЇХ ЩЕ НЕМАЄ — НЕХАЙ ТЕПЕР КУПУЄ!**

Як побажала наша кляса в день іменин пані учительці.

О, Кохана, Люба Пані,
У день Ангела в з'єднанні
Скромний дар підносим Вам —
За Ваш труд і серце щире,
Що принесли в дарі нам.

Повні віри і признання
Шлем Вам щирі побажання
Тої радості життя,
Що сіє в наших серцях
Зі сердечного чуття!

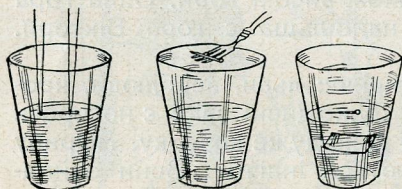
Дай Вам, Боже, все, що гоже,
Хай Вам в праці Бог допоможе
Нести радість серед сліз —
Щоб Ваш труд для України
В нас найкращий цвіт приніс!

Дзвінка Пачовська.

Шпилька плаває.

(Досвід із фізики)

Здається воно ніяк не можливе, щоби металева шпилька плавала по воді. А всеж таки можна це зробити й то аж у троякий спосіб. 1. спосіб: беремо шпильку в дві петельки з ниток і кладемо її обережненько на поверхню води, як

це бачимо на образку ч. 1. Шпилька буде плавати, а нитки можемо зновуж обережно витягнути.

Лекше йде, як на образку ч. 2. Кладемо шпильку обережно на поверхню води вилкою.

Та найлекше третій спосіб (образок ч. 3). Шпильку кладемо на цигаретний паперець. По якомусь часі паперець насякне водою й упаде на спід склянки, а шпилька буде плавати собі по верху.

Добре пояснив.

Каже вчитель: „Тихо діти!“
Хочу вам сказати —
Як кров кружить в людським
Прощу уважати... [тілі —

Коли стану на голові, —
Кров у низ спадає,
Пливе скоро до голови
Й її заливає.

А як стою на ногах —
В ноги не спливає...
Чому це так? Хто з вас, діти,
Відповісти знає?

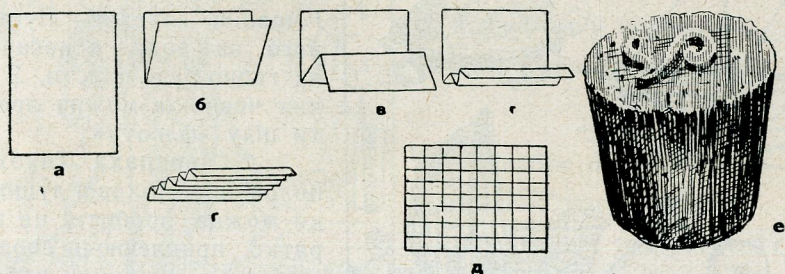
Один учень встав тай каже
Тихо й обережно:
— Бо кров пливе прощу пана,
Туди — де порожно!

Михайло Кумка.

Почта прийшла, трарара!

Бавитися »в пошту« дуже приємно, правда, діти? Та на жаль частенько нема до цього потрібних річей: листів, коверт, значків (марок) і грошей. Можна, правда, купити собі т. зв. »діточку пошту« в крамниці зі забавками, та воно коштує гроші тай зміст цієї пошти» скоро зуживається, а вкінці все воно приємніше, коли можемо все потрібне зробити собі самі. Та ще й можемо наробити собі всього потрібного багато більше, а то й краще.

Зачнемо від поштових значків. На значки вживаємо колірового паперу, зі споду підгумованого, цього самого, що його вживаємо в школі до витинанок. Витинаємо з такого паперу чотири-

кутники 12 : 16 сантиметрів, як на расунку а. Рисунки б, в, г, г, показують, як ми цей чотирикутник складаємо. Кожен залім мусить бути переломаний раз на право, раз на ліво, так, щоб папір у цьому місці легко передирався. Коли ми вже зробили, як на рисунку в, тоді робимо ще раз те саме та вже в іншому напрямі. І тут треба кожен залім переломити двічі — в право й у ліво. Тепер одержимо папір, що виглядає як на рисунку д, себто багато маленьких чотирикутників — зовсім так як на справжній почті. Нема ще тільки на них друку. Тай на це є рада. Беремо звичайний корок і вирізуємо на ньому цифру пр. 2 (можна й 20, та це вже тяжче, бо цифри мусіли би бути менші). Бачимо це на рисунку е. Правда, треба трохи терпцю, щоб на ширшій площині корка виписати гарну цифру, а потім старанно гострим ножиком навколо цієї цифри обрізати корок. Треба тут дуже вважати, щоб не скалічити собі пальця. Очевидна річ, що цифру 2, чи кожную іншу, мусимо вирізати відвернено, як бачимо її в зеркалі. Так вона вирізана й на рисунку е. Тепер витискаємо цю цифру на кожному маленькому чотирикутнику або чорнилом, або фарбою до печатки. А знов уважати, щоб не поваляти собі пальців. Таксамо можна собі зробити й поштову печатку (з назвою пошти і датою).

Добре розчислили.

Два малі пластуни вертають з прогульки домів. Один з них каже:

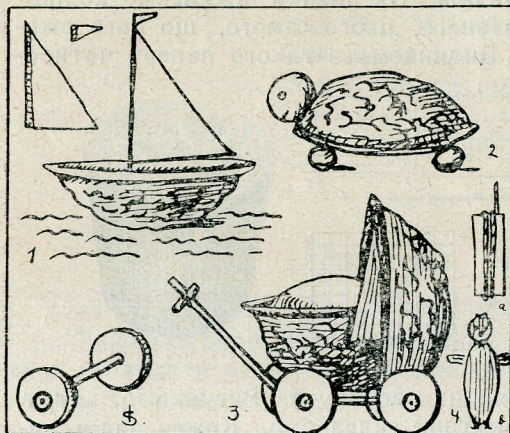
— Маємо ще 6 кілометрів дороги до хати!

— Так! — відповідає другий — але нас є двох, то на кожного з нас випадає лиш по 3 кілометру.

Забавки з горіхових лушпинок.

Тепер осінню горіхів маєте багато! Не викидайте лушпинок на сміття, бо з них можна зробити прегарні забавочки, такі, як є нарисовані на образочку, як прим.:

1. Маленький човник з вітрилом. Половинку оріхової лушпинки гарненько вигладити. В середині приліпити патичок від сірничка, а на його вершку наліпити хоруговку зі скравка барвного паперу, а з білого скравка паперу, (у виді трикутника) зробити «вітрило» й приклеїти до «щоглика» (патичка). І човник готовий. Пустіть його на воду, а побачите як гарно буде плисти. З таких човників можна зробити цілу «флоту».

2. Черепашка. Також з половини горіхової лушпинки можна зробити це звірятко, приклеюючи сподом, до берегів лушпинки, чотири маленькі горіхи (як ноги), а на переді чорну круглу фасольку (як голову), на я-

кій можна наліпити 2 білі, або червоні точки з паперу (очи).

3. Візок для ляльки. В одну лушпину більшу, вложити й приклеїти каруком другу — меншу. Підвіззя зробити з сірничків, або тоненьких патичків, а колісцята з рівного, а не знищеного корка. Подушечку й накривало для ляльки та занавіску зробити з тоненької бібулки, а ляльку з великої фасолі, або жолуди; головку з гороху причіпити на шпильці. Можна скомбінувати ляльку так, що кусник картону (рис. 4а), який обтягаємо дротиком, обвиваємо кусником вати, а відтак завиваємо бібулкою білою або рожевою; головку так само робиться з кульочки вати, овиненої в папір, яку набивається на вистаючий кінчик дротика і лялька готова, лиш у візок класти. Ану, спробуйте зробити собі такі забавочки!

Український школярику!

Будь чистий все, як та сльоза,
І пильний все, як та бжолка —
Гнучкий у бурі, як лоза,
Трівкий, як бурштин, як смола...

Тоді у щасті будеш пан,
Любитиме тебе весь світ —
І буде раєм Правди лан,
Незнаним буде всякий гніт!..

Микола Угрин-Безгрішний.

Де буйвіл, на якого полюють Індіане?

На буйволів Індіане
Все любили полювати,
Тож небаром їх не стане,
Вже й тепер їх небагато!

Індіан двох тут на конях
Із собаками мчуть швидко
За буйволом у погоні,
Та десь буйвола не видко.

Треба добре пошукати,
А найдемо його скоро —
Де він, буйвіл той рогатий?
Віднайдіть його, дітвори!

Я. Вільшенко.

Гра в гузики.

Цю забаву може вести лиш двох гравців, які уживають 15 гузиків, розложених рядком на столі. Гравці, починаючи з противних кінців рядка, кожний по черзі відсуває на бік від одного до трьох гузиків нараз. Ціла штука гри є в тім: що на кого припаде тягнути послідний гузик з рядка, той програє.

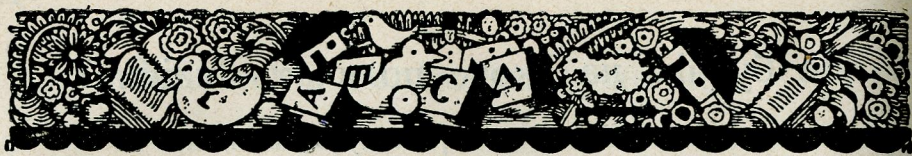
Вправний грач може все виграти. Головне, на що він має вважати, є — з початку грати так, щоби на нього припало тягнути десятий гузик, полишаючи п'ять в рядку. В цей спосіб приневолить він свого суперника забрати п'ятнадцятий гузик.

Дитячі очі.

Сині очі у дитини
Нагадують ті країни
Де сонічко ясно сяє,
Ніжний вітрець повіває,
Де пташиний хор співає,
Радощам кінця не має,
Як в раю...

Сині очі у дитини,
Як спокійних вод глибини,
Де хвилі вир не закрутить —
Тихих плес не скаламутить...
Рибка з рибкою лиш шутить —
Водну русалоньку трутить
В радощах.

Соня Веселка.

З А Б А В И

»Болгарин«.

(Кімнатна гра в чотири особи).

Гра відбувається при столі, накритім серветою і розділенім на чотири рівні часті. Кождий грав дістає рівне число шпильок, по двацять або по трицять, з чорними, червоними, білими або зеленими головками, які можна зробити так, що на звичайні шпильки накладається кульочки з кольорового ляку. Ті шпильки кождий впинає в сервету на своїй частині стола. Одну шпильку, велику, встромлюють на самій середині стола, в тім місці, звідки розходяться границі. Ця велика шпилька називається »Болгарин«.

Граві мають великі кульки, що кидають ними по черзі. Гра полягає в тому, щоби кулька перевертала шпильки противника (того, що напроти сидить), але щоби не зачепила »Болгарина« (тої великої шпильки по середині). За кожду перевернену шпильку кладе її владитель до мисочки горіх, фасольку або щось подібне, згідно з умовою.

Гра кінчиться тоді, коли »Болгарин« упаде, а той, хто повалив »Болгарина«, мусить за кару вложити до »каси« (мисочки) два рази більше, як там уже зібралося. Приміром у касі є п'ять оріхів, то хто повалив »Болгарина«, мусить дати десять оріхів! Той, що йому противник поперевертав усі шпильки, виходить з гри.

Граві можуть прибирати імена народів, прим. Українець, Поляк, Москаль і т. п. Коли нема шпильок з кольоровими головками, то можна до звичайних поприпинати хоруговки, такі, якими часом значать позиції на мапі. З браку кульок можна котити каштанами. Пробуйте! Хто виграв!

Щось для найменших.

Бай... бай... баю —
Щось сказати маю:
Улянка маленька,
Дівчинка чемненька,
До стайні вступила
Корову спустила.

Иди, „Лисулько“, побрикай
І молочка нам всім дай!
А „Лисулька“ — брик, брик, брик,
Тай травичку — смик, смик, смик!
Наїлася, напилася,
Спочити положилася!

Іванна Блажкевичева.

Загадки.

Складова загадка (1 точка).

Бо, ос, цій, га, мил, тре, гу, дру, ди, нун, шляк, рап, Ан.

З порозкиданих 13 складів зложить 6 слів, яких початкові й кінцеві букви, читані згори вниз, дадуть ім'я й назвиско нашого поета-ювілята.

Значіння слів:

1. Словянське хлопча ім'я.	4. Кухонна посуда.
2. Прикметник.	5. Гори в Америці.
3. Короткий батіг.	6. Папський посол.

Докладанка (1 точка).

(Уложив Т. В. Пеліх).

● а ●
● а ● а ●
● а ● а ● а ●
● а ● а ●
● а ●

На місци точок дайте відповідні букви, щоби в першій ряді дали назву пануючого; в другій — ім'я хлопця; в третій військовий інструмент; в четвертій — назву домашнього звіряти; в п'ятій — прилад до ловлення риб.

В кождім реченні відшукати якесь хлопча ім'я (2 точки).

(Уложив Михась з Канади).

1. Чегу веде четар, а сотню веде сотник.
2. Павине перо манить очі своєю красою.
3. Зразу почав коні гнати, потім мусів віз пхати.
4. Головне є мати свою державу, а хто буде в ній президентом і міністрами — се менше важне.
5. Кілько то найкращих синів віддало своє життя в боротьбі за волю України.

Відгадка букв (2 точки).

(Уложила Одарка Лакуста).

Дані є шість п'ятьбуквових слів, що означають: 1. жителя Карпат; 2. ім'я німецького поета; 3. українське мужеське ім'я; 4. назву українського войовника; 5. місто на Полтавщині; 6. ім'я римського історика.

Послідні букви кожного з тих слів, читані згори в долину, мають дати прізвище славного нашого сучасного письменника.

Які то слова й чие се прізвище?

Арифметична ломоголовка.

1. Дві перекупки продають на торзі яблука. Кожна має в кошику по 60 яблук однакової якости. Одна продає дві штуки за 5 сотиків, і вторгувала одного золотого й 50 сотиків, а друга, конкуруючи, продає три штуки за 5 сотиків й вторгувала одного золотого. Обидві перекупки вторгували отож разом 2 золоті й 50 сотиків. Другого дня погодилися обі жінки, щоб замість обидві тратили час, краще нехай одна з них візьме на торг 120 яблук, продаючи 5 штук за 10 сотиків. Та вкінці показалося, що вторгувала всего 2 золоті 40 сотиків. Знаючи, що при тім самі покупки нічого не зискали, питаємося: Де поділося цих 10 сотиків, і хто має тут втрату?

Акростих.

(Уложив Т. В. Пеліх).

Листя форму серця має,
Іноді воно цвितе,

Пчілка з нього мід збирає,
А часом за чай буде.

„СВІТ ДИТИНИ“

ілюстрований журнал, виходить у Львові від 1919 р. раз на місяць в об'ємі 2 аркушів друку.

Умови передплати на рік 1932/33: В краю річно — 5 зл. квартално — 1⁵⁰ зл., місячно — 50 сотиків.

Для Америки й Канади 1 долар; для Закарпатської України 20 кор.; для Румунії 100 левів річно.

Поодинокі число коштує 50 сотиків.

Замовлення і гроші посылати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, ЛЬВІВ, Зіморовича, 3.

Конт. П. К. О. Варшава, ч. 151.285.

НОВА І ГАРНА КНИЖЕЧКА.

Ред'ярд Кіплінг: „У ДЖУНГЛЯХ“ — оповідання про хлопчика що виховався серед диких звірів у індійській джунгли. Переклав з англійської мови Кирило Вербин, а виправив друге видання цієї книжечки і написав переднє слово — Микола Матіїв-Мельник. Образки виконав Петро Андрусів. Видала цю прегарну книжечку „РІДНА ШКОЛА“. Вона допущена до шкільних бібліотек. Ціна 1.50 зл. (з пересилкою: 1.70 зл.). Замовлення слати на адресу:

ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“ — Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.

Випозича́ння Бібліотеки Т-ва »Просвіти« у Львові перенесена до Книгарні Т-ва при ул. Руській ч. 1 і випозичає книжки на дуже догідних умовах: в будні від 8^{1/2} рано до 6^{1/2} вечер., а для учеників, замешкалих у Львові, від 5 до 6^{1/2} год.; в українські свята, від години 9 до 12 в полудне. Тамже подаються інформації про умови впису.

ЦІКАВІ Й ДЕШЕВІ КНИЖЕЧКИ!

Кожда книжечка коштує 30 сотиків.

1. Марійка Підгірянка: „Відгуки душі“ — збірка деклямацій.
2. Орест Кузьма: „Як друкується книжку“ — опис друкарської штуки.
3. Іван Липа: „Три царства“ — прегарна казочка.
4. Любомир Селянський; „Ясне Сонічко України“ — іст. оповідання.
5. „У зарані слави“ — істор. оповідання.
7. „350 ЗАГАДОК“ — прегарна книжечка для розривки і забави.

Хто замовить всі книжечки і пришле гроші згори чеком ч. 151.285, або значками поштовими в листі — той платить за них **лише 1.50 зл.** разом з пересилкою.

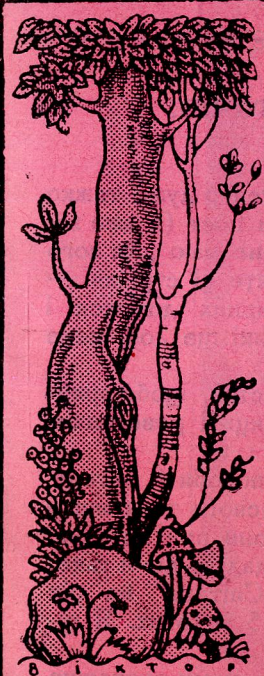
Замовлення слати на адресу:
ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.

СВІТ ДИТИНИ

ЧИСЛО 5.

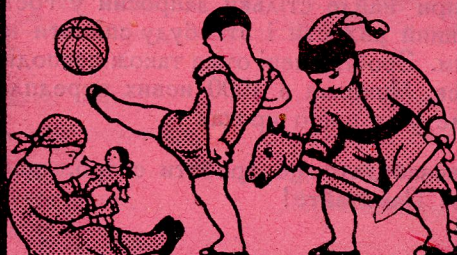
ГРУДЕНЬ, 1932.

РІК XIV.

ЗМІСТ:

1. Гість з неба 97; 2. Хто навчив людей писати на віддаль 98; 3. Як Ромчик став пластуном 102; 4. Іграшки числами 103; 5. Наш Рідний Край 104; 6. Лисиця і виноград 106; 7. Непромокаюча хусточка 106; 8. Медвежа шкура 107; 9. Зима 108; 10. Князенко Забави 109; 11. Велика ріжниця 110; 12. Всі вчимося англійської мови 111; 13. Старі забавки 113; 14. Картини зі «Світикового Альбому» 115; 15. Штука з корком 115; 16. Лист до «Світика» 115; 17. Лев з масла 116; 18. Веселі тіні 117; 19. Буду Українцем! 118; 20. Як лисиця байку говорила 119; 21. Перший вакац. курс укр. мови 122; 22. Де антилопи, що на них чатує тигр? 123; 23. Дивна річ 123; 24. Ляльчині меблі 124; 25. Мотоцикель, авто і шкапа 125; 26. Ловлення чисел 125; 27. Наші приятелі з Волині 126; 28. Лист до св. Миколая 126; 29. Заняття на зимові вечори 127; 30. Слонь на зубочистки; 31. Переписка з читачами; 32. Лист «Світика» до всіх читачів; 33. Загадки; 34. Від Адміністрації.

ПЕРЕПИСКА З ЧИТАЧАМИ.

Лєся Налукова в Курівцях: Твій листик з привітом заховав я собі до свого „архіву“ і жду на більший листик від Тебе. Дозьо писав завжди великі листи до мене. Тому надіюся, що й Ти, любя Лєсю, будеш до мене такі писати. Па!

Олесь Ключас у Перемишлі: Газетка виходить тепер уже раз на місяць але зате в подвійнім обемі — це є: в 2 аркушах друку, які обіймають 32 сторінки, а почала виходити як двотижневик в 1 арк. це є: 16 сторінок. Багато читачів наших воіло мати „більшого“ згл. „грубшого“ Світика раз у місяць, чим „сухого“ два рази — тому повернула редакція зворотом до місячника.

Нінка Кратівна в Ковлі: Мені незвичайно приємно було познайомитися з Тобою. В Ковлі досі мав лише одну приятельку — Орісю Пирогів, а тепер Ти друга, а я так бажавби мати їх багато, багато! Поспитай своїх подруг у школі: чому вони не бажать знакомства зі мною? Яж препінь так хочу стати приятелем кожної української дитини, хочубавитися з нею, хочу навчити її дечого (але не так обовязково, як це робиться в школі, ні!)... Я знаю багато казок, вмію оповідати про все, що минуло і розказувати про те, що прийде колись... Люблю сміятися і бажую всіх наділити дим даром — своїми сміховинками. Не люблю лиш плаксіїв і з ними не приятелюю, бо на моїм прапорі, під яким збираю всіх своїх друзів, виднів клич: „Не плакати нам, ні слізів не лить!“

Загадочки порозвязувала добре. Посилай їх постійно, а може й сама спробуеш уложити яку загадочку. Орісю Чопівську і Юрчика поздорови від мене, а сама пиши частіше!

Лист „Світика“ до всіх читачів.

Мої Любі!

Звертаюся до Вас з великим проханням. Мені тепер дуже тяжко жити, „а хочеться жить“ — як то сказав один наш поет (я вже забув котрий, а Ви певно пригадаєте собі) — однак не маю для кого „жить“, бо поза Вами, що саме в тій хвилині читаєте ці стрічки — ніхто більше не інтересується мною. А таких гарних дівчаток і добрих хлопчиків, як Ви, є в нас ще дуже багато, які ще досі мене не бачили.

Тому я прошу всіх тих, що читатимуть цей листик, щоби прийшли мені з поміччу над приєднанням Ваших ровесниць і ровесників, щоби вони також заінтересувалися мною.

Щоби це зробити — то можете найти всякі способи й нагоди, а головнє тепер підчас Свят. Дораджуйте всім тим своїм товаришам і знайомим, які ще „Світика“ не знають — нехай вони при писанню листів до св. Миколая між іншими проханнями — додадуть ще й таке:

„Св. Миколаю — заперенумеруй для мене „Світика“ на рік 1932/33. Ти прецінь не пожалієш для мене видати 5 золотих. Я дуже Тебе про це прошу“...

Я є певний, що св. Миколай ніяк не відмовить такому проханняю і до моєї квартири найде стільки запросин у гостину до чемних діточок, що я повийй радости і втіх буду спішити на стрічу всім моїм новим приятелям. Зробіть мені отже також несподіванку й спрямуйте теж і до мене св. Миколая з 1000 нових передплатників.

Про це Вас усіх щиро прохає

„СВІТИК“.

П. С. А забудьте це зробити скоро, щоби св. Миколай не пішов куди інде! Памятайте!

Гість із неба.

Як сніги покриють ниви,
Як вбереться в сніг земляця,
Як на вікнах заискриться
Квіття зимне, білогриве...

Тоді в гості прийде з неба
Миколай святий у хату
І нам кожному багато
Дарів дасть, що лиш потреба:

Він піде з хати до хати
Із ангелами святими —
І за добрими — не злими,
Дітьми буде Він питати.

І як батько приголубить
Кожного на своїй груді
І за гарні, добрі труди,
Даром щедрим надгородить.

Тому вчіться пильно, діти,
Щоб Він мав із вас потіху,
А за це дарунків в міху,
Принесе вам розмаїтих!..

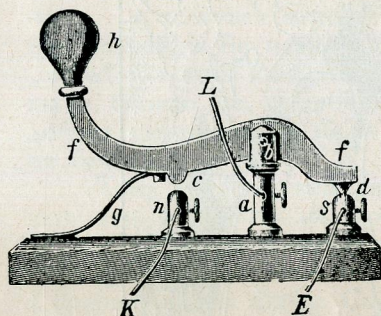
Тій лялечку, тому скрипку,
Іншим книжечку, малюнок...
Тож вважайте, щоб в дарунок
Різки вам не дав Антипко!

Т. Купніма.

Хто навчив людей писати на віддаль.

(Про Самуїла Морса (1791-1872) у століття його винаходу).

Мабудь кожде з вас, любі читачі, бачило телеграфічний апарат. Є він на кожній пошті і на кождім залізничім двірці. Ви знаєте, що до телеграфу належать і дроти, засилені на високих стовпах, що йдуть вздовж залізничих доріг і гостинців. І знаєте певно, до чого той телеграф

Ключ

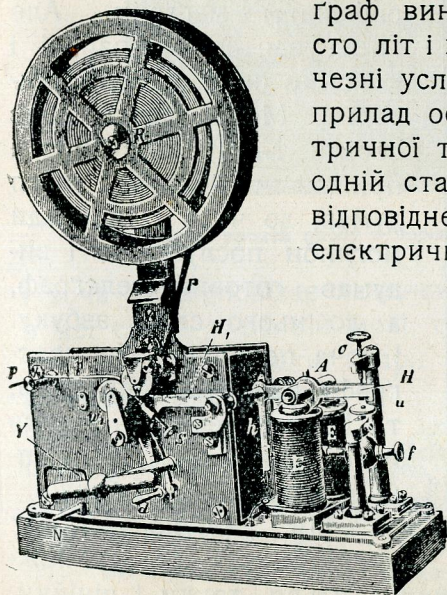
(апарат до надавання телеграм).

служить. До того, щоби посилати важні вісти на далеку віддаль. Це йде дуже скоро. Ви йдете на пошту, пишете на телеграфічним блянкеті коротку вістку і даєте її урядникови при віконці. Він дивиться на блянкет і вистукує пальцями по ручці апарату, що називається: „Ключ.“ Раз притисне її на коротку частинку секунди, а раз на довшу частинку. А десь там на другій стації, що може бути віддалена кілька,

кількаацять або й кількасот миль від першої, відбиваються на вузькій стяжці паперу значки: точки і лінійки. Урядник на тій стації відчитує ті значки і переписує на свіжій блянкеті вашу вістку. Зараз бере післанець ту готову депешу й несе до адресата. І так та вістка, що в листі булаби йшла до якогось міста день, два або й тиждень (прим. до Америки!), може бути на місці вже за кілька хвилин, а найдальше за дві-три години!

Отже телеграф — це прилад до писання на віддаль. Це слово зложене з двох грецьких слів: „тельюс“ — значить „віддаль“, „далечінь“, а „графо“ — значить „пишу.“ Отже телеграф по українськи булоби дослівно: „далекопис“ (так, як: „далековид“).

Ви певно цікаві, як то можливо так „писати“ і що тут коштає, а там десь далеко виходять значки. Цілий прилад треба би докладно описати, щоби ви зрозуміли, коли ще не вчилися в школі про телеграфи. Зробимо це іншим разом, а тут скажемо тільки, що телеграф винайшли здібні люди ще тому сто літ і він уже зробив людству величезні услуги.*) І ще скажемо, що цей прилад оснований на свійствах електричної та магнетичної сили. Коли на одній стації ударом пальця получится відповідне вістря з другим, то це будить електричну струю, а та струя біжить дротом у далечінь і спливає до далекого апарату та побуджує магнес, який торкає друге вістря, а воно відбиває знак на папері: точку або лінійку.

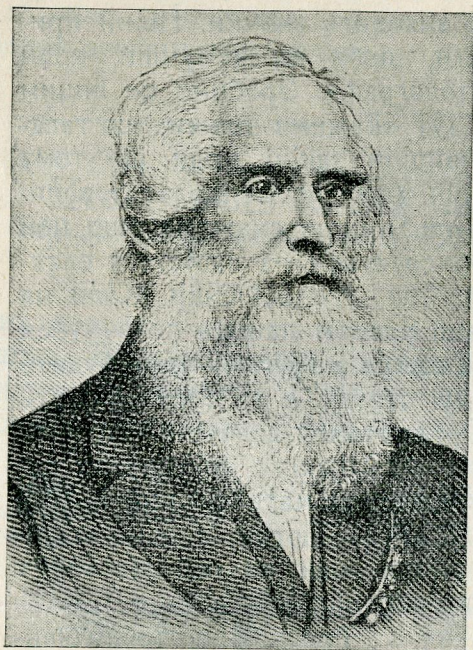
Приймач
(апарат до припинання телеграми).

при допомі телеграфу. Без тих значків, без тої азбуки телеграф не мавби практичного значіння.

Тим чоловіком був Самуїл Морс, Американець, по званню маляр і різьбар. Він родився в місті Чарлставні, у Північній Америці, в р. 1791. Спершу вчився дома, а в 1811 році поїхав до Англії і був там до 1823 року. До того часу він не мав поняття про телеграф, знав лише дещо про електричну силу.

*) Хто бажає більше довідатися про телеграф — нехай прочитає собі книжечку Любомира Селянського «Про телеграфи і телефони», яка на днях вийшла друком накладом «Світика». Ціна 1 зол. (з пересилкою 1'20 зл.).

Вертаючи кораблем 1823 року до Америки, він зійшовся на кораблі з якимсь доктором Джексоном. Почали говорити про електричність, а доктор сказав, що везе на кораблі одну батарею (прилади, подібні до фляшинок або слоїв до викликування електричної струї) і електромагнет (то є кусень

Самуїл Морс

заліза, що через електричну струю стає магнетом). Доктор навіть незміг показати Морсови тих приладів, бо вони були запаковані в корабельнім магазині. Але вирисував їх на папері і пояснив свійства тих приладів. Морс добре вбив собі в тямку той опис і приїхавши додому, довго думав, до чого ті прилади моглиби послужити. І видумав готовий телеграф, а до нього свою азбуку. І хоча перші спроби телеграфу вже були передтим, то Морсе перший зробив його практичним, бо уліпшив і примінив азбуку.

Ця „азбука Морса“ виглядає так, що на кож-

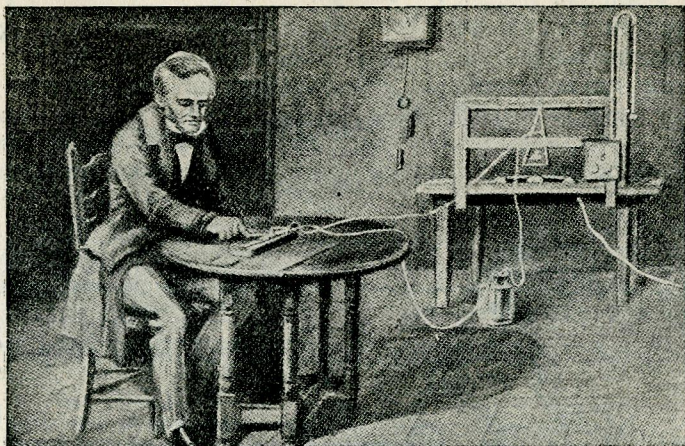
ду букву латинської азбуки складаються точки і лінійки. Ось як вона виглядає:

a	· —	j	· — — —	s	···	1	· — — — —
b	— · ·	k	— · —	t	—	2	· · — — —
c	— · — ·	l	· — · ·	u	· · —	3	· · · — —
d	— · ·	m	— —	ü	· · — —	4	· · · · —
e	·	n	— ·	v	· · · —	5	· · · · ·
f	· · — ·	o	— — —	w	· — —	6	— · · · ·
g	— — ·	ö	— — — ·	x	— · · —	7	— — · · ·
h	· · · ·	p	· — — ·	y	— · — —	8	— — — · ·
i	· ·	q	— — — —	z	— · · ·	9	— — — · ·
		r	· — ·	ch	— — — —	0	— — — — —

По телеграфічному слову „Іван“ буде написане так:

· · · — — · — —

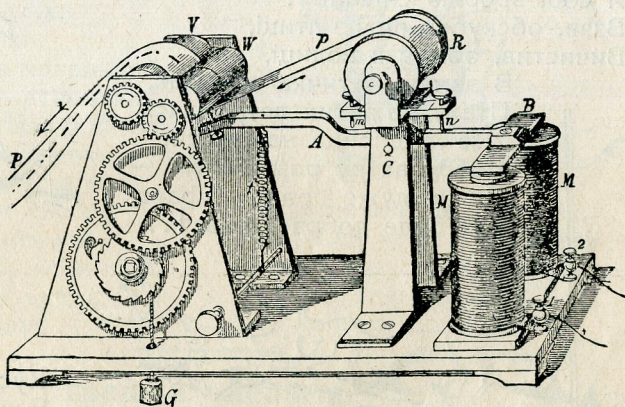
Таким чином можна нині телеграфувати і нема небезпеки, що другий урядник прочитає депешу інакше, як надав перший, бо в цілім світі тримаються тої азбуки.

Морс робить пробу з першим своїм телеграфом в 1832 р.

І хоча це відповідає латинській азбуці, то можна складати з неї слова у всякій мові, отже й по українськи.

„Телеграфувати“ при допомозі азбуки Морса можна й іншим способом: хоруговкою, світлом, свистом, трубкою і т. д. Хто був при Пласті, той знає, що прим. свиставкою легко „телеграфувати“. Короткий свист — точка, довгий — лінійка. І так можна на якусь віддаль подавати другому, хто знає ту азбуку, різні вісти, а інший, хто не знає, не буде розуміти тої тайної мови.

Апарат Морса

Винахідник С. Морс умер 1872 року, тому рівно 50 літ. Та його ім'я будуть вічно згадувати, як ім'я кожного, хто якнебудь прислужився людству.

Як Ромчик став пластуном.

(Продовження).

7. Кухарська невдача.

Ромко мушки ті здіймає
Чиженятко увільняє:
— Я врага зумів убити,
Може ще будете жити...

І радіє: — От прекрасно,
Зараз буду їсти масно!
Але що це? Ромко глянув
І мов камінь з дива станув!
Що це за важка пригода?
Сталася велика шкода!
Десь вже рожна не видати..
На тім місці пес кудлатий
Смачно птицю заїдає
І на Ромця поглядає...
— Що за нещасливий ранок?
Вже пропав мені сніданок —
Замість доброї печені
Треба взяти хліб з кишені!

А з убитого — зарання
Я собі зроблю снідання!
Взяв, обскубав пір'я з птиці,
Вичистив, обмив в водиці,
В землю патичка всаджає,
Птаху на патик встромляє...
Ще лиш ріща наломити,
Добру ватру розложити, —
Це не дуже проста справа,
Але буде добра страва!...

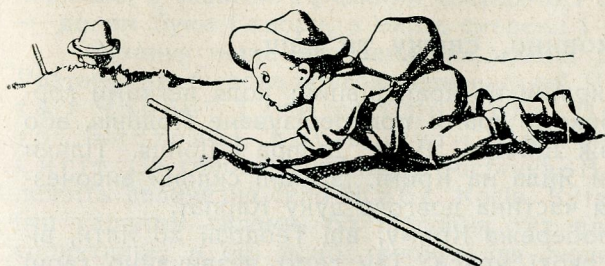

8. Таємні сліди як у „Робінзоні“.

Так міркує, а потому
В ліс побіг, збирати лому.
Вязку ріща накладає,
З ліса вже бігцем вертає

Куснем хліба підкріпився,
З жерельця води напився
Й далі любо маширує,
Смутку вже в душі не чує.
Вийшов з ліса, йде лукою,
Бачить слід перед собою!
— Вміє йти пластун слідами!
Це чув Ромчик і від мами.
Тож іде він тим слідочком —
Нагло глянув — за горбочком

Видно капелюх зелений
І патик мов застромлений!

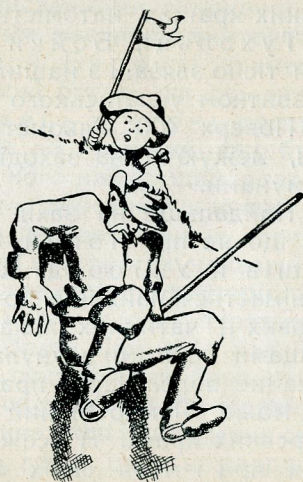

— Пластуни там спочивають,
Певно ватру розкладають!
Піду я слідами тими
Й запізнаюся із ними!

9. Пригода з капелюхом.

На травичку прилягає
Й нишком так собі думає:
— Я підлізу обережно
І отак неспостережно
Пластунови тому з краю
Капелюшок заміняю!
Тож то буде там утіхи
І веселости два міхи,
Що хоч хлопець я маленький,
А такий втяв жарт хитренький.
Скаже старший: »Що робити!
Як ти вмієш так слідити,
То ти певно вартий того,
Щоб до куріня ми свого
Тут таки тебе приймили...
Що за радість! Боже милий!
Так хлопчина наш думає,
На горбочок підлізає —

Хап! Вхопив капелюшину!
Хтось там крикнув — впав на
[спину
І схопився і з гор-
[бочка
Покотився в низ, як
[бочка,
Тай наш Ромцьо на-
[лякався
І з горба назад по-
[дався!
Так оба з гори
[втікали,
Що в ногах лиш сили мали...
Не пластун се був на чатах —

Подорожний сів спочати...
Так і цей жарт не повівся —
Ромцьо ще страху наївся, —
Але все таки радіє,
Що слідити добре вміє!
(Дальше буде).

Іграшки числами.

З числами можна творити много дуже цікавих і веселих річей. Слідуючі задачі в множенню немало вас здивують своїм вислідом. Помножіть через 7 кожду зі слідуючих груп чисел: 15,873, 31,746, 47,619, 63,492, 79,365, 95,238, 111,111, 126,984, 142,857.

«ВІЛЬГЕЛЬМ ТЕЛЬ» — історичне оповідання Антона Лотоцького вийшло другим накладом з прегарними образками. Ціна 70 сотиків (з пересилкою 85 сот.).

Наш Рідний Край.

(Продовження).

3. Верховино, світку ти наш...

Девять десятих України це край рівний: поля легкими горбами схвильовані, глибокими ярами поперерізуване Поділля, або величезні низини здовж Дністра, Бога, Дніпра і Донця. Тільки одна десята — це гори Яйла на Кримі, західні склони височезного Кавказу і середня частина довгого луку Карпат.

Південно-східне побережа Криму, від Теодозії до Ялти, відоме в цілім світі зі своєї краси. Так само незвичайно гарні західні хребти могутнього Кавказу, під котрими, над бистрою Кубаню, лежить наш козацький чорноморський Катеринодар (нині Краснодар). Але не так то давно поселилися Українці в тих гарних гірських країнах, натовість у Карпатах мешкають наші Лемки, Тухольці, Бойки і Гуцули з прадавних часів. Карпати тісно звязані з нашим історичним життям, з піснею і казкою, з розвитком українського мистецтва і літератури.

Поверх 400 кільометрів тих гарних гір замешкують наші люди, межуючи на заході з Поляками і Словаками, а на сході з Румунами.

Найдальше на захід висунені Лемки. Їх оселі, доходять мало що не під Новий Санч, а за Карпатами під Бардіїв, Пряшів й Ужгород. Їх гори це Низкий Бескид. Низкий, бо знімається найвище до 1100 метрів. Колись було тут багато листових і чатинних лісів. Нині вони вирубані; родюча земля з дощами і снігами зсунулася і поплила з водою. Лишилося мало урожайне поле. Нарід працює, але не багато з такої землі добути може. Лемко бідний і тому шукає кращої долі в далеких заморських краях. А всеж таки ті, що лишилися кріпко тримаються віри і мови своїх батьків. Тільки в мові слідний вплив польський та словацький. Мають прегарні »лемківські« пісні.

Децо далі на схід, у Високім Бескиді, над жерелами Сяну й Дністра, аж до долин Стрия, Опору й Ляториці, сидять Тухольці й Бойки. Гори тут вищі, (Пікуй має 1405, а Рівна Полонина 1480 метрів); деякі з них вкриті гарними буковими й чатинними лісами. Вище тих лісів тягнуться широкі трависті полонини, на яких пасуться стада товару й отари овець. Тухольці й Бойки живуть з хліборобства й скотарства, але радо беруться також і до торгівлі. Літом продають овочі, а зимою бриндзю і сушені сливки. Турка, Старий Самбір, Долина Калуш, а по чеськім боці Мукачів і Хуст, — це головні їх містечка.

На схід від Високого Бескиду аж до Чорної Тиси і Яблониці знімаються Горгани. Ріки: Опір, Лімниця й обі Бистриці пливуть на північ від їх хребта, а Тороць і Талабор на полудне пливуть глибокими, гарними долинами. Гори тут вищі, як у високім Бескиді (Добошанка має 1760, Висока

1810, Сивуля 1820). Багато тут скель, величезних камінюк, пропастей та розколубин гірських. На Свидівці сліди колишніх ледняків, з малими гірськими озерами і болотами. Скрізь ліси, — долом буки і явори, а вище смереки і ялиці.

Остання наша верховинська країна це — Гуцульщина. Розтаборилася вона кругом велитенської Чорногори, від Прута і Чорної Тиси до Прислопу, Вишевої і до Золотої Бистриці, Косів, Кути, Вижниця, а по другім боці Сигіт. Це головні гуцульські містечка. В середині Гуцульщини лежить величезне село Жабє. Косів, Кути, Вижниця славні своїми гарними садами, бо підсоння тут для огородинства дуже сприятливе, а що воно також і для людей здорове, так літом стягаються туди мешканці далеких міст, для відпочинку і для поратунку здоров'я. Особливо долина Прута роїться тоді «літниками». Дора, Яремче, Ямне, Микуличин, Татарів, Ворохта й Воронька пишються численними лічницями, гостинницями і віллями. У Ворохті і в Ямнім має наше вчительство свої чималі літні домівки. В Пістині й Буркуті знамениті лічнічі води, котрими й доли наші доволі багаті, як ось приміром: Криниця, Трускавець і живець у Черчі, рогатинського повіту. Гуцули живуть у своїх на окремий лад будованих хатах. Вони знамениті будівничі, чого найкращим доказом їх прегарні, великої мистецької вартости, деревляні церкви.

Скрізь на Гуцульщині ліси. Долом листові, а вище чатинні. Вируб тих лісів і сплавачка, це поруч скотарства найважливіше заняття теперішних Гуцулів. Хто бачив, як вони Черемошем гонять на дарабах, цей надивуватися не може їх силі, вправности й відвазі. Гуцули знамениті керманичі. Вище лінії лісів розкинулися широкі полонини. Як стопляться сніги і води бурхливими ріками сплинуть у доли, як зазеленються трави і ніби відданиця молодими квітками закосичиться Верховина, тоді Гуцул жене свою маржину в гори. Блюють вівці, ревуть воли, іржуть породисті коники гуцульські; бренкіт дзвінків мішається з журчанням гірських рвучих потічків. Починається полониниське, скотарське життя, котре так гарно змалював Коцюбинський у «Тінях забутих предків». Хвилює, шумить і гуторить полонина, срібними стрічками вються водопади, низками жемчугів котяться студені потічки; «дужим помахом крил» літають попід хмари вірли; гордо, предковичними думами вповиті, знімаються Шпиці, Кізли, Кісіх, Улоги і найвища з усіх чорногірських верхів Говерля (2058 м.) Не довго, бо лиш які три місяці тріває це буйне чорногорське життя. Ще на долах листя не вспіло пожовкнути, як на верхах починається зима. Ревуть вітри і сніг грубою верствою лягає майже на дев'ятимісячний відпочинок. Мовкне пісня, не чути шуму рік, хиба десь медвідь зареве у зворах, або зловіщо залунає гук мисливського кріса.

Гуцульське життя втікає до хат. Там тоді прядуть вовну, тчуть килими й роблять теплі ліжники. Мушени точуть і стружуть тарілки, ящики, топірці та по мистецьки оздобляють їх вкла-

динами дерева, дротиками, цвяшками та різнобарвними нами-стинами. Рослий, стрункий, гарний і сміливий гуцулський нарід. Він, як чорногорські вірли, як нащадки якогось лицарського племені, любив свободу і завжди почувався серед своїх скель і зорів найбільше щасливий.

Гей, чудові наші гори,
Гей, чудова сторона,

Відживає серце хоре,
Обновляється душа.

Б. Лепкий.

Лисиця і виноград.

(З байок І. Крилова).

Якось лисиця влізла в сад,
Де винні лози пишно дозрівали;
Лисиця вздріла виноград
І очі їй на вид той запалали.
Препишні висять виннії китиці,
Та щож — це зависоко для
лисиці!

Ласим оком водить,
Але не може дістати...
І стала так промовляти:
— На око ніби річ смачна,
Але трудитися шкода —
Бо ще незрілий, квасковатий,
Оскому можнаби дістати!

Підходить, заходить,

Переклав: Ю. Шкрумеляк.

Непромокаюча хусточка.

Попроси котрого з твоїх товаришів, щоби поклав хусточку у воду але так, щоби не замочити її. Він відразу скаже тобі, що се неможливо зробити. Тепер ти приступи до виконання сего „неможливого“ в слідуєчий спосіб: Налий води в миску відповідної величини. Дальше звини хусточку, в форму малої галки і втисни її у звичайну шклянку так, щоби тісно прилягала до дна. Відтак переверни шклянку догори дном і уважно спусти її в миску з водою, аж поки дно шклянки не зануриться під воду цілковито. Потримай так хвильку; відтак витягни її. Вийми хусточку зі шклянки, яка буде зовсім суха, хоч була у воді.

Коротший день.

- Кілько годин має день? — питає учитель осінню одного ученика.
- 23 — відповідає запитаний.
- Чому 23?
- А прецінь самі пан вчора нам казали, що тепер день є о одну годину коротший!

СВЯТИЙ Принеси мені в дарі гарну книжечку!
ОТЧЕ Сли не знаєш яку — то зайди до „СВІТИКА“ —
МИКОЛАЮ а він уже вибере відповідну, бо має їх дуже багато!
 Знаєш, де він є?

у Львові, ул. Зіморовича, 3. на І поверсі!

Медвежа шкура.

Був у селянина пес у буді, але такий злодійкуватий та лукавий, що годі було з ним до ладу дійти. І рішив господар позбутися собаки. Завів пса в ліс і там покинув. Бачить пес Пустогавко, що це не добром пахне і що в село нема йому чого вертатися — тай лишився таки в лісі жити.

Зле, дуже зле було йому першого тижня. Не привик до такої біди. Сам мусів собі і леговища шукати й який обід упольовати. Ще як яка миш трапилася, то добре.

— Не витримаю я так сам-саміський! — думає собі пес. — Мушу собі якогось приятеля пошукати! В двійку все лекше горе терпіти.

Стрінув якось старого вовка тай каже:

— Вовче, вовчику, живімо оба на спілку!

Покрутив вовк головою:

— Мені й самому нема що в губу взяти, а якби ти ще був, то і ту крихту відняв би в мене старого! От, іди краще до медведя, це великий богатир!

Пішов пес Пустогавко і стрінув медведя.

— Медведю, медведику! Прийми мене на спільника. Я помагати тобі буду, бо я всі хитрощі ловецькі знаю!

— Добре! — каже медведисько. — Приставай до спілки! Не багато там тобі треба!

І стали жити спільно. Медвідь був добродух, бо він дуже щирий звір. Бувало притащить яку добичу тай каже:

— Іди, Пустогавку! Хрупай трохи, ти певно голоден!

А вечером, як ляже медвідь у берлозі, то кличе:

— Ходи, Пустогавку, лягай біля мене, тепліше тобі буде!

Добре псиськови коло медведя. Потовстів, віджив. Та в голові в нього думки лукаві. Бувало медвідь спить, а пес дивиться і думає собі: „Ото тилище! Шкура одна що варта! А сала того — було би на дві зими що їсти!“

Побіг якось Пустогавко до старого вовка тай каже:

— Не мудро ти, вовче зробив, що мене до спілки не прийняв!

— Або що? — питається вовк.

— А то, що я медведя хочу зловити, шкуру зніму і добре на ярмарку продам, а мяса буду мати на дві зими.

Облизався вовк і каже:

— То може ти мене тепер візьмеш до спілки?

— От, який ти тепер мудрий! — буцімто гордиться пес. — Та що з тобою діяти! Пристань до спілки. Буде тобі й мені! Послухай, що маєш зробити! Збудуй колибу, а в колибі викопай глибоку яму, та тільки не дуже широку, щоби медвідь туди проліз, а звідти не міг вилізти. Яму зверху галуззям прикрий, а в яму сам улізь. Я приведу медведя в колибу, він провалиться в яму, а ти тоді кинься на нього й загриси. Та візьми собі ще когось до помічі, бо той Бурмило величезну силу має!

— Згода! Я закличу ще свого брата. Вже ми оба якось медведя переможемо.

Чудово! — тішиться пес лукавий, задер хвіст і — шухсть у село! Прибігає до свого господаря тай каже:

— Бачиш, господарю, ти з мене невдоволений був і з дому мене прогнав — а я тобі медведя зловив! Як приречеш мені, що до смерти мене тримати і шанувати будеш, я тобі медвежу шкуру придбаю. Але шкура то, шкура!

— Та як так, то добре! — каже господар. — Згода!

— Завтра ранком візьми сокиру тай іди в ліс. Там знайдеш колибу, а в колибі вбитий медвідь. Сам собі шкуру знімеш.

Побіг Пустогавко назад у ліс та до медведя так ластиться, так примилюється!

(Дальше буде).

Зима.

Йде зимонька, йде —

А що нам несе?

Від св. Миколая

Медівника і малая,

Від Ісусика малого,

На ялинку повно всього:

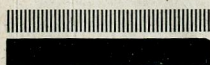
І прикраси й свічечки

Й українські книжечки.

Йде зимонька, йде, всего нам несе!

В. Жуковецька.

Мамусю! Попроси св. Миколая, щоби приніс мені
в тім році книжечку:

„ТИХЕ СЛОВО“

Князенко Забави.

(Казочка для канадійських читачів)

(Продовження)

Дякую тобі, Чайничку,
Сказала Маруся —
Тепер ще я до Горнятка
Чемненько озвуся.

— Ой, Горнятко поливане —
Маруся сказала —
Дай-же мені товариша,
Щоб я не скучала.

Тоді Горня дівчиноньці
Відповіло у пісонці:

(на ноту пісні:

Там на горі сніг біленький)

Я горнятко є маленьке,
Та за тее і важеньке,
Бо як хочеш, доню, пити,
Я готово послужити!

Чи водички із керниці,
Чи то „монця“ із дійниці,
А чи чаю тепленького —
Все пеш з мене маленького.

Можу тим тобі служити,
Більш не можу я вчинити,
Попитайся Марусенько
У Столиченка, серденько!

Дякую тобі, Горнятко! —
Сказала Маруся.
Тепер я до Столиченка
Чемненько озвуся:

— Ой Столику, Столиченку!
Маруся сказала —
Дай-же мені товариша,
Щоб я не скучала.

Тоді Столик дівчиноньці
Так відповів у пісонці:

(На ноту пісні:

„І шумить і гуде“)

Козачок я Стола,
Моя служба не мала,

(2) Тричі в кождіську днину
Спишу все згинаю я!

Як накриють мене,
І кладуть щось смачне,
(2) Тоді, люба Марусенько,
Нагодую тебе!

Чи в кімнаті буду,
Чи то в кухні стою,
(2) Завжди людям я придумаю,
Добру службу роблю!

Ти при мені читай,
Або ший, вишивай,
(2) Або бався забавками,
Радо все послужу, знай!

Тим служити можу я,
Більш не сила моя,
(2) Попитайся ще Крісельця
Марусенько мала!

Дякую тобі гарненько! —
Сказала Маруся —
Тепер же я до Крісельця
Чемненько озвуся:

— Ой Крісельце, Кріселечко! —
Маруся сказала —
Дай-же мені товариша,
Щоб я не скучала.

На те Крісло дівчиноньці
Відповіло у пісонці:

(На ноту: *Коломийки*)

Я собі мале Крісельце
Марусенько, серце,
Можеш, любко, у кімнаті
На мене сідати!

До снідання, до обіду,
У ясній світлиці,
До вечері, до приймання
Крісло знадобиться.

Тим служити тобі можу,
А більше не сида,
Поспитайся Постілоньки,
Марусенько мима!

Дякую тобі, Крісельце! —
Сказала Маруся —
Тепер же я до Постілки
Чемненько озвуся.

— Ой Постілко, Постілонько! —
Маруся сказала —
Дай-же мені товариша,
Щоб я не скучала.

А Постілка дівчинонці
Відповіла у пісонці:
(На ноту пісні:
„Взявби я бандуру“)

Я є Постілонька
Чистенька завжди
(2) Ти до мене, любко,
Спатоньки ходи!

Як очка втомлені
Склоняться до сну,
(2) Я тебе, дівчино,
Спатоньки прийму!

Будеш тихо спати
І снить гарний сон,
(2) Аж загляне сонце
До твоїх вікон!

Тим служити можу
А більше нічим,

(2) Ще до Стін біленьках
Звернися за тим!

Дякую тобі гарненько! —
Сказала Маруся —
Тепер же я до Стін наших
Чемненько озвуся.

— Ой, ви Стіни, Четверниці! —
Маруся сказала —
Дайте мені товариша,
Щоб я не скучала.

На те Стіни дівчинонці
Відповіли у пісонці:

(На ноту: „Аркана“)

Ми чотири Стіни,
В нас привітні міни,
Ми вас стережемо
Мерзнуть не даємо!

Чи вітри там віють,
Чи дощі шаліють,
Ти в нас Марусенько,
Безпечна, серденько.

Чи на дворі спека,
Чи мороз запека,
Ми тебе хороним,
Завжди обороним!

Стільки є в нас сили,
Дівчинонька мила,
Поспитайся, може
Годинник pomoже!

Велика різниця.

Яка є різниця між два рази двадцятьвісім і два рази вісім і двадцять?

Багато з вас, не думаючи, скоро відповість, що нема жадної різниці. Однак дійсна різниця є: двадцять — бо два рази двадцятьвісім є 56, коли — два рази вісім і двадцять є лиш 36.

Спробуй се перевести зі своїми товаришами і переконайся, кільки з них дадуть точну відповідь.

Всі вчимося англійської мови.

4. Діти невдоволені, що вуйко Славко подає казку так „супо“.

— Татко тепер напишуть про Ганусю! — закликала Оля, як тільки її батечко ввійшов.

А вуйко Славко їй на те:

— Ти вгадала! Та це буде тільки тоді, коли ви вивчили добре все про Ганусиного братчика Петра.

І так, як першим разом, уложив вуйко Славко із відомих уже слів кільканацять речень по українськи, а діти зараз перекладали їх на англійську мову — здебільша зівсім добре.

Тоді вуйко Славко, як був обіцяв, написав на таблиці правильний український переклад початку казки:

»Петрусь був гарний хлопець, що його кругле обличча, рум'яні личка, сині очі та кирпатий ніс показували, який він був добрий товариш. Він мав 11 літ«.

— Ну, а тепер довідаємося щось про Ганусю — сказав вуйко Славко й писав на таблиці:

Annie was eighteen months younger than her brother. She
was a pretty girl. Her black hair curled naturally. She had a
small mouth, and her lips were as red as ripe cherries. Mr.
(mister) Fisher, the father of Annie and Peter was a poor shoe-
maker. Mrs. (mistress) Fisher was a washerwoman.

Діти читали тепер ще плавніше, як попереднього разу. Як всі вже собі відписали, спитався Івась Савич:

— Прошу вуйця, а чому не на всіх словах є значки?

А вуйко славко вияснив так:

— Я тільки ждав, щоб хтось із вас спитав про це. Зверніть увагу на слова без значків, а побачите, що всі ці слова приходили вже в попередніх лекціях. Не значу їх тому, що ви вже повинні вміти читати їх тай щоб ви відразу бачили, які слова вже приходили.

— Тепер скажу вам ще — говорив вуйко Славко — про вимову букв **th**. Ви бачите, що в деяких словах над ними я давав точку, а в деяких ні, це тому — що вони двояко вимовляються. Вимова цієї зложеної букви чи не найтрудніша для неанглійця. Часом вимовляється зближено до **дз**, а часом зближене до **тс**. Та не є це ані **дз**, ані **тс**, тільки раз м'якше, а раз тверд-

ше, немовби придушене сичіння гуски. Може й тому цісар Карло V*), що знав кілька мов, казав: що по англійськи слід говорити з гусьми.

Тут Нуся:

— А Юрчик не сичить так по гусячому.

Батько всміхнувся тай пояснив:

— Юрчик вимовляє *th* інакше, бо так як я описав вимовляють в Англії, а в вимові американців виразніше чути *d* чим *t*. Тепер подам вам переклад. І він писав:

Annie was — Гануся була

eighteen months younger — 18 місяців молодша than her brother. — від (свого) братчика.

She was a pretty girl. — Вона була гарна дівчина.

Her black hair — Її чорне волосся

curled naturally. — кучерявилось природно.

She had a small mouth, — Вона мала маленькі уста,

and her lips were — а її губи були

as red as ripe cherries. — такі червоні, як спілі черешні.

Mr. Fischer, — Пан Фішер

the father of Annie and Peter — батько Ганусі й Петруся was a poor shoe-maker. — був бідний швець.

Mrs. Fischer — Пані Фішериха

was a washerwoman. — була прачка.

Як уже всі відписали собі переклад із таблиці, спитав Степко Рудецький.

— Прошу вуйця, а чому вуйцю тепер не написали так як перше в скобках »mister« і »mistress«.

— Бо перше я написав тільки на це, щоб ви знали, як це слово пишеться. При назвищах, як у нас п(ан) і п-ані пишеться також в англійців Mr., Mrs. скорочено, тільки все »м« великою буквою.

— І »я« — »І« пишуть англійці великою буквою — завважав Зенько Семків.

— Так — відповів вуйко Славко. — На сьогодні буде з вас!

Тут обізвалася Оля:

— А чому татко так скупко подають нам казки?

— Так, так, чому так по трошки? — домовлялися діти.

— Тому, діти — відповів вуйко Славко — щоб вам не за багато слів було учитися. Як будете знати більше слів, то по більше буду подавати казки.

Антін Лотоцький.

*) Карло V римський цісар, еспанський король (панував від 1519 до 1556).

ВЕЛИКА ЗНИЖКА цін на річники „МОЛОДОЇ УКРАЇНИ“ і „СВІТА ДИТИНИ“. — Хто їх ще немає —
нехай тепер купить!

Старі забавки.

(Докінчення).

III.

З кута вибігли дві мишки й писнули:

— Ах, тут мабуть баль! — Здорові були, старенькі! Як поживаєте?

Ніхто не відповів, бо забавки не любили мишви.

— Ах, але там внизу весело! — говорили миші. — Такий рух, така робота, до свят приготуються й на нас уваги не звертають, то нам свобода!

— До яких свят? — підхопив недовірливо стрільчик.

— До Різдва, стрільчику! — писнула мишка. — Ви не знаєте?

— Ага! Пригадую собі, пригадую...

Миші почали оповідати, які там роблять порядки, що виварюють та випікають, що діти вирізують та виліплюють, мабуть на Ялинку...

А коли миші скочили з поду й пропали, забавкам стало ще сумніше.

— О, були колись часи! — стогнав Носач. — Ну, друзі, ходім спати!

— Ні! Пождіть!.. — закликав несподівано стрільчик. Я ще не старий! Ще не хочу спати ані йти на сміття! Я ще добре памятаю, як Костик спав зі мною і як ми обидва любилися.

— Ах, як я любила Олю й вона мене! — обізвалася Дуся. — Як вона мене вдагала, як колисала, як цілувала...

— Ходім-же зараз до них, до хати! — сказав стрільчик. — І скажемо: або прийміть нас знову до себе, або дайте комусь другому. Чейже на світі є багато дітей і не всі мають забавки! Я памятаю, коли я ще в склепі був,

то один хлопчина хотів мене купити, та в нього зажадали стільки грошей, що він не мав і гірко заплакав. От, нехайби мене Костик дав тому вбогому хлопцеві!

— І мене хотіла купити одна бідна дівчинка... — шепнула Дуся.

— Ну, бачиш! Ну, ходім до них, у хату, в кімнату... Вони саме тепер сплять. Зайдемо потихо, щоби їх не збудити...

І рушили зі стриху сходами, довгим гусаком. А миші дивилися за ними й головками кивали з дива.

— Ну, буде комедія! Тепер їм кінець прийде! Бо на що кому таких старих забавок?..

IV.

В діточій кімнатці було тихо. Місяць освітив її лагідним сяйвом. З двох ліжечок було чути рівномірний віддих двох дітей: Костика й Олі. Вони спали.

— Тсс! Тихо! — впоминав стрільчик. — Бо збудите їх...

Носач потягнув з утіхи носом, а Дуся втерла сльозу, коли побачила свою Олю. Та враз посумніли, бо в куті кімнати побачили нові забавки. Були там лялі, стрільці, козаки, слоні, медведі, словом усякі, але нові й горді. Вони глянули на непрошених гостей і нарочно вголос заговорили:

— Що то за старі обірванці прийшли до хати?

Почув се стрільчик і каже:

— Їй, панички, не гордуйте так! Що ви чисті й новенькі — то невелика честь! Видно, що не дуже бавляться з вами! Для забавки честь, коли вона обірвана й знищена, бо то знак, що діти люблять нею бавитися!

— Дивіться, вони ще й сміють говорити! — писнула гордо нова лялька Фльорця.

— А зрештою й ви їм скоро надокучите і кинуть вас на стрих. — говорив дальше стрілець. — І тоді згадаєте нас і побачите, що нема чого зі старшого брата сміятися! Ну — а тепер ставаймо в дві громади! Оліні забавки праворуч, Костикові ліворуч і лізьте до них на ліжечка й просіть їх так, як я вам радив... Та швидше!

(Дальше буде).

Картини зі «Світикового Альбому».

Люся і Ромуся
То здібні дівчатка,
Ростуть на потіху
Матінки і татка.

Люся любить ролі,
Драматичні дива,
Грає, як артистка
На сцені, правдива.

А менша Ромуся
Багато читає,
Навіть гарні вірші
Вже сама складає.

«Світика» вже здавна
Читачки це пильні,
До розвитку його
Все дуже прихильні.

Живуть в Олексинцях,
А звуться Тшуківні,
Дай Бог, щоб сповнились
Їх мрії чарівні!

О. П.

Штука з корком.

Налий у фляшку води, але трохи неповну і закоркуй її. Штука полягає в тім: як вилляти воду з фляшки, щоби не виймати корка, ані не ушкодити його, ані не розбити фляшки.

Над розвязкою сеї задачі будуть мусіли твої товариші таки добре думати. Однак розвязка є зовсім легка. Просто — затисни корок у фляшку. Відтак вже зможеш легко вилляти воду, хоч корок не був вийнятий з фляшки.

Лист до „Світика“.

Я маленька Ромця,
«Світик» все читаю,
І на «Рідну Школу»
Сотики складаю.

А крім того в школі
Пильненько я вчуся, —
А як називаюсь?
Тшуківна Ромуся.

Лев з масла.

Старий, грубий кухар Фернандо стояв перед управителем палати маркиза Фалієлі в Поссано й нарікав:

— Пане гофмайстер, я не витримаю з тим новим кухарчуком. Нема мені з нього ніякої помочі ні користи. Він не має ні здібностей ні охоти, до кулінарської¹⁾ штуки. Кажу йому: „подай сіль!“ — а він подає цукор; — кажу йому: „йди, принеси вино з пивниці“, — а він приносить оцет, кажу йому: „уважай мені на риж, щоби не пригорів!“ а він забуде мішати і риж прикуриться; кажу йому: „вважай, щоби що не збігло!“ — а він так уважає, що всі горшки збігають. А нині, якби я був не опам'ятав його, то він бувби кинув поліно в юшку, а кусень мяса під кухню. Я дотепер уважав на його старого батька, бо це дуже чесна тай убога людина, тай хлопець гарний, — але до кухні він не надається. Нині таки хіба відправляю його тай старого нажену, як прийде просити за нього!

Так говорив старий кухар, але по його лиці не пізнати було ніякого обурення й гніву. Все те касувала втіха, бо гофмайстер прийшов власне з їдальні, де обідали панство дому, переказати йому, що нині панам обід дуже смакує і він, гофмайстер, приходить в імени пана маркиза висказати йому, кухареви, признання за його здібности.

Гофмайстер відійшов, а старий кухар щасливо всміхнувся.

— Добре, що панству смакував обід, Видно, що таки й без помочі вмію щось доброго зварити й спекти. Та щоби то було, якби я мав ще доброго помічника? Такого, що розумів би мене й угадував би мої думки й помагав би мені у всьому!

І старий кухар знову наче посумнів. Та не було й часу сумувати. Треба було приготувити ще овочі й тіста на десер. Вже приготувив і подали до їдальні. Тепер ще масло й сир, по старому звичаю, на закінчення обіду.

Масло й сир були в бочівочках у комірці де нині за кару сидів замкнений Антоніо, той хлопчик-кухарчук, що на нього нарікав старий кухар. Він часто замикав там хлопця не так, щоби покарати його за неувагу в кухні,

¹⁾ куховарської.

як радше тому, щоби хлопчина не плентався йому даром попід ноги.

Кухар відімкнув комірку, переступив поріг — і раптом станув, як укопаний! Він побачив таке, що очам своїм не повірив. Хлопець сидів собі коло віконця, де було ясніше, — сидів собі зовсім вигідно й думає, що може плакав, або був сумний, що його замкнули? Ні! Він сидів веселий і щасливий, а перед ним, — перед ним на великім полумиску лежав увесь запас масла, гора жовтого масла. Але не звичайна гора! Кухар побачив, що кухарчук при допомозі ложочки й ножа, які знайшов у коморці, виробив з того масла постать прегарного льва, що лежав гордовито на полумиску! Так використав хлопець час свого арешту. Лев був прекрасно вироблений, по мистецьки — і як говориться, що „пізнати пана по холявах“, так і тут було пізнати по тій роботі, що той хлопець є здібний мистець!

(Дальше буде)

Веселі тіні.

Ось погляньте, які Славчик

Гарні робить тіні,

Які смішні на стіні тут

Панок робить міні.

В довгі вечорі осінні

Й зимові забави

І ви такі влаштовуйте,

Це дуже цікаве.

Яв.

„МАЛЕНЬКА ВДОВА“ — це книжечка така гарна, як
» Малий Льорд «!

Жадайте її по всіх наших книгарнях! Ціна 30 сот. (з перес. 40 сот.)

Буду Українцем!

(З циклю: „Як бавився наш гурток“).

Ми зібралися в Петруся пополудні і вже так набавилися, що аж охляли. А Петрусева мама каже:

— Відпочиньте трохи, діти. Сідайте спокійно і говоріть щось.

— А що говорити, мамусю? — запитав Петро.

— Нехай кожде з вас скаже: чим хоче бути, як виросте.

— Добре, добре! — сказали діти. — Зачинай Петрусю, бо ти найстарший.

— Я хотів би бути лікарем! — скавав поважно Петро.

— Я лічив би хорі діти, але від убогих не буду брати грошей.

— Дуже гарно, Петрусю! — всміхнулася мати і погладила його по личку. — А чим ти хочеш бути, Степанку?

— Я буду священиком! Буду молитися, щоби всім нам було добре!

— Гарно, Степане! Ти добрий хлопчик. Дай тобі, Боже, стати священиком.

— А я буду вчителькою! — сказала Катруся. — Всі діти будуть мене любити, так, як ми любили ту паню, що нас так гарно вчила по українськи.

— А чим ти будеш, Михаську? — запитала мати малого, п'ятилітнього Михаська, Петрусевого братчика.

Михась подумав і сказав:

— Я буду Українцем!

— Алеж, дурненький! — каже Петрусь. — Таж ми всі є Українці! Не про це питається мама.

— Я буду Українцем! — сказав рішучо Михасько ще раз.

Петрусь ще хотів щось відповісти, але мати сказала:

— Малий Михасько, хоч може несвідомо, але сказав дуже мудро. Ви всі повинні пам'ятати, що чим би ви не були, то завжди мусите бути передовсім добрими Українцями, синами і дочками рідного краю і народу. Це є найважливіше.

Ми пригадалися над тим і зрозуміли, що це справді є найважливіше.

Як лисиця байку говорила.

(Перська казка).

Жив у лісі лев. Він був царем усіх звірів і його слово було законом для всіх.

— Я хочу, щоби мене хтось бавив і розраджував! — сказав одного разу лев. — Я хочу, щоби хтось розказував мені байки безпереривно, одну за другою, так, щоби кожда слідуєча була краща від попередньої.

Прибічні звірі налякалися.

— Де нам узяти такого байкаря, щоби раз-у-раз говорив байку за байкою і то щораз кращу? — зажурилися всі.

— Спішіться! — заревів лев — Якщо не знайдете й не приведете мені такого, то я всіх вас пороздираю! Але зате даю вам слово: Коли приведете мені такого, то ані вам, ані йому волос з голови не спаде!

— Пропасі ми! — зажурилися медведі і зайці, що жили на дворі льва і були міністрами.

Але лисиця сказала їм:

— Не журіться! Я цареві догоджу. Зголосіть йому, що байкар прийшов.

Звірі побігли до льва, а лисиця приоділася в свій найкращий парадний стрій і жде перед дверми.

— То кажете, що є такий байкар? — питає лев. — Приведіть його зараз сюди!

Лисиця ввійшла і низько вклонилася. А другі звірі тремтіли зі страху, що то буде!

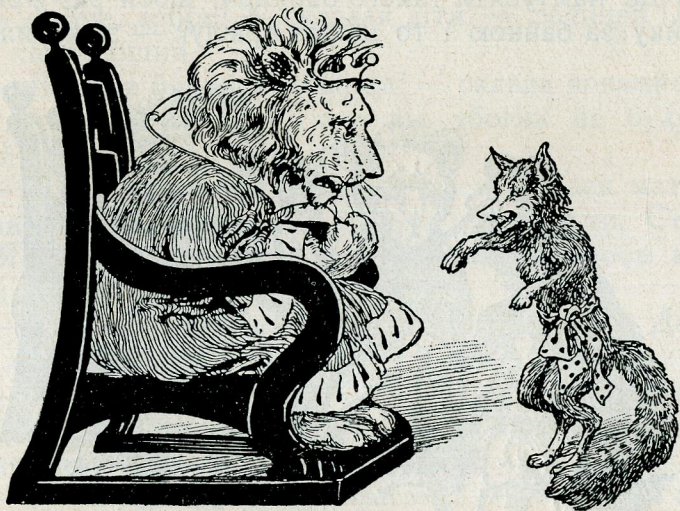
— Ти будеш говорити байки без перерви? — запитався лев.

— Так є, царю! — відповіла хитра лисиця.

— І кожда слідуєча буде краща від попередньої?

— Так є, володарю!

— Ну, то починай!

— Але перше звольте вас запитати, каже лисиця — що ви розумієте під байкою?

— Байка — то байка! — каже лев, — Бувають байки довгі і короткі, але в кожній повинно говоритися про якусь окрему подію.

— Чудово! — каже лисиця. — То ви признаєте, що кожда байка, в якій говориться про нову подію, є окрема байка?

— Розуміється! — згодився лев.

— Ну, то я починаю! — сказала лисиця:

— Жив собі один риболов. Він мав велику-величезну сітку. Він закинув її раз у море і в сітку найшло багато-багато риби, сила силенна! Та як став він тягнути сіть з води, трісло одно очко і в сітях зробилася діра. Тай одна рибка втікла.

На тому лисиця урвала.

— Ну, а що даліше? — питається лев.

— Потім дві рибки втікли!

— А даліше? — нетерпеливо питається лев.

— Даліше три рибки втікли...

І так лисиця продовжала. Що тільки лев запитає, що „даліше“, — то вона все прибільшить ще одну рибку... що втікли.

Цього нарешті було львови за багато. Він схопився й запитав:

— Та чиж ти оповідаєш мені щось нового? Забирайся з тою дурною балаканиною!

— Яж розповіла вам уже з десять байок! — сказала лисиця. — І все то були нові байки і кожда слідуюча була краща від попередньої.

— Якто? — здивувався лев.

— А так! Чи ви самі не сказали, що нова байка є та, де говориться про нову подію?

— Так! — сказав лев.

— А не говорили ви, царю, що байки є довгі і короткі?

— Та говорив!

— Ну, бачите. І я говорю вам про щораз то нові події! Бо чи утеча кожної рибки — це не окрема подія?

— Окрема! — каже лев. — Але чи кожда слідуюча подія краща від попередньої?

— Певно! — каже лисиця. — Чи дві риби не кращі від одної, три від двох, а десять від девятьох?

— Гм! Твоя правда! — каже лев подумавши, — але я всеж таки з приємністю роздер би тебе за таку хитрість?

— Згадайте своє слово! — пригадала лисиця.

— Це твоє щастя, що я дав слово! — сказав лев. — Бо навіть, я, лев, не смію зломити даного слова.

І він відпустив лисицю тай ще дав їй прегарний дарунок.

(Е. Гелсінтіус).

ТАТУСЮ!

Наколиб св. Миколай стрів де Тебе і спитав, що має мені принести — то скажи:

„МАНДРІВКИ ГУЛІВЕРА“ 4 книжечки,
які недавно видав „СВІТ ДИТИНИ“. Памятай!

Перший вакаційний курс української мови у Вижниці на Буковині літом 1932 р.

Діти з курсу укр. мови у Вижниці н. Черемошем.

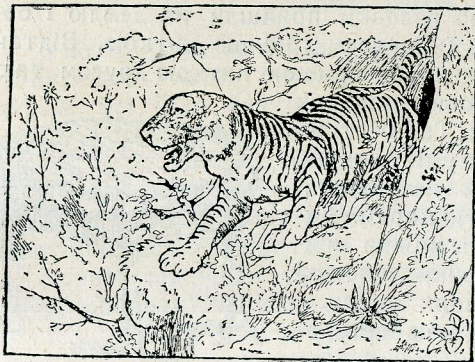
Ось погляньте, любі діти,
На нашу світлину,
Що нас в один гурт зібрала,
Мов одну родину.
У Народнім нашім Домі,
У місті Вижниці,
Над бистреньким Черемошем
Близенько границі, —
Української нас мови
Все літо учили
І з рідної історії
Знання доповнили.
Бо у школах по українськи
Не вчать в Буковині,
А впихають в чужій мові
Науку дитині.
Понищили наші школи
Й говорять, — чи чули? —
Що румуни ми всі тутки,
Лиш мову забули!
На світлині нас п'ятнацять,
Це тільки третина,

Бо ще тут були два курси,
А це в нас новина!
Того року по раз перший
Нас дітей зібрали
І в Вижниці аж три курси
Дітей згуртували.
Пан директор Іваницький
Найменших учив,
Середними пан Чаховський,
Вміло проводив.
Ми найстарші вкінці курсу
Світлину зробили,
Так подію сю переважну
Увіковічили.
Лукіяновичі Шановні
Обов нас вчили,
Володимир тай Іванна,
Праці не щадили.
В середині на світлині
Сидять мов батьки,
Їх довкруги обступили
Ми всі діточки.

На курс з Рівні і з Виженки
 Ми пильно ходили,
 Повік того не забудем,
 Що нас научили.
 Бо вже „Світик“ і Дзвіночок“
 Ми самі читаєм,
 Українські гарні пісні
 Ми тепер співаєм.
 У поході нас навчили
 Мов Стрільців ходити,

Виконати різні вправи,
 Ще й других мем вчити.
 Ми вміємо коломийку
 Гарно танцювати,
 „В чужім пірю“ не будемо
 Вже тепер скакати.
 Що ми діти України,
 Це ми добре знаєм,
 Їти під лад вороженькам —
 Ні в гадці не маєм! С. Л.

Де антильопи, що на них чатує тигр?

В Азії південній, в нетрях,
 Тигр чатує кровожадний —
 Вже найшов був свої жертви,
 Антильопи йшли принадні.
 Тай нараз кудись пропали!
 Певно є десь недалеко,
 Лиш пригляньтесь помало,
 А хоч дві найдете легко.

Я. Вільшенко.

Дивна річ.

Пияк з коршми над досвітком
 Домів повертає,
 Ключ з кишені витягає
 Й браму відчиняє.

Шпортав більше як годину
 Й не міг отворити,
 Врешті усів під брамою
 І став говорити:

— Сам не знаю, чи то дірка
 Скорчилася в замку,
 Чи то може мій ключ виріс
 Від вчора до ранку?!..

Михайло Кумка.

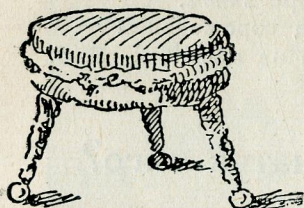
Найвигідніший гріх.

Катехит питає дітей, котрий з сімох головних гріхів є найменше небезпечний для людської душі.

— Ліниство! — відповів один хлопець, — бо хто є лінивий, той вже не має охоти поповнювати всіх прочих шість гріхів!

Ляльчині меблі.

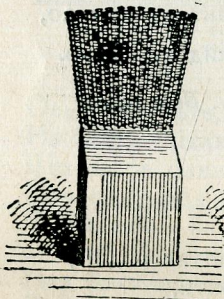
В ляльчинім куточку повинні бути також меблі. В теперішніх тяжких часах годі купувати багато забавок, тож треба придумувати способи, якби то самому робити собі забавки. А це не така то тяжка річ! Пристарайте собі тільки корки, шпильки, клубок срібних ниток і куски матерії, відпадки від суконок.

Стільчик.

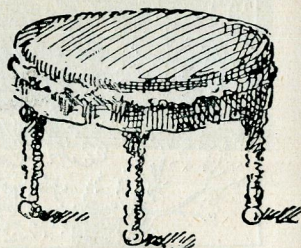
Зпочатку зробіть стільчик на трьох ніжках. Відріжте кружок з корка, викрійте круглий кавалок червоної матерії й обтягніть нею корок. Зі споду зшийте тугу матерію, щоб була сильно натягнена. Відтак уткніть скісно три шпильки замість ніжок так, щоб головки прийшли на землю і обмотайте їх кругом срібною ниткою. Відтак обвиніть корок срібною ниткою кругом, так,

як це зроблено на рисунку. Головки шпильок не дають стільчикови ховзатися. Таких стільчиків можна зробити кілька. Як умієте гарно вишивати, то можете вишити на полотні маленькі взірці і ними обвинути корки. До-

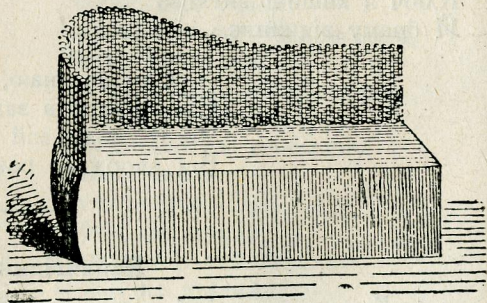
Крісло.

вкруги верха можна пришити шнурочки, сплетені з різнобарвних ниток. Так само можете зробити і столик, тільки кружок столика мусить бути більший і на нього треба взяти корок зі шкляночки від муштарди та довші шпильки для ніжок.

Столик.

Дуже гарно виходить теж канапка. Прямокутний кавалок корка або кусник мягкого дерева, обтягнути сильно зеленою матерією і зробити поруча.

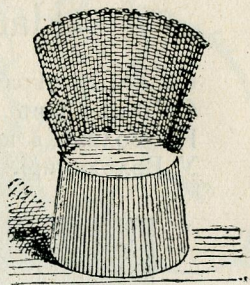
Канапка.

Поруча робиться так, що втикається трохи скісно цілий ряд шпильок, які творять основу поруча. Шпильки переплітається срібною ниткою, починаючи з долини. Між шпильками має бути малий відступ, щоби срібна нитка переходила свобідно. При втиканню шпильок старайтесь уткнути їх відразу добре, бо лиш тоді будуть вони добре держатися, а як втискати і виймати їх по кілька разів, то

шпильки будуть гойдатися і поруча не буде кріпке.

Крісло і фотелик робиться подібно як канапу.

Наколи завдаєте собі трохи труду й возьметеся до праці уважно та старанно, то зможете придумати собі спосіб, як зробити квадратний стіл, етажерку, підніжний стільчик й інші меблі для ляльчиної кімнатки.

Фотелик.

Мотоцикель, авто і шкапа.

(Діточа забава зі співами).

Діти — уставлені в колесо — вибирають з поміж себе «мотоцикель», «авто» і «шкапу» (старого коня), які стоять поза колесом. Всі інші йдуть кругом і співають на ноту пісні *»Дощик, дощик капає дрібненько«*:

Гляньте, гляньте! Мале і велике —

Закурилась доріженька — їде мотоцикель!

На се в середину колеса вбігає двоє дітей, що представляють «мотоцикель» і виконують всі рухи їзди мотоциклем. (Одно кермує — робить відповідні рухи руками — а друге за ним ззаду виконує рухи (обороти) коліс).

А за ним, а за ним он авто помчало —

Зашуміло, загуділо — в тумані пропало!

»Авто« — себто 2 або 3 дітей — теж у середині колеса виконує всякі рухи, які пригадують їзду авто.

А тут ось, а тут ось шкандибає шкапа —

По брукованій дорозі поволі чалапа!

»Шкапа« входить поволі й наслідує всі рухи старого, німецького коня. Вона киває головою, сопе, кульгає, тягне ноги за собою.

Ця забава дає дітям багато комбінацій до переведення, на основі їхніх помічень та обсервацій.

Вак.

Ловлення чисел.

Гравці сидять кругом, а один вибраний, як провідник, починає числити викликаючи: „Один“, гравець по лівій стороні від нього говорить „Два“ і так далі, аж поки кождий учасник не назве число. Одиноке число, яке не має бути ужите, є число 9, або якінебудь інші числа, помножені через 9, такі як 9, 18, 27, 36, і так далі.

Коли на якого гравця випаде число 9, або інші числа множні сим числом, тоді сей гравець каже „Лови“, замість вимовляти число. Коли він забудеться і вимовить число 9, або яке інше множне сим числом, він є зловлений і виступає з гри. Тоді числення починається знов зпочатку і продовжується так довго, поки не остане лиш один з гравців, який стає переможцем.

М. К.

Наші друзі з Волині.

Се є діти українські,
Свідомі і щирі,
На Волині, в княжій місті:
У Володимирі.

На концерті, чи на святі,
Скажу вам в секреті,
Тії діти виступають
У танках, в балеті.

Гурток дитячого балету при „Союзі Українок“ у місті Володимирі на Волині, зі своїм учителем танків п. Щиглом.

Ось між ними й їх учитель,
Що вчить їх гуляти,
Тому всі вони веселі —
Варт з них приклад брати!

Козачка чи коломийки!
Як втнуть заведі,
Пропадає з серця смуток,
Родяться надії! (О. П.)

Лист до св. Миколая.

Святий Отче Миколаю
Ти сходиш з небес,
Твориш в світі в одну нічку
Тисячі чудес.

Про все знають і все бачуть
Твої пресвятії очі,
Даруй мені казки гарні:
„Тисяч і одної ночі“.

Ромуся Тшуківна.

КНИЖКА — це найкращий дарунок для дитини!

Майте це на увазі — РОДИЧІ!

1. Відгадування на сліпо.

Одному з присутніх завязують очі і кладуть перед ним різні монети: 1, 2, 5, 10, 20, 50 сотиків, 1, 2, 5, 10 зол., а він при допомозі дотику має відгадати, яку монету держить в руці.

2. Покажи годинник.

Котромусь із граючих показати годинник протягом одної мінути, а відтак сховати годинник вдолоню і питати: які цифри, римські чи арабські, якої вони барви, чи є цифра 6, чи є секундна стрілка, котра була година і т. д.

3. Написати рекламу.

Всім присутнім дається тема — нпр.: »Напишіть рекламу про потребу передплачування »Світа Дитини«. Хто краще всіх напише, висилається до редакції »С. Д.« з проською умістити її. Або: »Напишіть рекламну оповістку, на книжку, яка вам найкраще подобалась.

4. Славні люди.

Написати 10 найславніших людей Українців і коротко пояснити, чим вони славні.

5. Зложити частинки.

Якусь сторінку діточого часопису, або фотографічну знимку, образок, краєвид на картці — порізати на кусники, помішати і потім зложити частинки так, щоби повстала цілість. Хто скорше це зробить — виграє.

6. Імена.

Роздати всім картки і на кожній з них написати одну букву, на яку треба написати 10 різних імен, якіб починалися на ту саму букву. пр.:

	С.	Л.
Імя хлопця:	— Славко	Леся
імя народу:	— Серби	Литовці
держ. муж:	— Сагайдачний	Лютер
місто:	— Самбір	Львів

острів:	— Суматра	Лемнос
овоч:	— Суниця	Сливка
риба:	— Сом	Лин
квітка:	— Соняшник	Ляк
ссавець:	— Суслик	Лев
дерево:	— Сосна	Липа

Хто скорше напише — виграє. Написане перечитується і перевірюється.

7. Міста.

Хто за дві мінути напише найбільше міст на ту саму букву, той виграє.

8. Синоніми.

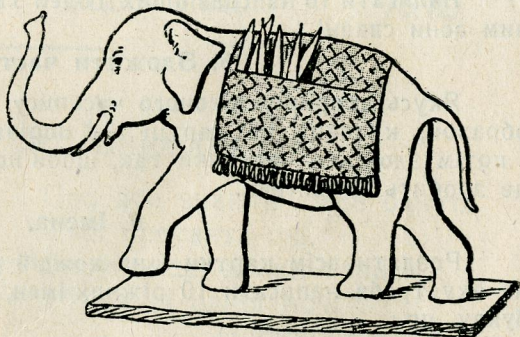
Всі присутні стають в коло, а один виходить до другої кімнати. Тоді позістали умовляються про одно слово, що має два значіння пр. «Мука» (борошно — біль), «Галька» (одяг дівчини — опера), «туман» (дурень — кара), «Замок» (будівля — знаряд) ітд. Тоді вертається неприсутній і йому по черзі дають змогу відгадати в той спосіб, що пояснюють (порівнюють) значіння одного й другого слова. Прим. до слова: «туман» один з гуртка каже: «таким буває учень в класі»; другий каже: «ранками видати се на полях».

Коли він не відгадає, тоді третій каже: «родичам спричиняє гризоти», а четвертий каже: «є пісня, що та річ «яром котиться, Хлопцям гулять хочеться» і т.д., аж відгадуючий скаже — туман.

Подав: *Леонід Бачинський.*

Слонь на зубочистки.

Взяти тоненьку дощинку, вирізати пилочкою з неї слоня, так, як це вказано на образку, помалювати його темно-сірою краскою, а клеваки білою краскою, і приклеїти до дощинки. З барвного куска матерії вшити торбинку, щоби звисала на оба боки слоня і прикріпити її на хребті двома маленькими шпаннелями або приліпити гумою. В торбинку наложити зубочисток і поставити на стіл.

Спробуйте зробити це!

Загадки.

Складова загадка (1 точка).

Ар, ор, да, ин, Мар, тур, бір, Сам, ба, ян, бан, ин,
Йор, тар, ший, ні, Ка, кас, сиф, ва, вер, дан, Лит, кан,
дик, на, ко, Йо.

З порозкиданих 28 складів зложить 13 слів, яких початкові букви, читані згори вниз, дадуть назву найбільш очіданого всіми дітьми гостя.

Значіння висказів:

1. Місто в Галичині. 2. Дерево. 3. Інакше: бурштин. 4. Накриття голови на Сході. 5. Домашня птиця. 6. Ріка в Палестині. 7. Винахідник бездротного телеграфу і радія. 8. Заіменик. 9. Заморська країна. 10. Страшна буря. 11. Край в Європі. 12. Укр. історик. 13. Мужеське ім'я.

Шаховий коник (2 точки).

(Уложила Одарка Лакуста).

[illegible]

Зачніть складом „Від“ і слідом шахового коника відчитайте слова, прізвище автора й назву твору, що з нього взяті ці слова.

Складова загадка (2 точки).

(Уложила Яруся Лакуста).

Задумані в чотири двоскладові слова, що означають : 1) сильний вітер, 2) господарський знаряд, 3) шляхотний напитек, 4) ім'я дівої особи з повісті „Маруся“. Взяти з тих слів по черзі по першому складови, а утвориться нове слово, що означає одну з теперішніх провінцій Румунії.

Переставка букв і складів (3 точки).

Утворити з даних слів нові слова.

Слова: Баку, Ірка, кара, риба, Ірма, коні, крак — змінити на інші слова в той спосіб, що перетавляється букви. З кожної другої букви тих нових слів, читаючи згори вдолину, утворити нове слово, що дасть назву нашої вітчини.

Які слова і яку назву дають ті інші букви?

Загадочні візитівки (2 точки).

(Подав К. Ластівка з Кімполюнгу).

1.	КОРНІЙ ДАТЕРАДИЧ ЛЬВІВ	2.	ДР. ТИТ ДАНИКЕВИЧ-ОРИСКИЙ ЛЬВІВ
----	---------------------------	----	------------------------------------

Яке заняття мають ті 2 добродії?

„СВІТ ДИТИНИ“

ілюстрований журналик, виходить у Львові від 1919 р. раз на місяць в обемі 2 аркушів друку.

Умови передплати на рік 1932/33: В краю річно — 5 зл. квартално — 1.50 зл., місячно — 50 сотиків.

Для Америки й Канади 1 доляр; для Закарпатської України 20 кор.; для Румунії 100 левів річно.

Поодиноке число коштує 50 сотиків.

Замовлення і гроші посилати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, ЛЬВІВ, Зіморовича, 3.
Ковто П. К. О. Варшава, ч. 151.285.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ:

До цього числа долучаємо чеки для всіх тих наших абонентів, що залягають за газетку якимись квотами. Висота їх залежності, по день 31 грудня 1932, є зазначена на адресі. Так само подано олівцем сю цифру на чеках. Дуже прохаємо надсилати ті залежності, бо видавництво має тепер, при кінці ділового року, покрити різні свої зобов'язання: заплатити доходний податок від розходів (бо приходів стільки, що кіт заплакав), викупити патент на рік 1933 і т. і. Тому видавництво сподіється, що всі наші прихильники підуть на зустріч цьому проханню і через вирівнювання залежностей дадуть нам змогу продовжати видавничу діяльність в часі теперішнього важкого положення господарського.

Не дайте нам довго ждати і не змарнуйте чеків! Нехай і до нас загостить раз св. Миколай!

РОДИЧІ! Найкращий дарунок для дитини — це безперечно **КНИЖКА**. Великий вибір прегарних книжок для дітей має постійно на складі: **Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, ул. Зіморовича, 3.**

Замість дорогих, а нескінченних, забавок, нехай св. Миколай обдарує Вашу дитину в тім році **ОДНОЮ** бодай книжкою, або річником „Світа Дитини“ чи „Молодої України“, а користь із цього для неї буде велика! Покажіть ділом, що розумієте вагу книжки тай бажаєте для своїх дітей кращого Завтра!